



Türkiye'de tarihsel temelleriyle dinsel gericilik- H. Fırat

Dünyada, özel olarak Türkiye'de dinsel gericiliğin güç kazanmasının gerisinde başından itibaren emperyalizm, özellikle de Amerikan emperyalizmi var. '60'lı yıllardan

itibaren Türkiye'de dinci parti gerekli düşüncesi CIA uzmanlarının hazırladığı raporun önerisiydi. '70'li yıllarda "Yeşil kuşak" projesi, Sovyetler Birliği'ni kuşatmaya yönelik emperyalist bir politika

ve plandı. Ha keza, 12 Eylül cuntasının arkasında Amerikan emperyalizmi vardı ve bunun dinin önünün en çok açıldığı bir tarihsel dönem olduğunu biliyoruz.

S.14

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2023 / 13
15 Ağustos 2023

Kızıl Bayrak

kizilbayrak80.net

Çok yönlü saldırıları püskürtmek için...



Haklar ve özgürlükler mücadelesini büyütelim!



4

Saray ekonomisinden görünüm: Mızrak çuvala sığmıyor!

AKP gericiliği tarafından açlık sınırının altında kalan ücretlerle yaşamak ve çalışmak toplumun tamamına dayatılan bir zorbalık haline geldi.



6

Sarayın ve sermayenin kullanışlı aparatı: Diyanet

DİB, işçilere dayatılan kölece çalışma koşullarının "kalıcı" hale getirilebilmesi için sistematik şekilde işçilerin dini inançlarını istismar ediyor.



19

ABD Basra Körfezi'nde gerilimi tırmandırıyor!

Amerikan savaş aygıtının bölgeye asker ve silah yığınağı yapması Orta-doğu halkları için ciddi bir tehdit oluşturuyor.

Emekçiye düşman programlar-Fikri Tomurcuk

S.3

Nijer'de askeri darbe ve tepkiler- A. Vedat Ceylan

S.18



Çok yönlü saldırıları püskürtmek için;

Haklar ve özgürlükler mücadelesini büyütelim!

Toplumun üzerine çöreklenen sorunlar yumağı her geçen gün ağırlaşıyor. Kontrolde çıkan ekonomik-mali krizin kabaran faturası, temel hak ve özgürlüklerin faşist zorbalıkla ezilmesi, rejimin arkası gelmeyen ideolojik-kültürel saldırıları, çevrenin ve doğanın hoyratça yağmalanması vb., hepsi bir arada işçi sınıfı ve emekçilerin yaşam koşullarında büyük tahribatlar yaratıyor. Emekçilerin çalışma koşulları ağırlaşırken gelirleri sistematik olarak düşüyor, yoksulluk görülmemiş boyutlarda toplumsallaşıyor. Toplumun önemli bir kesiminde, özellikle genç nesilde gelecek kaygısı belirgin bir şekilde öne çıkıyor, sosyal bunalım gündelik yaşamın belirleyeni konumuna gelmiş bulunuyor.

Kapitalizmin döne döne ürettiği bu sorunlar, içinde bulunduğumuz çok yönlü kriz ortamında alabildiğine derinleşmekte, dolayısıyla toplum yaşamı üzerindeki yıkıcı etkisi de bir o kadar artmaktadır. Zira, çok yönlü krizleri kontrol altında tutmakta-yönetmekte zorlanan sermaye iktidarı, bir yandan krizlerin faturasını emekçilere dayatıyor öte yandan toplumu edilgenliğe mahkum etmek için zorbalığı tırmandırıyor. Burjuva gerici-ğın her türünü sistematik olarak topluma pompalıyor. Kamusal alanda gerici-faşist ideolojiyi yeni bir düzeyde kurumsallaştırıyor. Açık bir sınıf bilincine dayalı olan bu tutum, ekonomik-mali kriz koşullarında sermaye birikimini güvencelemeyi ve büyümeyi esas almaktadır. Nitekim, Türkiye kapitalizmi ve onun temel aktörleri üzerinden açıklanan büyüme oranları bu gerçeği ortaya koymaktadır.

Gerici-faşist rejimin ve Türkiye kapitalizminin verili "kriz yönetimi", sınıf ve emekçi kitlelere sunabileceği hiçbir şey

kalmadığının da bir göstergesi sayılabılır. Bunun kendisi, kapitalist sistem ve siyasal iktidar adına çürüme ve tıkanma halidir. Süregiden bu durum, toplumsal mücadele ile sarsılmadıkça, sistem kendiyle birlikte emekçileri de derin bir çürümenin içerisine sürüklemeye devam edecektir.

ÇELİŞKİLER DERİNLEŞİYOR

Türkiye kapitalizmini belirleyen çok yönlü krizler, başta emek-sermaye çelişkisi olmak üzere toplum yaşamındaki çelişkileri nesnel olarak güçlendirmektedir. Zira, günümüz koşullarında servet ile sefalet arasındaki uçurum günbegün derinleşmektedir. Bunun kendisi, toplumun önemli bir kesiminin toplumsal zenginlikten aldığı payın küçülmesi anlamına gelmekte, işçi sınıfı ile sermayenin karşı karşıya gelmesinin nesnel koşullarını olgunlaştırmaktadır. Sorun işçi sınıfının bugün için örgütsüz, dağınık, edilgen ve sınıf bilincinden yoksun bir tabloya sahip olmasında düğümlenmektedir.

Buna rağmen yakın dönemde gelişen işçi eylemleri ve direnişler, işçi sınıfı içerisinde verili koşullara karşı önemli bir tepkinin biriktiğini göstermektedir. 2022 yılının ilk aylarında patlak veren ve yaygınlaşma eğilimi taşıyan işçi eylemleri ve düşük ücretlere, ağır çalışma koşullarına, hayat pahalılığına karşı gelişen tepkiler derinleşen emek-sermaye çelişkisinin sınırlı göstergeleri sayılmalıdır. Bu potansiyellerin nesnel olarak artacağı ve yaygınlaşacağı ise açıktır.

Ara dönemde sınıf hareketinde yaşanan durağanlık ve edilgenlik yanıltıcı olmamalıdır. Seçim sürecinde kitlelerin dikey yarılma üzerinden paralyze edilmesi,

iktidarı ve muhalefetiyle düzen siyaseti tarafından ideolojik-politik kuşatma altına alınması emekçilerin edilgenliğinde önemli bir etken olmuştur. 2023 seçimleri öncesinde, aylarca sahte hayaller yayın ve "değişim" umutları satan burjuva muhalefet ve onun yedeğine düşenler ise, bu yönüyle kriz içerisinde debelelenen kapitalizmin ve gerici-faşist rejimin değirmenine su taşıdılar. Çok yönlü sorunlar altında bunalan ve arayış içerisinde giren emekçilerin hareketsiz bırakılmasında uğursuz bir rol oynadılar.

SALDIRILARI PÜSKÜRTMEK İÇİN HAKLAR VE ÖZGÜRLÜKLER MÜCADELESİ BÜYÜTÜLMELİDİR

Gerici-faşist rejim, seçimlerin hemen ardından ekonomik-sosyal saldırıları yeni bir düzeyde uygulamaya başladı. Temel ihtiyaçlara dönük zam furyası, vergi düzenlemeleri ile emekçilerin gelirlerinde yapılan yeni kesintiler, ücretlerin açlık sınırının altına çekilmesi ve o sınırdaki tutulması vb. saldırılar önümüzdeki dönemde çok daha kapsamlı uygulanacaktır. Özellikle yerel seçimlerin ardından, toplumsal yaşamdaki çok yönlü sorunları ağırlaştıracak saldırıların gündeme getirileceğinden kuşku duymamak gerekiyor.

Buna paralel olarak, siyasal hak ve özgürlüklere dönük saldırıların yoğunlaşacağı ve faşist zorbalığın katmerleşeceği ise açık. Zira AKP-MHP iktidarı, ekonomik-sosyal saldırıları sorunsuz hayata geçirmek için toplumu bugünkü edilgenliğe mahkum etmek zorunda olduğunu bizzat kendi deneyimleri üzerinden biliyor. Bunun için toplumun en dinamik, en örgütlü, en diri kesimlerine sistematik olarak saldırıyor. Akbelen örneğinde ol-

duğu gibi tamamen haklı ve meşru bir çevre eylemini bile zorbalıkla ezme çabası yapıyor. Esasen siyasal hak ve özgürlükleri rafa kaldırarak, temel hak ve özgürlükler üzerinde tepinerek toplumu nefessiz ve hareketsiz bırakmayı amaçlıyor. Emekçilerin söz, basın, eylem yapma ve örgütlenme özgürlüğünü elinden alarak, işçi sınıfının grevlerini yasaklayarak, sendikal örgütlenme hakkını fiilen engelleyerek, devrimci-ilerici kurumları, partileri ve yayınları çıplak zorbalıkla ezerek sınıf ve emekçi kitlelerin mücadelesini felç etmek istiyor. Böylece hem kendi gerici-faşist iktidarını güvencelemeyi hem de krizin faturasını döne döne emekçilere ödetmenin hesabını yapıyor.

Bu durum yeni değil elbette. AKP iktidarı özellikle Haziran direnişi ve 15 Temmuz darbe girişimi sonrası bu doğrultuda bir hayli yol aldı. Siciline sayısız saldırı ve suç ekledi. Lakin, 2023 dönemecini "kazasız" atlattığı yerde saldırganlıkta gemi azağına alacağından kuşku duymamak gerekiyor.

Tam da buradan hareketle, önümüzdeki dönem içerisinde sınıf ve emekçilerin hak arama bilinci ve mücadelesini güçlendirmek, bu temelde harekete geçirip örgütlemek kritik bir önem taşımaktadır. Zira, işçi ve emekçiler, ellerinden zorbalıkla alınan siyasal, sosyal ve sınıfsal haklar için mücadele vermedikçe, sermayenin çok yönlü saldırıları geri püskürtülemez. İşçi sınıfı ve emekçiler söz söyleme özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, eylem yapma özgürlüğü, grev yasaklarını tanımama, sendikal hak ve özgürlükler vb. siyasal ve sınıfsal haklarını fiili-meşru bir temelde kullanmaya kalkışmadan, herhangi bir kazanım elde edemezler.

Emekçiye düşman ekonomi programlarına devam!

Fikri Tomurcuk

Tayyip Erdoğan'ın ekonomiden sorumlu bakanı Mehmet Şimşek ile Merkez Bankası Başkanı cuma günü uluslararası dev sıcak para fonlarının karşısına görüşmeye çıktılar. Aslında iki isim de sıcak para fonlarının, Londra ve New York finans piyasalarının çok iyi tanıdığı ve onların gözüne girmeyi çoktan başarmış isimler.

Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek, görevi devralmasından bu yana iki ay geçmiş olmasına rağmen, izleyeceği ekonomi programı hakkında suskunluğunu sürdürüyor. Şimdiye kadar yabancı sıcak para patronlarına şirin gözükmeyi hedefleyen birkaç Twitter mesajı dışında Türkiye'de kamuoyuna bir açıklama yapmadı. Ama izleyeceği ekonomi programını küresel sıcak para fonlarına, hem de kapalı kapılar ardında anlattı. İstanbul'da toplantının yapıldığı otelden bir gazeteci zorla çıkartıldı.

Şimşek daha önce Erdoğan'la Körfez ülkelerine yaptığı para bulma turunda da onlara izleyeceği ekonomi programını anlattığını bir Twitter mesajıyla itiraf etmişti.

izleyecekleri ekonomi programını halktan gizlemeye çabalarken, onu öncelikle sıcak para fonlarının beğenisine sunmaları, Erdoğan rejiminin niyetlerinin ve programının ne kadar emekçi düşmanı olduğunun açık bir kanıtı. İstanbul'daki toplantıdan sızan ilk bilgiler küresel sıcak para fonlarının yapılanları yeterli görmediklerine ve daha fazla taviz beklediklerine işaret ediyor.

Sıcak para fonlarının ve yerli kapitalistlerin yararına hizmet ederek ülkenin döviz rezervlerini çarçur eden Erdoğan rejimi köşeye sıkışmış durumda. Erdoğan rejimi, küresel fonların istediği yeni adımları fazla gecikmeden atacaktır. Küresel sermayenin alabileceği varlıkların değerini iyice kelepirci fiyata düşürecek ve kâr oranlarını iyice yükseltecek bu adımlar, emekçiler için daha fazla sömürü, daha fazla yoksulluk ve daha fazla baskı demek.

Seçimler sonrasında Hazine ve Maliye Bakanlığı'na Mehmet Şimşek'in, Merkez Bankası Başkanlığı'na Hafize Gaye Erkan'ın getirilmesinin ardından neoliberal ekonomi teorilerinden beslenen sözde muhalif ekonomist, akademisyen ve gazeteciler, pembe umutlar beslemeye ve yaymaya başladılar. Kamu bankaları-



nın döviz satışına ara verilerek kurların yükseltilmesine izin verilmesi ve Merkez Bankası'nın sınırlı da olsa faiz artırarak işe başlaması bu çevrelerden gelen pembe yorumları artırdı.

Merkez Bankası Başkanı'nın Enflasyon Raporu sunumunda yılsonu enflasyon tahmininin yüzde 22,3'ten yüzde 58'e çıkartıldığını açıklaması "gerçeğe dönüş" olarak alkışlandı. Ardından Merkez Bankası başkan yardımcılıklarına "piyasa dostu" üç ekonomistin atanması, sözde muhalif neoliberal çevrede büyük bir mutluluk dalgası yarattı. Bu mutluluk dalgası, seçimi muhalefet kazansaydı onların da aynı politikayı uygulayacaklarının bir göstergesi.

Bir U dönüşü ile kur artışına izin verilmesi ve faiz artışının başlaması, bu çevrelerde Şimşek'in "Erdoğan'a rağmen" yaptığı bir şey olarak görülüyor. Bu yüzden "Faiz sebep, enflasyon sonuç" diyen, hatta "nas" açıklamasıyla konuyu dine bağlayan Erdoğan'ın Şimşek'i her an görevden alabileceği kaygısı taşıyorlar.

Oysa ekonomi politikasındaki bu U dönüşü, eski politikalar tıkanıdığı ve sürdürülemez hale geldiği için terk edilmek zorundaydı. Erdoğan'ın iktidarını sürdürebilmek için seçim odaklı olarak benimsediği bu politika işlevini yerine getirmiş ve artık politik olarak da miadını doldurmuştu. Liberal, neoliberal muhaliflerin

inandığının tersine, U dönüşü ile girilen yol Erdoğan'ın da tercihi.

U dönüşü ile ekonomi uygulamalarında çok şey değişti ve değişmeye devam da edecek. Ama bu birbirine ters ekonomik uygulamaların değişmeyen, ortak bir yanı var: İki de emekçi düşmandır ve krizin yükünü emekçi sınıfların sırtına yıkarak sermayeye hizmet etmeyi amaçlamaktadır.

Seçimler sonrasında kurların kademeli olarak artmasının yolu açıldı. İki ayda yüzde 35'i bulan hızlı bir devalüasyon gerçekleşti. Kur artışı döviz getirecek yabancılar için Türkiye'yi ucuz bir ülke haline getirdi. Asıl önemlisi kur artışı Türkiye'de emeği daha da ucuz hale getirerek sömürüyü katmerlemeye hizmet etti.

Kur artışına paralel olarak enflasyon da hızlandı. Yükselen enflasyon emekçi sınıflar için yoksullaşma, sermaye sınıfı için kârların artması demek. Borsada işlem gören şirketlerin açıkladığı 6 aylık bilançolarda görülen fahiş kâr artış oranları bu gerçeğin en somut ifadesi.

Bunlara kısa süre içinde torba yasa ile Tayyip Erdoğan'a verilen yetkiyle KDV ve ÖTV oranlarındaki artış eklendi. Özellikle akaryakıttaki fahiş ÖTV artışı ile akaryakıt fiyatları uçuşa geçti. Akaryakıt fiyatlarının böylesine artması, anında her şeyin fiyatına yansımaya başladı. Böylece asgari ücrete yapılan zam daha emekçinin

eline geçmeden erimiş oldu. Hızla artan hayat pahalılığı karşısında ücretlerdeki erime hızlanarak sürecektir.

Halkın yediği ekmeğin bile KDV'si artarken Erdoğan rejimi şirketlerin korunmalı mevduat (KKM) hesaplarından elde ettiği kazançlardaki vergi istisnasının süresini uzattı. Şirketlere KKM hesaplarını teminat göstererek çok düşük faizle kredi alarak, ikinci bir kanaldan daha kârlarına kâr ekleme imkânı sunuluyor.

Merkez Bankası Başkanı, açıkladığı enflasyon raporunda, enflasyonun bu aylarda hızla yükseleceğini ve yüksek enflasyonun 2025'te bile süreceğini ilan etti. Enflasyon raporunda yer alan bilgiler, ekonomi yönetiminin büyüme hızını uzun yıllar ortalamasında tutmaya çalışacağını gösteriyor. İktidarın bu planına göre emekçi halk yoksullaşır, emek ucuzlarken büyümenin sürecektir olması, ekonomik büyümeden sermayenin aldığı payın artacağı, emekçilerin payının azalacağı ve sömürünün katlanacağı anlamına geliyor.

Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek'in, attığı Twitter mesajları ile her fırsatta yabancılar ücret artışlarının enflasyonun altında tutulacağı mesajı vermesi, Erdoğan iktidarının tüm bunları en azgın biçimiyle uygulamaya çalışacağını habercisi.

Saray ekonomisinden görünümeler...

Mızrak çuvala sığmıyor!

Merkez Bankası geçtiğimiz günlerde enflasyon raporunu yayınladı. Birçok açıdan “değerlendirmelerin” yapıldığı ve “öngörülerin” ifade edildiği raporda söylenenler artık gerçeklerin çuvala sığmadığını gösteriyor. AKP'nin yalan makinası TÜİK'in verilerine Merkez Bankası'nın çarpıtma analizleri eşlik ediyor. Ancak ekonomik yıkımın tablosunu çarpıtılmış rakamlar bile gizleyemiyor, her geçen gün derinleşen sorunlar giderek kendisini dayatıyor.

Raporda MB, yılsonu enflasyon tahminini %58'e çıkartmış bulunuyor. Bu oran bile yüksekken bilimsel temeller göre hesaplanan enflasyonun bu oranın en az üç katı olacağı yönünde.

Raporda asgari ücret üzerinden de kimi veriler yer alıyor. MB'nin veri analizinin ne kadar gerçekçi olduğu tartışma konusu iken, söylenenler yine de sefalet ücretinin milyonların yaşamını belirlediğini ortaya koyuyor.

Raporda, tarım dışı sektörlerde asgari ücret ve asgari ücretin altında çalışanların oranı %43,1 olarak ifade ediliyor. Bu-



nun kendisi tarım dışı yani sanayi, inşaat ve hizmet sektöründe çalışan milyonlarca işçinin asgari ücret ve asgari ücretin altında kalan ücretlerle yaşam mücadelesi verdiği için itirafıdır.

Raporda sanayide %50,4, inşaat %71,4, hizmet sektöründe ise %37,9 oranlarında asgari ücret ve altında çalışan işçi olduğu söyleniyor. Sanayi'de asgari ücretin biraz üstü değerlendirme kapsamına girmediği için oranın çok yük-

sek olduğunu, küçük bir işçi bölümü dışında neredeyse herkesin asgari ücret veya birkaç yüz lira üstünde maaşla geçindiğini biliyoruz. Ülkenin en büyük işkolu olan hizmet sektöründe ise oranların düşüklüğü yanıltıcı olmamalı. Kamu ve finans dışında bu oran yine aynı raporun ifade ettiğine göre %73 civarında.

Temmuz ayında yapılan göstermelik zam daha işçilerin cebine girmeden, asgari ücret yine açlık sınırının altında

kaldı. AKP gericiliği bir yandan ekonomik iflas tablosunun tüm faturasını işçi ve emekçilere çıkartırken, açlık sınırının altında kalan ücretlerle yaşamak ve çalışmak toplumun tamamına dayatılan bir zorbalık haline geldi. Ülke nüfusunun yarısı açlık, yoksulluk ve sefalet içerisinde bir yaşam sürüyor. Yıllardır sermayeye kazandıran, ülkenin tüm değerlerini, şu sıralar Akbelen'de olduğu gibi ağacını, taşını, toprağını asalak kapitalistlerin yağmasına açan saray rejimi, istikrarlı bir saldırı politikasıyla ucuz işçiliği kanıksatmaya çalışıyor.

Bu kabul edilemez! Önünde bir engel görmediğinde arsızlığını artıran, saldırılarını yoğunlaştıran, sefaleti ve ağır çalışma koşullarını rutinleştiren AKP gericiliğine dur denmeli. Milyonlarca işçi ve emekçi emeğine, alınterine, geleceğine kast eden bu sömürücü ve yağmacı zihniyete karşı örgütlenmeli ve mücadelesini güçlendirmelidir. Zira, bir bütün olarak toplumu bunaltan boğucu atmosfer işçi sınıfı önderliğinde toplumsal bir mücadele ile dağıtılabılır.

Asgari ücret ilk günden açlık sınırının altında

Temmuz ayından itibaren geçerli olacak bu “yüksek” ücret, 31 Temmuz itibarıyla açlık sınırının altında kaldı. İşçilerin en erken 1 Ağustos'ta alacağı asgari ücret, belirlendiği günden bu yana büyük oranda eridi.

Asgari ücret tespit komisyonu, yaptığı birkaç göstermelik toplantının ardından yeni ücreti bir önce belirlemişti. Yapılan zammın ardından asgari ücret 11 bin 402 liraya çıkarıldı. Ankara'daki 1100 odalı sarayının günlük masrafı 22 milyon lira olarak hesaplanan Tayyip Erdoğan, zamlı asgari ücreti “işçilere müjde” diye açıkladı. Bazı yandaş kapitalistler, asgari ücretin bu haliyle kendilerini zorlayacağını iddia ettiler. Oysa temmuz ayından itibaren geçerli olacak bu “yüksek” ücret, 31 Temmuz itibarıyla açlık sınırının altında kaldı. İşçilerin en erken 1 Ağustos'ta alacağı asgari ücret, belirlendiği günden bu yana büyük oranda eridi.

Türk-İş her ay açlık ve yoksulluk sınırını belirleyen bir açıklama yapıyor.

Belirtelim ki, Ergün Atalay başta olmak Türk-İş şeflerinin çoğu Saray rejiminin dalkavuklarından oluşuyor. Yani açlık ve yoksulluk sınırını hesaplayan konfederasyonun egemenlerle ya da Sarayla bir sorunu bulunmuyor.

Türk-İş'in “Açlık ve yoksulluk sınırı araştırması” Temmuz 2023 sonuçları, işçiler için durumun günden güne vahimleştiğini ortaya koydu. Buna göre, bu ay 4 kişilik ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken gıda harcaması, yani “açlık sınırı” 11 bin 658 lira oldu. bu durumda işçilerin alacağı 11 bin 402 liralık asgari ücret ilk günden açlık sınırının altında kalmış oldu. Daha önce bir-iki ay açlık sınırının biraz üstünde seyreden asgari ücret, bu defa tek bir gün bile açlık sınırının üstünde kalamadı. Zira ilk zamlı ücret 1 Ağustos'tan itibaren alınabilecek.

Rejimin dayattığı sefalet “olağan” hale gelince yoksulluk sınırını kimse ko-

nuşmaz oldu. Çalışanların yüzde 50'sinden fazlası asgari ücretli, asgari ücret ise açlık sınırının altında kalınca, yoksulluk sınırı işçiler/emekçiler için ulaşılması hayal olan bir gelir düzeyi haline geldi. Zira gıda ile giyim, konut, ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu olan harcamaların toplamına denk gelen “yoksulluk sınırı” Temmuz ayı itibarıyla 37 bin 974 liraya ulaşmış.

Bu hesaplamayı yapan Türk-İş'in şefleri, asgari ücret tespit komisyonunda güya işçileri temsil etmek için yer alıyorlar. Ancak asgari ücretin düşüklüğü, bu bürokrat takımının Saray rejimi ve kapitalistler tarafından kullanılan figüranlardan ibaret olduğunu gösteriyor. Öyle ki, artık açlık sınırı üzerinde kalacak bir asgari ücret bile talep edemiyorlar. AKP-MHP rejimi ile asalak kapitalistler ise, işçilerin ücret ve sosyal haklarını kemire kemire asgari ücreti açlık sınırının altında sabitlediler. Buna rağmen hem Saray rejiminin görevlileri hem bazı ka-

pitalistler “asgari ücret zammı tüketimi arttıracığı için enflasyon yükselecek” diye küstahça açıklamalar yaptılar.

Ücretli/maaşlı çalışanların milli gelirden aldıkları payı %35'lerden %25'lere kadar düşüren AKP-MHP rejimi, işçi sınıfını asgari ücretle çalıştırmayı, asgari ücreti ise açlık sınırının altında tutmayı ‘olağan’ hale getirme hedefine giderek yaklaşıyor. Son hesaplamalara göre çalışanların %50'den fazlası asgari ücret alıyor. Bu ücretin altında çalışan yüz binlerce işçi olduğunu da vurgulamak lazım.

İşçilerin açlık sınırı altında bir ücretle çalıştırılması sadece Saray rejiminin körüklediği kapitalizmin krizinden kaynaklanmıyor. İşçi sınıfının “yerli/milli” AKP-MHP rejimini örgütlü mücadele ile basınç altına almaması, saraylarında sefalet sürenleri azdırdıkça azdırıyor. İşçi sınıfı örgütlenip kendisine bu onur kırıcı ücreti reva görenlerin yakasına yapışıp hesap soramazsa eğer, yazık ki daha ağır sonuçlara katlanmak zorunda kalacaktır.

Enflasyon tahminleri ve emekçilere yansımaları

Saray rejiminin şefi yeniden “yastık altı” çağrısı yaptı. Rejim israfta sınır tanımazken (son hesaplamalara göre sadece 1100 odalı Saray’ın günlük harcamaları 22 milyon TL’ye ulaştı) utanmadan sefaletle mahkum ettiği emekçilere tasarruf çağrıları yapıyor. Şu dönemde “tasarruf çağrıları” yapılması tesadüf değil. Seçimlerde “yüksek refah” vaat eden bu kokuşmuş rejim, bu çağrılarla “Boğazınızı biraz daha sıkacağız. Hazır olun!” mesajları veriyor. Nitekim her çağrının ardından daha derin bir sefalet ve ağırlaşan çalışma koşulları dayatılıyor. Asgari ücret görüşmelerinde emekçileri “Enflasyona ezdirmedik” propagandası yapılırken, ücretlere yapılan zam kısa sürede eridi, ilk günden açlık sınırının altında kaldı. Hal böyleyken yağma/talan düzeninin yarattığı bütçe açıklarına çare bulamayan Erdoğan ek bütçeyi torba yasayla Meclis’ten geçirdi.

“Sarayın yalan aparatı” olarak çalışan TÜİK’in açıkladığı enflasyon oranı Merkez Bankası Başkanı Hafize Gaye Erkan tarafından 27 Temmuz’da revize edildi. 28 Temmuz’da ise PPK’da yer alan üç başkan yardımcısı görevden alındı. Merkez Bankası başkan yardımcılığı kadrola-

ında yapılan değişiklikler bazı kesimlerde “mutluluk” yarattı. İngiliz vatandaşı “yerli/milli” Mehmet Şimşek’in göreve getirildiğinde de benzer bir “mutluluk” tablosu yaratılmak istenmişti. Oysa yaşananın göz boyamadan ibaret olduğu kısa sürede açığa çıktı.

27 Temmuz’da açıklanan enflasyon raporu toplantısında, enflasyon beklenti oranı arttırıldı ancak politika faizi yüzde 17.5’te bırakıldı. Buna göre enflasyon yıl sonunda %22.3 değil, %58 olacak. Oysa rejim yanlısı olmayan ekonomistler, enflasyonun şimdiden %100’ü aştığını hesaplıyorlar. Yıl sonu tahminleri ise %120-130 arasındadır. Bunların yanı sıra KDV, ÖTV ve MTV ile harçlar arttırılarak emekçilerin sırtına ek yükler bindirildi. Geçtiğimiz 13 Temmuz’da Kur Korumalı Mevduata yüzde 15 “zorunlu karşılık” uygulanması kararı alındı ve bu rakam 2.962 milyar TL’ye ulaştı. Bu ise piyasadan 450 milyar TL çekilmesi anlamına geliyor. Seçim öncesi izlenen politikadan dolayı dövize yönelik arttı. “Zorunlu karşılık” adımı, bu yönelimin yarattığı açığı kapatmaya dönük bir hamle olarak okunabilir. Enflasyonun artmasını engellemek amacıyla devreye sokulan bu politikaların emekçilere dönük karşılığı



ise işsizliğin artması ve sömürünün daha da yoğunlaşması olacaktır. Buna karşın enflasyon artışının durdurulacağına ise hiçbir garantisi yoktur.

Yağma/talan rejimi boşalttığı hazineye para koymak ve yabancı sermayeye güven vermek için emekçileri koyu bir sefaletle mahkum eden pervasız politikaları devreye sokuyor. ENAG’ın açıklamalarına göre Türkiye 2020 yılından beri hiperenflasyon dönemi yaşıyor.

Saray rejiminin uyguladığı yüksek oranlı faiz artışından iki sonuç bekleniyordu: Biri “iç talebi kısmak” diğeri ise “sermaye girişlerini” sağlamak. Vergileri arttırıp alım gücünü sınırlamak ve Körfez turuyla yapılan anlaşmalarla bu sonuçlara ulaşmak hedeflendi. Enflasyon açıklamalarında söylenenlerin emekçilere yansımaları şu şekildedir: Ücretlerin düşürülmesi, kredili mevduat hesaplarında faizlerin yükseltilmesi, zamlar, vergi artışları, ek vergiler, diğer bir ifade ile reel alım gücünün sürekli düşmesi. Bu arada

emekçilerin alım gücünün düşürülmesiyle zamların duracağı iddiası da koca bir yalan. Zira yıllardan beri emekçilerin alım gücü düşerken, zam yağmuru devam ediyor.

Döviz kurlarının yükselmesi ve akaryakıtta yapılan zamlar ile iğneden ipliğe her şeyin fiyatı yükselmeye devam ediyor. Emekçiler yüksek enflasyon ve hayat pahalılığı karşısında ezilmiş durumda. Yeni zam ve oransal artışlar, cari açığın yükselmesi, artan vergiler, yükselen kur ve Körfez ülkelerine ziyaretler ile atılan “toparlanma adımları” talan ekonomisini bataklıktan çıkarmaya yetmedi.

Saray rejimi, batırıldığı ekonominin bataklıktan çıkarılmasının tüm faturasına işçi ve emekçilere ödetmek istiyor. Bundan dolayı pervasızlıkta sınır tanımayan icraatlara imza atıyor. Bunu önlemenin tek yolu işçi sınıfının örgütlü mücadeleyi yükseltmesidir. Aksi takdirde AKP-MHP rejimi “boğaz sıkma” politikasını agresif bir şekilde uygulamaya devam edecektir.

AKP-MHP rejiminin “yönetme ustalığı” doruğa ulaşmış görünüyor. Bunu on milyonlarca insanı koyu bir sefaletle içine iterek gösterdikleri pervasızlıktan anlamak mümkün. Gençliğin hayallerini çalarken pişkin pişkin açıklamalar yapmalarından, ormanlarını savunan köylülerin önüne jandarma ve kolluk kuvvetleriyle barikat ördürüp ağaçları keserken takındıkları vurdumduymaz tutumdan görebiliyoruz. Depremzedelerin topraklarını gasp edip TOKİ’ye tahsis etmeleri ise “yok artık” dedirtecek bir ustalığın somut göstergelerinden biridir.

Bu türden “başarı hikayeleri” örneklerini çoğaltmak mümkün. Merkez Bankası rezervlerini eksiye düşürmek, hazineyi boşaltmak, asgari ücretle çalıştırmayı “olağan” hale getirmek, asgari ücreti açlık sınırının altına çekmek, kadın katillerine kalkan, çocuk tecavüzcüleriyle duygudaş olmak, ülkeyi mafya babalarının cenneti haline getirmek ve daha pek çok başka icraatları da “usta-

Yoksullaşan emekçiler endişeli

lığın” doruğunda olduklarını kanıtlıyor.

Ustalıkta ulaştıkları düzeyin dolaysız yansımaları olan icraatlarından toplumun geniş kesimlerinin olumsuz etkilenmesi umurlarında değil. Bu, aynı icraatları döne döne tekrarlamalarından da anlaşılıyor. Öte yandan, bu gidişattan büyük çıkar sağlayanlar da var. Bunlar, azınlık olan sermaye sınıfı ve Saray rejiminden nemalanan ya da onun çöplüğünden beslenenlerden ibarettir. Sefaletin içinde yüzerken de oy veren kesim olduğu sürece, bu azınlık ve Saray beslemeleri AKP-MHP rejimine yetiyor. Ne de olsa arkalarında batılı emperyalistler ve NATO’nun desteği de var.

Bu kadar ucubeleşmiş bir rejimin birçok garabet üretmesi kaçınılmazdır. Rejimin dayatmalarına karşı örgütlü

mücadelenin gelişmemesi ise toplumda belli bir çürüme yaratıyor. Zira bu rejim, ancak toplumun geniş kesimleri “biyolojik olarak hayatta kalma” sınırlarına çekilmiş bir “yaşam standardını” kabul ederse varlığını sürdürebilir. Farklı sebeplerden dolayı bunu sineye çeken toplum, Saray rejimi tarafından korku, endişe, gelecek belirsizliği kaskacına alınıp felç edilmek isteniyor. Bu hedefi tutturabildiği sürece, rejim kendi sefil varlığını güvenceye almış oluyor. Çürüme, iktidarı ve muhalefetiyle düzenin bünyesini baştan sona kapladığı için, kurulan bu “sapkınlık” rejimini ancak toplumsal bir isyan yıkabilir.

İsyan rüzgarlarının esmediği yerde korku ve endişenin sisli havası ortalığı kaplıyor. Bu durumda ise çoğunluk için gelecek, kuşku ve belirsizliklerle kaplı

oluyor. Nitekim Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü’nün (OECD) son hazırladığı rapora göre “gıda, barınma, enerji ve borç” gibi temel ödemeleri yapabilmekten en çok endişe edenler Türkiye vatandaşlarıdır.

Yüksek enflasyon, zamlar ve reel gelirin “düzenli düşüşü” Saray rejiminin “yeni Türkiye’sinin trendi” olunca, toplumun büyük bir çoğunluğu en temel ödemeleri karşılamakta zorlanır hale geldi. Türkiye’de halkın yüzde 72’si gıda, barınma ve evlerde kullanılan enerji masraflarını karşılamaktan ve borç ödeme maliyetinin giderek artmasından endişeli. 27 ülke içinde Türkiye ilk sırada yer alırken bu ülkelerin ortalaması yüzde 47.

İşte bu tablo, kriz içindeki kapitalist sistem ile sermaye ve emperyalistler tarafından tercih edilen dinci-faşist rejiminin vaat ettiği “yeni Türkiye”nin nasıl olacağı hakkında somut bir fikir vermektedir.

Sarayın ve sermayenin kullanışlı aparatı: Diyanet

Din istismarı üzerinden siyaset yapan sermaye partilerinden AKP, 20 yılı aşkın süreden beri işbaşında bulunuyor. Bu dönemin belli bir aşamasından sonra kurulan yağma/talan rejimi teklemeye başladı. AKP rejimi ilk dönemlerde "ileri demokrasi", "Avrupa Birliği'ne (AB) tam üyelik", "milli geliri yıllık kişi başına 25 bin dolara çıkartmak" gibi vaatlerle emekçilere sahte hayaller satıyordu. Enflasyonun nispeten düşük olması, toplumun belli bir kesiminin bu palavralara inanmasına zemin hazırlamıştı.

Bu süreç Haziran Direnişi ile kapandı. O dönem AKP'nin Fethullah cemaati ile 11 yıl süren "balayı" sona yaklaşmıştı. 11 yılda kurulan tek parti rejiminin baskılarından bıkan milyonlar ise, Gezi parkında başlayan direnişi ülke sathına yaydılar. Din istismarcısı AKP'nin "demokrat" maskesi paramparça oldu. Sahte de olsa artık demokrasi söylemleri terk edildi. Gençleri katleden rejim, vahşi polis saldırılarıyla karşıladı direnişi. AKP şefi Tayyip Erdoğan, polis gençleri katletme emrini kendisinin verdiğini ilan etti. Berkin Elvan'ın, Ali İsmail Korkmaz'ın ve diğer gençlerin katilleri, o günden sonra tek adama dayalı dinci-ırkçı bir dikta rejim kurma hedeflerini açık etmeye baladılar.

Elbette polis terörü Haziran Direnişi sürecinde başlamadı. 1 Mayıs'ı Taksim meydanında kutlama kararlığına da yıllarca kolluk kuvvetleri vahşi bir şekilde saldırdı. Yıllar süren direnişin ardından Taksim alanı açıldı. Kitlesele 1 Mayıslar gerçekleştirilince yeniden "yasaklı" ilan edildi. Yine de Haziran Direnişi'ne katılanlara karşı sergilenen vahşetin dozu öncekilerin çok ötesindeydi.

O süreçte sahte demokrasi vaazları bırakıldı, AB'ye üyelik unutturuldu. Gerileme sürecine giren din istismarcısı rejim, "İmralı sürecini" başlatarak Kürt sorununu çözeceği yalanını ortaya attı. Bu manevra ile zayıflayan oy desteğini arttıracaklarını var saydı. Ancak 7 Haziran 2015 seçimlerinde hezimeteye uğrayan AKP, sadece dinci değil faşist yüzünü de pervasızca göstermeye başladı. "Barış masasını" devirdi. İŞİD tetikçilerine Süruç'ta ve Ankara'nın göbeğinde bomba patlattırarak büyük katliamlar gerçekleştirdi. "Hendek savaşları" adı altında Kürt halkına karşı iğrenç bir kirli savaş başlattı. Şoven ırkçılık ve din istismarına dayalı



propaganda rejimin temel argümanları haline getirildi.

Tayyip Erdoğan, seçimlerde uğradığı hezimetin yarattığı travmadan dolayı sarayına kapandı. Ancak Deniz Baykal'ın Saray'a düzenlediği "rahatlatıcı ziyaret" ve MHP şefi Devlet Bahçeli'nin rejime verdiği desteği AKP ile koalisyon kurma düzeyine yükseltince, AKP şefi toparlanıp karşı saldırıya geçti. Kan dökerek 1 Kasım seçimlerinde oylarını arttırdı. Buna karşın Haziran Direnişi'nin yaşattığı travma, AKP şefinin yakasını halen bırakmış değil. Zira her fırsatta "Geziciler" diye söze başlayarak, zorba rejime karşı direnenlere histerik bir şekilde saldırıyor.

Zorbalık 7 Haziran hezimetinden sonra rejimin temel yönetme aracı haline getirildi. Düzen yasalarına göre seçim yapma dönemi kapandı. Şaibeli askeri darbeyi fırsata çeviren rejim, Saraya biat etmeyenlere karşı süreklilikle saldırıya başladı. Seçimleri ancak hile/hurda ile gasp ederek kazanıyordu. Pandemi süreciyle birlikte yağma/talan düzeninin çarkları aşındı. Kapitalizmin yarattığı kriz, Saray rejiminin politikalarıyla birlikte içinden çıkılmaz hale getirildi. Artık üç kuruş için Körfez şeyhlerinden para dilenecek duruma düştü "dünya lideri" Tayyip Erdoğan. Ülkeyi pazarlamak için kralların,

emirlerin huzuruna çıktı. Asgari ücreti açlık sınırının altına çekti ve bu ücretlerle çalışmayı "olağanlaştırdı". Açlık sınırının 11 bin 600 lirayı aştığı ülkede, emekli maaşı 7 bin 500 lira olarak belirlendi. Toplumun yarısından fazlası açlık sınırının altında bir yaşama mahkum edildi. Merkez Bankası eksiye, Hazine tam takır. Faizleri düşük bulan Londra'daki "faiz lobisi" halen kesenin ağzını açmadı, Körfez şeyhleri ise, ülkenin varlıklarını kelepirci fiyatına alabilmek için nazlanıyor...

Böyle bir rejimin sadece zorbalıkla ayakta kalması artık mümkün değil. Başka araçların da kullanılması gerekiyor. Gerçekte yaratabilecekleri yeni bir araç yoktur. Bundan dolayı var olanları daha pervasızca kullanmaya başladılar. Yalan, sahtekarlık, şarlatanlık, riyakarlık gibi "yeteneklerini" son sınırına kadar vardırıdılar. Bu süreçte her zaman kullandıkları Diyanet'e (Diyanet İşleri Başkanlığı) çok daha geniş bir alan açtılar. On milyarları bulan bütçesi ile Saray rejiminin en kullanışlı aparatı haline getirildi.

Diyanet her zaman sermaye iktidarının bir aparatı idi. Ancak alanı sınırlı, kadro sayısı az, bütçesi mütevazı sayılırdı. O dönemler Tayyip Erdoğan başta olmak üzere din istismarı üzerinden siyaset yapanlar Diyanetin kapatılmasını savunu-

yorlardı. Oysa onlar iktidara getirilince kapatmak bir yana, devasa bir kurum haline getirip, Sarayın kullanışlı aparatına çevirdiler.

Diyanet Sarayın aparatı olunca, rejimdeki çürüme ve yozlaşma batağının içinde yüzmeye başladı. DİB'in şefi Ali Erbaş, milyonlarca liralık makam aracına binerken, "müminlere tasarruf yapma, azla yetinip şükretme" konusunda nasihatler veriyordu. Yozlaştırılmış bir dini söylemle işçi sınıfını mücadeleden uzak tutmak, hak arama bilincini köreltmek, sadaka için avuç açan aciz bir yığın derecesine düşürebilmek için fetvalar vermeye başladı.

İktidarın diğer kurumları gibi Diyanet'te de lüks, şatafat, adam kayırmacılık gibi rezillikler bünyeyi kaplamışken, utanmadan emekçilere "nasihatler" vermeye devam ediyorlar. Sermaye sınıfının çıkarlarına hizmet etmek için dini araç olarak kullanan Diyanet, din istismarını fabrikalara da taşıyarak işçi sınıfını her şeye şükreden, sermayenin gönüllü köleliğini kabul eden bir kitleye düşürmeye çalışıyor. Bu uğursuz rolü hem Saraya hizmet etmek hem de kapitalistler işçileri daha rahat sömürebilsinler diye oynuyor.

Geçen hafta Cuma hutbesinde işçileri "hatırlayan" Diyanet, çalışma saatlerinin ayarlanmasıyla ilgili bir talepte bulundu. Hutbede çalışma saatlerinin uzunluğu, yoğun iş temposu, iş cinayetleri, ücretler düşük olduğu için işçilerin sürekli mesaiye kalmaları gibi sorunlara değinilmedi elbette. Zira bu sorunları dile getirmek kapitalistleri rahatsız ederdi. Diyanetin çalışma saatleriyle ilgili tek talebi fabrikalarda çalışma saatlerinin Cuma namazına göre yeniden düzenlenmesi oldu.

Bu talep, kuşkusuz ki Diyanete yakışıyor. Zira o, sermayenin demir yumruğu olan Saray rejiminin pespaye bir aparatı haline getirilmiştir. İşçilerin kölece çalışma koşulları ve sefalet içinde bir yaşama mahkum edilmesi için dini etkin bir şekilde kullanan DİB, bu koşulların "kalıcı/olağan" hale getirilebilmesi için sistematik şekilde işçilerin dini inançlarını istismar ediyor. Bu nedenle işçilerin, bir tür "kutsal kostüme bürünmüş sermayenin şeytani" olan Diyanete karşı uyanık olmaları, sahtekarların "din şalı" ile vahşi sömürüyü ve köleliği örtmesine izin vermemesi büyük bir önem taşıyor.

Direne direne kazanacağız!

Muğla Milas'a bağlı İkizköy'de bulunan Akbelen Ormanı'nda Limak ve IC Holding'in ağaçları katletmesine karşı başlayan direniş ikinci haftasını geride bıraktı.

Direniş süresi boyunca önce kesilecek ağaçların "ömrünü tamamladığı" söylendi, sonra kesim yapılan alanın "küçük" bir bölge olduğu ifade edildi. Devamında ise enerji üretiminin sürmesi için kesimin "zorunlu" olduğu, şirketin "milyonlarca fidan diktiği" vb. demagogik açıklamalar YK Enerji çalışanları adına gazetelerde yayınlandı... Akbelen Ormanı'ndaki talan devam etti, buna karşı başlatılan direniş de.

Son olarak Erdoğan "Çevreci kılıfına girmiş marjinaler" diyerek Akbelen'de direnenleri hedef gösterdi. Saray rejiminin şefi Akbelen'de Limak Holding'in talanına sahip çıktı ve Güney Ege'de kullanılan elektriğin neredeyse üçte ikisinin bu santrallerle üretildiğini iddia etti. Erdoğan, kömürle üretimin artırılmasının savunusunu yaparken bunun "tüm dünyada geçerli yöntem" olduğunu söyledi. Oysa son yıllarda pek çok ülkede kömürle üretimin bırakılmasına dönük "çalışmalar" var. Erdoğan'ın asılsız iddialarının yanı sıra, Meclis'te Akbelen için verilen tüm öneriler AKP-MHP oyları ile reddedildi, sosyal medyada trol orduları "terör örgütleri destekliyor" vb. söylemlerle di-



renişi karalamaya başladı.

Öte yandan, Akbelen'deki direniş seçim öncesinde "Aman sokağa çıkmayın!", "AKP kaos yaratmak için sokaklara çıkılmasını bekliyor!", "Sandıkla bunları göndereceğiz!" diyerek tüm tepkileri sandığa endeksleyenlere de yanıt oldu. Direniş, iktidarın saldırılarına karşı gerçek ve kalıcı yanıtın sokakta verilebileceğini gösterdi. Geçtiğimiz hafta Akbelen'e "desteğe" giden CHP ve diğer burjuva muhalefet partilerine yönelik tepkiler ise bunun somut göstergesi oldu.

Geçtiğimiz dönemlerde Cerattepe'de "Hukuk yoksa kütük var!" diyen Artvinliler, doğa kıyımına karşı "Devlet kimdir?" diye haykıran Havva ana, siyasal hak ve özgürlüklerin gaspı karşısında direnişin sembolü olmuştu. Akbelen'de süren direniş de bu yanı sıra en basit bir hak arama mücadelesi için bile direnmenin şart olduğunu göstermektedir. Kazdağları'ndan İkizdere'ye, Cerattepe'den Cudi'ye, Muğla Yatağan'dan Milas'a, Dikmece'den Akbelen ormanına... Sermaye doymak bilmez bir açıklıkla emekçilerin yaşamları-

nı talan ediyor, haklarını ve özgürlüklerini gasp ediyor.

Seçim sonrası saldırganlıkta sınır tanımayan AKP-MHP rejimi, direnme potansiyeli taşıyan tüm kesimlere dönük zorbalığını arttırdı. İçinden geçmekte olduğumuz süreçte tirmandırılan polis terörü, gözaltı-tutuklama furyası vb., muhalif kesimlerin devlet terörüyle bastırılmaya çalışıldığını açıkça göstermektedir.

Grev yasakları ile OHAL'i savunan, emekçilerin yaşamlarına, topraklarına, haklarına göz diken ve talan eden Saray rejimi emekçilere sömürü cehennemini dayatmaktadır. Buna karşı merkezinde işçi sınıfının yer aldığı birleşik ve kitlesel mücadeleyi büyütme günün en yakıcı ihtiyacıdır. Toplumda dayatılan çok yönlü saldırıları geri püskürtmenin yolu sosyal, siyasal, sınıfsal hak ve özgürlüklere sahip çıkarak fiili-meşru mücadeleyi güçlendirmekten geçmektedir. Fabrikalarda düşük ücretlere ve ağır çalışma koşullarına karşı eylem yapan işçilerin, hakları için iş bırakan emekçilerin, Akbelen'de orman kıyımına karşı direnenlerin, Galatasaray Meydanı'nda direnen Cumartesi Anneleri'nin mücadelesine sahip çıkmak, güçlendirmek ve birleştirmek bugün talan düzenine verilebilecek en güçlü yanıt olacaktır.

Sermayenin "demir yumruğu" misyonuyla hareket eden AKP-MHP rejimi, emekçileri daha çok yoksullaştırma, muhalifleri zorbalıkla yıldırma, din istismarına ağırlık verme, şoven ırkçılığı yayma döngüsüne odaklanmış görünüyor. Bu döngüde Sarayın kullanışlı aparatı Diyanet (Diyanet İşleri Başkanlığı / DİB) özellikle öne çıkıyor.

Rejim hem açlığa ve sefaletle mahkum ettiği emekçileri "din afyonu" ile uyuşturmak hem genç kuşakların zihinlerini esaret altına alabilmek amacıyla Diyanete özel bir misyon biçiyor. Din istismarı kapsamında tarikatlar, Milli Eğitim Bakanlığı ve saraydan beslenen medya gibi araçlar da kullanılıyor. Buna rağmen istismar faaliyetlerinin merkezinde DİB bulunuyor.

Devlet bütçesinden büyük bir pay alan DİB, israfa sınır tanımıyor. Bundan

Diyanet yargıya mı el atıyor?

dolayı son yıllarda yıllık bütçesini Ağustos, Eylül ayları gelmeden tüketiyor. Ancak bu sorun teşkil etmiyor. Zira Saray rejimi bu aparatından parayı esirgemiyor. AKP şefi Tayyip Erdoğan "tasarruf yapın" diye vaaz verdiğinde Diyanet yılın ilk yedi ayında 20 milyar TL'yi har vurup harman savurmuştu. Yoksulluğu derinleştiren politikalar dolu dizgin devam ederken, rejim zorbalıkta sınır tanımazken, Diyanet'in Saray için önemi de artıyor.

DİB, din istismarı alanında sorumlu bir kurum olarak misyonunu oynarken, "Diyanet yargı alanına mı el atıyor?" sorusuna yol açan bir icraata imza attığı ortaya çıktı. Sınırlarını aşan Diyanet, Ko-

bani Davası'na müdahil olmak için mahkemeye dilekçe vermiş.

Birgün.com.tr'nin konuyla ilgili haberinde, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın karar aşamasına yaklaşan Kobani Davası'na katılma talebinde bulunduğu, bu amaçla davaya bakan Ankara 22. Ağır Ceza Mahkemesi'ne dilekçe gönderdiği belirtiliyor. Camilerin zarar gördüğünü öne süren DİB, Selahittin Demirtaş başta olmak üzere yargılanan 108 kişinin cezalandırılmasını talep ediyor.

Toplumda "ahiret" üzerinden vaazlar veren, yoksulluk ve sefaletle şükretmelerini tavsiye eden Sarayın aparatı Diyanet, "dünyevi" işlerle iştigal etmekle yetinmiyor, uyduruk bir davada taraf

olarak zulüm ve zorbalığa "ilahi kalkan" oluşturabileceğini var sayıyor. Zira her yönüyle gayri meşru, düzen hukukuna göre bile garabetlerle dolu bir davada taraf olan Diyanet, sadece yoksulluk ve sefaletin değil, zulüm ve zorbalığın "meşrulaştırıcısı" rolüne de soyunmuş görünüyor.

Gazetecileri, aydınları zindanlara atan Saray yargısı; katilleri, tecavüzcüleri, dolandırıcıları, çete başlarını, yolsuzluk yapanları sokaklara salıyor. "Sarayın sopası" gibi alçaltıcı bir rol üstlenen yargının toplum nezdinde beş paralık bir saygınlığı/güvenirliği bile yoktur. Görünen o ki, Diyanet Sarayın zorbalığına kalkan olmanın yanı sıra, tetikçilik yapan yargıya da meşruluk kazandırabileceğini sanıyor. Oysa Diyaneti bile bu kirli işlerde kullanan kokuşmuş bir rejimin zorbalığını artık "kutsal şal" da örtemez!

Çürümüş rejim yıkılmayı bekliyor

K. Torlak

Dinsel gericiğin çatı partisi olan AKP, ırkçı faşist MHP'yle uzun zamandır ittifak halinde. Son yapılan genel seçimlerle birlikte HÜDA PAR ve YRP de bu gerici ittifaka katılmış oldu. HÜDA PAR ve YRP gibi aşırı dinci partilerin de desteğini alan faşist AKP-MHP rejimi korktukça daha da saldırganlaşmaya başladı. Saldırıların dozunun artacağını gösteren emareleri ise kendini her geçen gün daha sık göstermektedir.

Ekonomik kriz, yüksek enflasyon, hayat pahalılığı, düşük ücretler, fahiş ev kiralari vb. emekçilerin hayatlarını çekilmez hale getirdi. Giderek daha da ağırlaşan ve yoğunlaşan krizin faturasını "ekonomide rasyonelleşme" diye tanımladıkları "vergiyi tabana yayma" politikası ile emekçilerin sırtına yıkmak istiyorlar. Seçim döneminde yalan ve dezenformasyonlarla kitlelere ham hayaller satan sermayenin demir yumruğu AKP-MHP rejimi, seçim bittikten hemen sonra zam, vergi artışı vb. yeni saldırı politikalarını hızla hayata geçirerek gerçek yüzünü ortaya çıkarmış oldu.

Gün geçmiyor ki iğneden ipliğe kadar her şeye yeni zam gelmemiş olsun. Zam yağmuru devam ederken, milyonlarca işçi ve emekçi açlık sınırının altında kalan ücretlere mahkum edilmiş oldu. Bugün işçilerin aldığı ücret, çoğu zaman ev kirasını, elektrik, su, doğal gaz, telefon faturalarını dahi ödemeye yetmiyor artık. Bu durum, "ekonomide uçuşa geçeceğini" iddia eden rejimin utanç verici politikalarının iflasıdır.

Bilindiği gibi kriz dönemlerinde zenginler daha da zenginleşirken yoksullar daha da yoksullaşmaktadır. AKP ise iktidara geldiğinden beri krizi fırsata çevirmede oldukça maharetli bir deneyime sahip. Özellikle böyle dönemlerde sermayeye hizmette sınır tanımayan rejim, geniş yığınlara açlık ve sefaleti dayatıyor, kapitalistlere yeni vergi afları ve teşvikler sunuyor; hazine arazilerini, ormanları ve madenleri peşkeş çekiyor. Özellikle de AKP'ye yakınlığı ile bilinen beşli çete neredeyse bütün kamu ihalelerini alıyor. Yap-işlet-devret modeli ile "kar garantili" yollar, köprüler, barajlar vb. inşa ederek zenginliklerine zenginlik katıyorlar. Yoksulların ve emekçilerin payına, açlık ve sefalet düşüyor.

Gerici-faşist rejim iktidarda olduğu



uzun yıllar boyunca dinsel gericiği kullanarak toplum üzerinde muazzam bir etki alanı yarattı. Bu etki alanı cemaatlerin, gerici vakıfların, imam hatip okullarının vb. içinde yer aldığı geniş çapta bir örgütlenme modeli sayesinde oluşturuldu. Okullarda, camilerde, derneklerde, vakıflarda hatta fabrikalarda dahi ciddi oranlarda cemaat örgütlenmeleri var. Fakat AKP-MHP rejimi, bugün devletin bütün imkanlarına sahip olsa dahi eski toplumsal gücüne sahip değil. Çünkü artık bu söylemlerle ekonomik ve sosyal krizi aşamayacağını çok iyi biliyor. Bu yüzden en ufak bir hak arama mücadelesine bile (bu "anayasaya" aykırı bile olsa) en azgın şekilde saldırıyor. Cumartesi Anneleri bunun en büyük örneğidir. Her hafta istisnasız bir şekilde onlarca kişi darp ve işkence ile gözaltına alınıyor. TİP Hatay Milletvekili Can Atalay'ı, seçilmesine rağmen hukuksuz bir şekilde cezaevinde tutmaya devam ediyorlar.

Son dönemde iktidar ortağı olan orta çağ artığı şeriatçı örgütlerin özellikle toplumsal yaşama müdahalesi giderek artmaya başladı. Okullara "haremlik selamlık" getirmek isteyen gerici odaklar,

kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin aynı sınıflarda değil aynı okullarda dahi okumasını istemiyorlar. Bu minvalde karma eğitim karşıtı politikaları hayata geçirmek için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından "kız okulları" projesi gündeme getirildi. Zaten uzun yıllardır bilimsel eğitimden yoksun olan öğrencileri, bu uygulamayla birlikte zaten güdük olan laik eğitimin tamamen dışına çıkarmak istiyorlar.

Bu saldırılar elbette yeni değil. Fakat gericiğin etkisi altında olan kesimlere yönelik politikalar izlemekte artık daha istekli davranıyorlar. Çünkü AKP'nin seçim döneminde en çok kullandığı söylemler "dış güçlere karşı mücadele", "beka sorunu", "terör", "yerli ve milli silah sanayi", "doğal gaz ve petrol bulma" vb. üzerine kuruluydu. Ama artık bunlar ile eskisi kadar etkili bir propaganda yürütemez duruma geldi. Diğer taraftan ise rejime karşı büyüyen bir toplumsal öfke var. Bu öfkenin arkasında ise sadece ekonomik kriz, yüksek enflasyon, düşük ücretler yok. İşçilere, emekçilere, kadınlara, öğrencilere, doğaya yönelik sistemli şekilde yapılan fütursuzca saldırılar da toplumsal öfkeyi büyütüyor.

Seçim döneminde meclisi ağızlarından düşürmeyen reformist sol partiler, seçimden hemen sonra "aynı borazanla" seçimlerin çözüm olmadığını, gerçek çözümün mücadeleyle gerçekleşeceğini dillendirmeye başladılar. Fakat seçimlerden sonra toplumda yaşanan moral bozukluğu ve hayal kırıklığının bir sebebi de boş vaatler ve ham hayallerle meclis propagandası yapan bu reformist partilerdir. Bugün işçi sınıfı ve emekçilerin yapması gereken şey, reformist partilerin peşinde düzenin dümen suyuna girmek değil, "sınıfa karşı sınıf" şiarıyla, fabrikalarda, atölyelerde, sanayi havzalarında, madenlerde, tersanelerde, limanlarda, kısaca emek sömürsünün yaşandığı her yerde komiteler kurarak tabandan örgütlenmektir. Nasıl ki Akbelen köylülere kendi yaşam alanlarını sermayeye karşı canla başla savunuyorsa, işçi sınıfı da emeğini dişe diş savunmalıdır. Onların büyük görünen kumdan kalelerini yıkmak için sınıf devrimcilerine düşen görev ise, işçi sınıfı ve emekçi kitleleri reformist hayaller ve boş vaatler karşısında devrimci politikalarla kuşatmak, örgütlemek ve harekete geçirmektir.

Sendika başkanlarından “Saray gezisi”

E. Eren Yılmaz

Geçtiğimiz günlerde Cumhurbaşkanı yardımcısı Cevdet Yılmaz ve sendika bürokratlarının aynı masada olduğu bir fotoğraf yayınlandı. 1 Ağustos'ta tek adam rejiminin sarayında gerçekleşen toplantıya Türk-İş, Hak-İş ve DİSK genel başkanlarının yanı sıra, heyetler de katıldı. Sendika konfederasyonları tarafından görüşmenin nedeni hakkında bilgi verilmedi. Türk-İş konuyla ilgili yayınladığı haberde, Genel Başkan Ergün Atalay'ın vergiler, taşeron çalışma, sendikal örgütlenme vb. üzerine düşüncelerini paylaştığı ifade edildi. DİSK heyeti ise uzun bir liste sunarak gündemlere dair fikirlerini ortaya koyduğunu söyledi. Hak-İş ise sarayda bir görüşmeye katılmış olmanın verdiği “mutluluk” dışında bir açıklama ihtiyacı dahi hissetmedi.

Öte yandan, kamuoyu toplantısının nedenini Cumhurbaşkanı yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın açıklamalarından öğrendi. AKP gericiliği, seçimlerin hemen ardından giriştiği kapsamlı saldırı dalgasını, Eylül ayında açıklayacağı Orta Vadeli Program ile yoğunlaştırmaya hazırlanıyor. Bu kapsamda da “sosyal taraflarla”, “kapsamlı istişareler” gerçekleştiriyorlar. Sendika konfederasyonlarıyla yapılan görüşme de bunu amaçlıyor. Cevdet Yılmaz söz konusu toplantı hakkında şu ifadeleri kullandı:

“Yapılan bu çalışmalarla, orta vadede Türkiye'yi hep birlikte hem ekonomik açıdan hem de sosyal adalet açısından hak ettiği noktaya taşımamız gerekiyor.”

Konu AKP ve bu emek düşmanı odağın ekonomi yönetimi olunca, sendika bürokratlarının ne söylediğinin, neyi öne çıkarttığının ya da neyi talep ettiğinin pek bir önemi kalmıyor. Bu tür görüşmelerde ifade edilen “sosyal tarafların” görüşlerini alma söylemi ise, genelde “Biz bildiğimizi okuyacağız” anlamına gelir.

Toplantının ardından açıklama yapan Cevdet Yılmaz bunu teyit ediyor ve adeta sendika başkanlarına neyin dolgu malzemesi olduklarını göstermek istemesine “Türkiye'nin, son 20 yıldaki gelişmelerle alt orta gelir liginden, üst orta gelir ligine terfi ettiğini” vurguluyor. Esas hedeflerinin ise “yüksek gelirli ve yüksek insani kalkınmışlığa sahip ülkeler arasına girmek” olduğunu, bunu da “bütün toplumsal kesimlerin katkısıyla akıl ve alın teriyle yapmak durumunda olduklarını”



Ekonomik/sosyal krize ve ağırlaşan faturaya, muhtemel yeni saldırılara ve hak gasplarına karşı işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin birleşik mücadelesi örgütlenmeden bir sonuç elde edilemez. Bu ise fabrikalardan, üretim birimlerinden başlayan bir örgütlenme ve mücadele süreci olabilmek durumunda.

bildiriyor.

AKP'nin toplumun başına musallat olduğu günden son seçimlerin üzerinden geçen şu iki aya değin nelerin yaşandığını işçi ve emekçilere anlatmak yersiz. Çalışma ve yaşam koşullarının ne denli ağırlaştığı, bunun çok daha kötüsünün kapıda beklediği gerçeği ise herkesin malumu. Sermayenin Orta Vadeli Program'dan beklentisi ise, krizin tüm yükünün işçi ve emekçilere fatura edilerek ekonomik hedeflere ulaşmak olduğu biliniyor. Yani sıra, emperyalist şirketlere, trilyon dolarlık fonlara ya da Arap şeylerine ülkeyi satmak için “yatırıma uygun” görüntüsü yaratmak... Bedavaya çalışacak işçi, sudan ucuz arazi/orman, bol borsa sipekülasyonu/vurgunculuğu...

Sendikaların başında oturanlar, başkanların peşine düşerek bir heyet olarak sarayın karşısına çıkanlar bunu bilmiyorlar mı? Elbette biliyorlar. Bunun için orada ne söylediklerinin/yaptıklarının bir anlamı yok. Gündelik yaşamda ısrarla yapmadıklarını/yapamadıklarını tartışmak daha öncelikli. Türk-İş ağaları

bu kriz koşullarında neredeyse kılını kıpırdatmadan oturuyor. Zorunlu olduklarında bir iki açıklama yapmak ve görüntü vermek dışında AKP gericiliğine payandalık ediyorlar. Hak-İş'in üzerinde durmak bile gereksiz. Geriye “mücadelecilikleriyle” övünen DİSK bürokratları kalıyor. Onların yaptıkları ise sağda solda bir iki basın açıklaması yapmak, basına demec vermek ve daha çok da orada burada AKP iktidarına, sermaye düzenine “görev hatırlatması” yapmak oluyor. Sınırları bu olduğu için, “diyalog kanallarına” çok önem veriyorlar, rica-minnet yapılan masa başı görüşmelerde bir şey çözebileceklerini düşünüyorlar. Birçok kez olduğu gibi bu tür görüşmelerde dolgu malzemesi olmak dışında bir rolleri olmuyor.

Ekonomik/sosyal krize ve ağırlaşan faturaya, muhtemel yeni saldırılara ve hak gasplarına karşı işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin birleşik mücadelesi örgütlenmeden bir sonuç elde edilemez. Bu ise fabrikalardan, üretim birimlerinden başlayan bir örgütlenme ve mücadele süreci

olabilmek durumunda. Bu mücadelenin sorumluluğu kuşkusuz sadece sendikal alana sıkıştırılmaz ancak hak arama mücadelesinde sendikaların yeri de yadsınamaz.

Özellikle içinden geçtiğimiz süreçte toplumsal hareket sınıf eksenli mücadelelerin güçlenmesine yakıcı olarak ihtiyaç duyuyor. İşçi ve emekçilerde biriken öfke ve tepki kendine akacak kanal arıyor. Öfkesi büyüyen işçi ve emekçi kitleler birleşebilir, kaynaşabilir ise kaybettiklerini geri kazanabilecek bir dinamizm ortaya çıkartabilir. Tablo ortadayken sendika bürokratlarının saray koridorlarını aşındırması ve laf kalabalığı yapmaları en iyi ihtimalle sadece bir “Saray gezisi” niteliğini hak edebilir. Dolayısıyla, işçi sınıfı krizin faturasını reddetme iradesini güçlendirmeli ve örgütlemelidir. Aynı zamanda sendikaları tekrar mücadele örgütleri haline getirmek için tabandan birliğini kurmalı ve masaya yumruğunu vurmalıdır.

2023-2025 MESS Grup TİS süreci Metal İşçileri Birliği anket sonuçları

Metal işçileri insanca yaşamak istiyor!

2023-25 MESS Grup TİS görüşmeleri Eylül ayında başlayacak. 150 binden fazla metal işçisini kapsayan sözleşme sürecine derinleşen ekonomik kriz koşullarında giriyoruz. Reel ücretler geriliyor. Alım gücümüz düşüyor. Vergi yükümüz artıyor. Çalışma koşullarımız daha da ağırlaşıyor. Buna karşın sektörümüzdeki yetkili sendikalar dün olduğu bugün de işçilerin sorun ve taleplerine kulaklarını tıkıyorlar. Bunları esas alacak bir mücadeleye işçiyi hazırlıyorlar.

Metal işçilerini MESS kapitalistleri adına denetim altında tutmak dışında bir misyonu bulunmayan Türk Metal bir anket çalışması yaptı. Ancak yönlendirmeli sorularla işçileri en aza razı etmeye çalışan bu çalışma işçilerin yoğun tepkisine konu oldu. Farklı bir çizgiye sahip olduğunu iddia eden Birleşik Metal ise fabrikalarda komite toplantıları yapıyor. Bu görünürde olumlu bir tutum ama birçok fabrika toplantısından anlaşıldığı kadarıyla Birleşik Metal yöneticileri de işçileri gerçekçilik adına geri taleplere ikna etmeye çalışıyor. Türk Metal'in bir kopyası olan Özçelik-İş ise göstermelik bir çaba içine dahi girmiyor.

2015 Metal Fırtına'nın yaratıcısı olan ve kurulduğundan bu yana metal işçilerinin gerçek istem ve taleplerinin sözcüsü olan birliğimiz 24 Temmuz-10 Ağustos tarihleri arasında bir anket çalışması yürüttü. Çoğu, sektörün temel işletmesi olan 120 fabrikadan 1013 işçiyle yapılan bu anket çalışmasının sonuçları göstermektedir ki; metal işçiler sefalet ücretlerini kabul etmemekte, insanca yaşamaya yeten ücret istemektedir. TÜİK'in gerçeği yansıtmayan enflasyon verilerine güvenmemektedir. TÜİK enflasyonuna endeksli artışların kendilerini sefalet mahkum ettiğinin farkındadır. Asgari ücret zamlarının ücretlerine yansıtılmasından sözleşme süresinin kısaltılmasına, gerçek enflasyon rakamlarının esea alınmasına kadar bir dizi talebe sahip çıkmaktadır. Hepsinden önemlisi bu yaşamsal talepleri için mücadele etmek istemekte ancak sektörde yetkili konumda bulunan sendikalara güvenmemektedir. Bu tablo göstermektedir ki metal işçisi önündeki tüm engellere rağmen bir çıkış yolu aramaktadır.

Gerçekleştirdiğimiz anketin sonuçlarını başta metal işçileri olmak üzere tüm

işçi sınıfı ve emek kamuoyunun dikkatine sunuyor; başlayacak toplu sözleşme sürecinde herkesi metal işçilerinin taleplerinin yanında yer almaya çağırıyoruz.

İnsanca yaşanabilir bir ücret değil yoksulluk sınırı baz alınıyor!

15 sorunun yer aldığı ankette ilk soru "Ücret zammı ne kadar olmalıdır?" sorusuydu. Ankete katılanların ezici bir çoğunluğu % 150'nin üzerinde zam istiyor. Ortalama ücretler düşünüldüğünde % 150 zammın tamamı alınsa bile ücretler gerçekte yoksulluk sınırının altında kalıyor. Zaten birçok işçi de bu soruyu doğrudan yoksulluk sınırının üstünde olmalıdır diye yanıtıyor. Açık bırakılan diğer seçeneğini işaretleyen işçiler arasında insanca yaşamak için çok daha yüksek ücret talepleri ni dile getirenler de var.

Ayrıca sosyal haklara en az % 200 oranında zam isteniyor.

Sorun sadece ne kadar ücret artışı sağlanacağı değil bunu nasıl korunacağı!

Ücretlerin ne kadar olacağı kadar artan enflasyon karşısında nasıl korunacağı diğer önemli bir başlığı oluşturuyor. Ankete katılan birçok işçi yapılan zammın daha cebe girmeden erimesinin önüne geçmek için zam oranlarının 3 aylık periyotlara göre belirlenmesini istiyor. Buna bağlantılı diğer bir başlığı ise asgari ücrette yapılan son artışlar oluşturuyor. Metal işçisi asgari ücret artışlarının doğrudan tüm ücretlere yansıtılmasını, böylece ücretlerinin korunmasını istiyor.

"Asgari ücret zamları için sözleşmeye koruma maddesi eklenmeli midir?" sorusunu ankette katılan işçilerin % 99.1'i evet diyerek yanıtıyor.

Yalancı TÜİK güven yok!

Anket sonuçları bir kez daha gösteriyor ki metal işçisi yalancı TÜİK verilerinin, yani devletin verilerinin zam oranlarının hesaplanmasında esas alınmasına karşı çıkıyor. Geçmiş dönem sözleşmelerde yalancı TÜİK'in enflasyon verileri ile yapılan zamlar metal işçilerinin ücretlerinin erimesine neden olmuştu. Asgari ücrete yapılan zamlarla metal işçilerinin büyük çoğunluğu asgari ücret düzeyindeki ücretler almaya başladılar. Tam da bu yüzden metal işçileri gerçek enflasyon karşısında korunmak istiyor.

Ankete katılan birçok işçi devletin açıkladığı enflasyon rakamlarının hari-

cinde bir enflasyon hesaplanması yapılması gerektiğini söylerken temel gıda maddelerinin bunda esas alınması talebi öne çıkıyor.

Metal işçisi vergi soygununa "Artık yeter!" diyor!

İşçi sınıfının en büyük sorunlarından olan ve metal işçisinin yaşamını direkt olarak etkileyen vergi kesintilerine konusunda ankete katılan işçilerin öneri ve çözümünü basit. Vergi kesintilerinin patronlar tarafından ödenmesi gerektiğini söyleyen metal işçileri ayrıca yoksulluk sınırına kadar olan ücretlerden vergi kesintisi yapılmaması gerektiğini düşünüyor. Bu talep sözleşmenin brüt üzerinden değil, net üzerinden imzalanmasının önemini bir kez daha gösteriyor.

Sözleşme süresi 1 yıl olsun!

Sözleşme süresi artan enflasyon koşullarında işçiler için ayrı bir önem kazanmış görünüyor. Ankete katılanların % 88'i sözleşmenin bir yıllık olmasını istiyor. Bir yıllık sözleşmelerle ücretlerdeki reel değer kaybının daha kolay dengelebileceği düşünülüyor.

Sendikacılara güven yok!

İşçilerin üyesi oldukları sendikanın yönetimlerine ve anlayışlarına güven duymaması sendikal hareketin tablosunun bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. İşçiler sendikal bürokrasiye ve ağalığa tepkilerini anketimize kendi düşüncelerini yazarak da eklemişlerdir. Merkez, şube yönetimlerine, temsilcilğe güvensizlik % 90 oranındadır. Pandemi ve ekonomik krizin yansımalarına karşı adım atmayan, sessizlikle iktidarın ve sermayenin saldırılarını izleyen bu sendikal anlayışın miadı dolmuştur ve aşılması beklemektedir. Önümüzdeki TİS sürecinde taleplerini sermayeye kabul ettirebilmek için girişeceği mücadelede metal işçisinin sendikal bürokrasiye karşı da mücadele edeceği gerçeği gözler önündedir.

Daha sözleşme süreci resmen başlamadan, anketler ve taleplerin toplanması safhasında metal işçileri % 80'lik oranda sözleşme sürecinin şeffaf ilerlemediğini düşünmektedir. Bu hali ile oluşturulacak taslağa güvenin olmadığı açıktır. Bir önceki sözleşme, yani Türk Metal'in "Yüzyılın Sözleşmesi" olarak allayıp pulladığı sözleşme anketi dolduran işçiler tarafından başarısız ve fiyasko

olarak görülmektedir.

Metal işçisi etkin ön bir hazırlık istiyor!

"Sözleşme süreçleri nasıl yürütülmeli ve neler yapılmalıdır?" sorusuna verilen yanıtlar hem ihtiyaçlar hem de eksiklikler konusunda metal işçisinin belli bir açıklığa sahip olduğunu göstermektedir.

Metal işçisi;

- Her fabrikada TİS komitelerinin kurulmasını
- Grev hazırlıklarına taslak ile birlikte başlanması,
- İşçinin onayı olmadan sözleşme başta olmak üzere hiçbir maddeye imza atılmamasını istiyor.

Ayrıca ankette taslağın üye toplantıları ile kesinleştirilmesiyle birlikte fabrika içi uyarı eylemlerinin başlaması talebi ön plana çıkmıştır. Metal işçileri söz, yetki ve karar hakkının tabana verilmesini talep etmekte; sessiz, sedasız ilerleyen TİS süreçlerinin yerine grev hazırlığı ve fabrika eylemleri talep etmektedir. Kısacası metal işçileri mücadele ederek, tabanın gücü ile kazanacağını düşünmektedir.

GENEL GREV TALEBİ...

Son olarak ise sınıfımıza yönelik topyekûn saldırılara karşı büyük mitinglerin düzenlenmesini ve genel greve gidilmesini istemesi mevcut saldırıların ancak bütünlüklü bir mücadele ile püskürtüleceği konusunda belli bir açıklığın bulunduğu gösteriyor.

"Metal işçileri ne istiyor?" anketimize verilen cevaplar ve bu cevapların sonuçları genel talepler ve mücadele programı için metal işçilerine bakış sunmaktadır. Türk Metal, Birleşik Metal-İş, Özçelik-İş ve TOMİS üyelerinin katıldığı anketimiz ayrıca sendikaların kendi içinde kapalı yürüttükleri taslak hazırlama süreçlerine karşı metal işçilerinin fabrika, sendika fark etmeksizin genel düşüncelerini açığa çıkarmıştır.

Artık metal işçisi taslak hazırlama sürecinden başlayarak taleplerini savunmalı ve yaşam koşullarını belirleyecek MESS Grup TİS sürecinde ipleri eline almalıdır.

İşçi ve emekçi eylemlerinden...

GEMİ SÖKÜM İŞÇİLERİ EYLEME DEVAM EDİYOR

İzmir Aliağa'da bulunan AGS, Işıksan ve Blade işçileri düşük zamma karşı iş bırakma eylemlerine devam ediyor. Şantiyelerde bekleyen işçilere seslenen Ege İşçi Birliği "Birlikten kuvvet doğar!" dedi.

Ege İşçi Birliği'nin çağrısı şu şekilde:

"AGS, Işıksan ve Blade işçisi kardeşler, birlikten kuvvet doğar!

Şimdi hepimiz ayrı ayrı şantiyelerde üretime geçmeden bekliyoruz. Yaklaşık bir yıldır 'gemi yok', 'burası kapanacak, taşınacak' vs diye diye şartları iyice aşağı çektiler. İşçiye düşük ücreti, kötü çalışma koşulları dayatmayı sürdürdüler. Ancak bıçak kemiğe dayandı, ücretlerimiz krizle birlikte her geçen gün eriyor.

Bugün kimsenin 'burdan bişey olmaz' dediği yerde sizler bir adım atıp bu gidişe bir dur dediniz. Talep ettiğinizi kazanmak için daha fazla birlik olmaya, eylemi sürdüren şantiyedeki işçilerle omuz omuza vermeye ihtiyaç var. Bu havzada farklı şantiyeler var ama 22 firma patronu tek davranıyor, o halde işçiler de öyle davranmalı. Üç şantiye aranızda irtibatı kuvvetlendirmeli, yan yana gelmelisiniz. Ne kadar birlik olursanız o kadar güçlü durursunuz."

CORNING KABLO'DA GREV SÜRÜYOR

İşçi Emekçi Birliği, grevlerinin 26. gününde olan Corning Kablo işçilerini ziyaret etti.

Grev alanına "Yaşasın sınıf dayanışması", "Corning işçisi yalnız değildir", "Zafer direnen emekçinin olacak" sloganlarıyla grev alanına giden İEB, işçilere seslendi. Patronların ve sermaye devletinin işçi ve emekçilere dayattığı açlık ve

sefaletle karşı greve çıkan Corning işçileri selamlandı. İEB adına yapılan konuşmada, "İşçi sınıfının birliği bugün her zamankinden daha önemli" denildi.

AĞAÇ A.Ş. İŞÇİLERİ EŞİT HAKLAR İSTİYOR

Ağaç A.Ş. işçilerinin Boğaziçi A.Ş. sözleşmesinden yararlanma talebiyle İBB önünde eylem yaptı.

DİSK / Birleşik Tarım-Orman İşçileri Sendikası İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin (İBB) DİSK ile imzaladığı Boğaziçi A.Ş. sözleşmesinden Ağaç. A.Ş. işçilerinin de yararlanması için çağrı yaptı.

TANZANYA'DA İNŞAAT İŞÇİLERİ GREVDE

Tanzanya'da demiryolu inşaatında çalışan ve 7 aydır ücretlerini alamayan işçilerin başlattığı grev ikinci haftasında sürüyor.

FEDAŞ İŞÇİLERİ EYLEMLERİNE DEVAM EDİYOR

Dersim'de Fırat Aksa Elektrik Hizmetleri AŞ (FEDAŞ) işçileri, düşük ücret zammına karşı iş yavaşlatma eylemi gerçekleştiriyor.

Fırat Aksa önünde yapılan açıklamada "Direne Direne Kazanacağız" denildi.

İŞTEN ATILAN SPUTNİK TÜRKİYE ÇALIŞANLARI EYLEM YAPTI

İşten çıkartılan Sputnik Türkiye çalışanları, TGS ile birlikte 8 Ağustos'ta İstanbul, 9 Ağustos'ta Ankara ofisi önünde basın açıklaması yaptı.

Sputnik Türkiye'nin İstanbul ve Ankara ofislerinde çalışan 24 Türkiye Gazeteciler Sendikası (TGS) üyesi işten çıkartıldı.

AMASYA SULUOVA ŞEKER FABRİKASI İŞÇİLERİNDEN EYLEM

Amasya Suluova Şeker Fabrikası işçileri, sendikalaşma faaliyetinin engellenmeye çalışılmasına, mobbinge ve sefalet ücretine karşı açıklama düzenledi. Basın açıklaması sırasında işçiler "Sendika hakkımız engellenemez!", "Birleşe birleşe kazanacağız!", "İşveren elini sendikadan çek!" sloganlarını attı.

İşçilerin ailelerinin ve çocuklarının da katıldığı açıklamada işçiler, talepleri karşılanmazsa üretimden gelen güçlerinin kullanacaklarını ifade etti.

ANTEP'TE TEKSTİL İŞÇİLERİNDEN EYLEMLER

Antep Araban Başpınar OSB'de Koza Halı, Şireci Cotton ve Şireci Akriklik işçileri düşük zamma karşı iş bırakma eylemi başlatmıştı.

Antep'te sefalet zammına karşı çıktıkları için işten atılan Şireci işçileri direnişe başlamıştı.

İşçilerin direnişi sonuç getirdi, yönetimle yapılan görüşmede işçilerin talepleri kabul edildi.

Yüzde 34 zammı kabul etmeyerek yüzde 54 zam isteyen Koza Halı işçisi yapılan anlaşma sonucu üretime başladı.

EÜ HASTANESİ İŞÇİLERİ EYLEMDE

Ege Üniversitesi Hastanesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde işçiler, geriye dönük alacaklarının ödenmesi için iş bırakma eylemlerine sürdürüyor.

Temizlik, yemekhane, hasta bakım, laboratuvar, bilgi işlem gibi hastanenin farklı birimlerinde çalışan yaklaşık 1800 işçi, acil işler dışında hizmet üretmiyor.

ÖZEL ÖĞRETMENLER SENDİKASI'NDAN EYLEM

Ankara ve İzmir'de gasp edilmek istenen hakları için eylem yapan Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası, "Eğitimde sömürüyü, güvencesizliği durduracağız!" dedi.

ANKARA'DA VETERİNER HEKİMLER İŞ BIRAKTI

Ankara'da veteriner hekimler şiddete şiddete karşı iş bıraktı. Şiddete uğrayan veteriner hekim Ceren Eroğlu'na destek olmak için meslektaşları kliniklerini kapattı.

İZMİR VE ANKARA'DA BELEDİYE İŞÇİLERİ İŞ BIRAKTI

Ankara'da Mamak, Etimesgut ve Çankaya Belediyesi işçilerinin ardından Yenimahalle Belediyesi işçileri de ek zam talebiyle iş bıraktı. İki gün iş bırakan işçiler direnişi sonlandırdı. Çankaya Belediyesi'nde sendika yöneticileriyle işçiler arasında bir arbede yaşandı ve işçilere şiddet uygulandı. Direnişten sonra işçiler açıklama yaptı.

İzmir'de Bornova, Buca ve Bayraklı Belediyesi'nde çalışan işçiler ek protokol talep etti. Genel-İş Sendikası ile belediye yönetimleri arasında ek protokole ilişkin anlaşma sağlanamayınca işçiler iş bıraktı. Buca Belediyesi'nde işçiler, ek protokol ile yüzde 50 zam talep ediyor.

Bornova Belediyesi'nde ise ikinci yılın altıncı ayı için yüzde 20+30, toplamda yüzde 50 zam talebiyle ek protokol imzalanmasını istedi.

Çiğli Belediyesi'nde ÇİBEL AŞ ile Genel-İş 8 No'lu Şube arasında ek zam protokolü imzalandı.

"EMEĞİMİZ, ONURUMUZ, GELECEĞİMİZ İÇİN DİRENİŞTEYİZ"

Sancaktepe Plasmek Makina'da işten atılan iki TOMİS üyesi işçi direniş başlattı.

Geçtiğimiz günlerde düşük zam oranını kabul etmeyen TOMİS üyesi Plasmek İşçileri üretimden gelen gücünü kullanmıştı. Üretimi durduran işçilerden biri işten atılmış, üretimi durdurma eylemi patronla görüşme sürecine kadar devam etmişti.

Plasmek'te direniş başladı...

Dün (14 Ağustos) itibarıyla TOMİS üyesi bir işçi daha işten atıldı. Bugün (15 Ağustos) "Kölece çalışma koşullarına, düşük ücrete, sendikal faaliyete yönelik saldırılara, baskıya karşı emeğimiz, onurumuz, geleceğimiz için direnişteyiz!" diyerek direniş başladı.

TOMİS üyesi işçilerin talebi şu şekilde:

- İnsanca yaşamaya yetecek ücret
- Baskı ve mobbinge son
- İşten atılan işçiler geri alınsın
- Sendikal faaliyete yönelik saldırılar son bulsun!

Plasmek önünde direniş sürerken ikinci çay paydosunda içerideki işçiler yine dışarıya çaylarını getirdiler. İçerideki işçilerin bu dayanışması "İşçilerin

birliği sermayeyi yenecek!" sloganıyla karşılandı. Bundan rahatsızlık duyan Plasmek sermayesi gölgelik alanda oturan direnişçileri "özel mülk alanımı ihlal ediyorlar" gerekçesiyle polise şikayet etti.

Bunun üzerine TOMİS sosyal medya hesabından şu paylaşımı yaptı:

"Plasmek yönetimi aşağıda oturumuzdan rahatsız olmuş. Neden? Özel mülk alanına giriyormuş. Biz de yukarıda oturuyoruz."

100 işçiden 85'i sendikasıız

Saray rejiminin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı çalışan ücretli işçi sayısı ve sendikalara üye olan işçilere dair verileri açıkladı. Buna göre Türkiye'de 16 milyon 413 bin 359 işçi var. Sendikalara üye işçilerin sayısı ise sadece 2 milyon 421 bin 940'tır. İşçi sınıfı açısından tablonun bu kadar vahim olması, sermaye iktidarının 40 yılı aşan sistematik saldırılarının sonucudur. 12 Eylül faşist darbesinin şefi Kenan Evren'le başlayıp, tek adam rejiminin şefi Tayyip Erdoğan'la devam eden bu onlarca yıllık azgın saldırı, AKP'nin egemen olduğu son 20 yılda doruğa ulaştırıldı.

Bakanlığın, "6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu Gereğince; İşkollarındaki İşçi Sayıları ve Sendikaların Üye Sayılarına İlişkin 2023 Temmuz Ayı İstatistikleri Hakkında Tebliğ"i Resmi Gazete'de yayımlandı.

Resmi Gazete'de yayımlanan verilere göre, kayıtlı işçilerin yüzde 85'inden fazlasının sendikasıız olduğu görülürken, verilerdeki "artış" öne çıkarıldı.

2023 Ocak ayı verileri ile karşılaştırıldığında, toplam işçi sayısının 249 bin, sendikalı işçi sayısının ise 90 bin 952 kişi arttığı ifade ediliyor. Bunun şişirme bir sayı olduğu açıktır. Sendikalara üye olan işçilerin kapı önünde bulunduğu bir ülkede altı ayda sendikalı işçi sayısının 90 bin arttığı iddiasının hiçbir inandırıcılığı olmaz.

Her şeye rağmen veriler, işçilerin yüzde 85'inden fazlasının sendika üyesi olmadığını söylüyor. Türkiye genelinde 16 milyon 413 bin 359 işçinin 2 milyon 421 bin 940'ı sendika üyesidir. Buna göre sendikalaşma oran yüzde 14,76'dır. Geçtiğimiz ocak ayında açıklanan verilere göre oran yüzde 14,42 idi.

Sendikalara üyelikle ilgili veriler şöyle sıralanıyor:

* Hizmet-İş sendikası 276 bin 360 üye ile birinci sırada yer aldı.

* Türk Metal 268 bin 385 üyeyle ikinci sırada yer alıyor.

* Konfederasyonlar arasında ise Türk-İş toplamda 33 barajı geçen 32 sendikayla birinci sırada yer adlı.

* Bağımsız sendikaların toplam sayısı 113 iken, sadece dört sendika barajı geçebilmiş.

Diğer konfederasyonlar şu şekilde:

Hak-İş: Toplam sendika sayısı 20 iken

17'si barajı geçmiş.

DİSK: Toplam sendika sayısı 21 iken 6'sı barajı geçmiş.

TÜM-İŞ: Toplam sendika sayısı 11 iken barajı geçen sendikası bulunmuyor.

ÜLKEM-İŞ: Toplam sendika sayısı 10 iken 1'i barajı geçmiş.

ANADOLU-İŞ: Toplam sendika sayısı 4 iken barajı geçen sendikası bulunmuyor.

YENİDEN MİSK: Toplam sendika sayısı 6 iken barajı geçen sendikası bulunmuyor.

METALDE KAYITLI 1 MİLYON 865 BİN 713 İŞÇİ

*Türkiye'de üretimde temel bir yer tutan metal iş kolunda 1 milyon 865 bin 713 işçi çalışıyor. İşçilerin 245 bin 602'si Türk Metal'e üye. Türk Metal'i 45 bin 500 üyeyle Öz Çelik-İş, 35 bin 112 üyeyle Birleşik Metal-İş takip ediyor.

*Petrol, kimya, lastik, plastik ve ilaç iş kolunda 588 bin 759 işçi çalışıyor. İş kolunda 44 bin 219 üyesi olan Petrol-İş birinci, 16.352 üyesi olan Lastik-İş ise ikinci sırada yer alıyor.

*En çok üyeye sahip sendika ise genel işler kolundaki Hizmet-İş oldu. Bu iş kolunda kayıtlı işçi sayısı 931 bin 354. Hak-İş bünyesindeki sendika, genellikle belediyelerde örgütlü ve üye sayısı 252 bin 612. DİSK'e bağlı Genel-İş'in 126 bin 802, Türk-İş'e bağlı Belediye-İş'in ise 119 bin 258 üyesi bulunuyor.

*En ağır iş kollarından olan madencilik ve taş ocaklarında 222 bin 067 işçi çalışıyor. Bu sektörde Türk Maden-İş'in 28 bin 635 üyesi bulunurken, Genel Maden-İş'in 8 bin 925, Öz Maden-İş'in 3.210 üyesi bulunuyor.

Sendikalara üye sayıları

İş kollarında çalışan işçi sayısına oranla en fazla üyeye sahip sendikalar şöyle:

- Savunma ve güvenlik iş kolunda 239 bin 595 işçi çalışıyor. İş kolunda 25 bin 797 kişiyle en fazla üyeye sahip sendika Türk Harb-İş.

- Konaklama ve eğlence iş kolunda 1 Milyon 194 bin 554 işçi çalışıyor. İş kolunda 40 bin 709 kişiyle en fazla üyeye sahip sendika Toleyis.

- Sağlık ve sosyal hizmetler iş kolunda 715 bin 203 işçi çalışıyor. İş kolunda 193 bin 829 kişiyle en fazla üyeye sahip sendika Öz Sağlık-İş. Türkiye Sağlık Sen 49 bin 214 ikinci, Dev Sağlık-İş 3 bin 480



kişiyle üçüncü sendika olarak yer alıyor.

- Gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk iş kolunda 228 bin 755 işçi çalışıyor. İş kolunda 7 bin 086 kişiyle en fazla üyeye sahip sendika Türk Deniz-İş. Liman-İş 5 bin 777 kişi ile ikinci sırada yer alıyor.

- Taşımacılık iş kolunda 901 bin 201 kişi çalışıyor. İş kolunda 29 bin 413 kişiyle en fazla üyeye sahip sendika Demiryol-İş.

- Enerji iş kolunda 253 bin 57 kişi çalışıyor. İş kolunda 69 bin 650 kişiyle en fazla üyeye sahip sendika Tes-İş. Enerji-İş 6 bin 291 üye ile ikinci, Enerji-Sen ise 2 bin 624 kişi ile üçüncü sendika olarak yer alıyor.

- Gıda'da 688 bin 678 işçi çalışıyor. 35 bin 167 kişiyle en fazla üyeye sahip sendika Öz Gıda-İş.

- İnşaat iş kolunda 1 milyon 455 bin 368 kişi çalışıyor. İş kolunda 50 bin 478 kişiyle en fazla üyeye sahip sendika Yol-İş. DEV YAPI-İŞ ise 987 üye sayısı ile ikinci sırada yer alıyor.

- Çimento, toprak ve cam iş kolunda 196 bin 297 işçi çalışıyor. İş kolunda 28 bin 418 kişiyle en fazla üyeye sahip sendika Çimse-İş.

- Ticaret, Büro, eğitim ve Güzel Sanatlar iş kolunda toplamda 4 milyon 086 bin 007 kişi çalışıyor. 116 bin 349 kişiyle en fazla üyeye sahip sendika Koop-İş. 111 bin 829 üyeye sahip Tez-Koop-İş ise ikinci sırada yer alıyor.

- Banka, finans ve sigorta iş kolunda 306 bin 017 işçi çalışıyor. İş kolunda 42 bin 913 kişiyle en fazla üyeye sahip sendika Öz Finans-İş.

- Basın, yayın ve gazetecilik iş kolunda 96 bin 995 işçi çalışıyor. İş kolunda 5 bin 361 kişiyle en fazla üyeye sahip sendika Medya-İş. 2 bin 859 kişiyle Basın-İş ikinci sırada yer alırken, TGS bin 566 kişiyle üçüncü sırada yer alıyor.

- İletişim iş kolunda 192 bin 794 işçi çalışıyor. İş kolunda 19 bin 906 kişiyle en fazla üyeye sahip sendika Türkiye Haber-İş.

- Ağaç ve kağıt iş kolunda 287 bin 151 işçi çalışıyor. İş kolunda 12 bin 338 kişiyle en fazla üyeye sahip sendika Öz Ağaç-İş.

- Dokuma, hazır giyim ve deri iş ko-

lunda 1 milyon 363 bin 439 işçi çalışıyor. İş kolunda 52 bin 323 kişiyle en fazla üyeye sahip sendika Teksif.

- Avcılık, balıkçılık, tarım ve ormancılık iş kolunda 183 bin 903 kişi çalışıyor. İş kolunda 20 bin 854 kişiyle en fazla üyeye sahip sendika Öz Orman-İş.

ÖRGÜTLÜ MÜCADELE YÜKSELTİLMEDEN BU VAHİM TABLO PARÇALANAMAZ!

Saray rejimine bağlı kurumların yayınladıkları hiçbir veri güvenilir değil. Bu sayılarda da bir miktar şişirme olduğu görülüyor. Örneğin altı ayda 90 binden fazla işçinin sendikalar üye olduğu ifade ediliyor. Oysa bu mümkün değil. Zira sendikaya üye olan işinin kapı önünde bulunduğu bir ülkede bu sürede 90 bin işçinin sendikalara üye olabilmesi mümkün değil.

İşçi sınıfının örgütlülüğü ne kadar sınırlı ise sefalet de o kadar derin olur. AKP/AKP-MHP rejiminde ücretli maaşlı emekçilerin milli gelirden aldıkları payın %35'lerden %25'lere gerilemesi, örgütlü mücadelenin zayıflamasının yarattığı sonuçlar hakkında fikir veriyor. Saray rejiminin işçi düşmanı, hak arama mücadelesinin önüne geçen politikaları, grevleri yasaklaması, din istismarıyla işçileri etkileyebilmesi gibi faktörler, bu tablonun oluşmasından rol oynamıştır. Yine de bu durum işçi sınıfı için bir kader değildir. Kararlı bir çaba ile aşılabılır.

Bu aşamada işçi sınıfının her alan örgütlenmesi ve sendikalaşması acil bir ihtiyaçtır. Bu paralize durum aşılmazsa, Saray rejiminin fütursuzluğu devam edecektir. Asgari ücretin "ortalama" ücret haline getirilmesi, ücretin ise açlık sınırının altına çekilmesi sermayenin demir yumruğu rolü oynayan AKP-MHP rejiminin nasıl da gözü dönmüş bir şekilde işçi sınıfına saldırdığını gözler önüne sermektedir. Bu vahim tabloyu değiştirmek ilercici öncü işçilerle ilercici-devrimci güçlerin sorumluluklarına işaret ediyor. Bu dağınıklık giderilip işçi sınıfı örgütlü mücadeleyi yükseltmeden ne insanca onurlu bir yaşama kavuşmak ne geleceği kazanmak mümkün olabilir.

İşsizlik Fonu'ndan patronlara daha fazla peşkeş:

Bir verip iki alıyorlar

İşçi sınıfına düşmanlığını her fırsatta ortaya koymaktan kaçınmayan, emekçileri açlık ve yoksulluğa mahkum eden, grevleri yasaklayan, direnişleri ezmek için polisi devreye sokan gerici iktidar, başta yandaşları olmak üzere topyekün olarak sermayeye hizmette sınır tanımıyor.

Kendi "bekasını" korumayı esas alan dinci-faşist iktidarın saldırıları aralıksız devam ediyor. Zam yağmuru ve ek vergi furusuyla emekçilerin yaşadığı yıkımı derinleştiren iktidar, gelinen yerde bir kez daha gözünü yıllardır sermayeye peşkeş çektiği İşsizlik Fonu'na dikti. İşçilerden her ay kesilen paralarla oluşturulan ve milyarlarca liranın biriktiği fondan patronlara aktarılan pay yüzde 30'den 50'ye çıkarıldı. Gerici-faşist şefin çıkardığı bir kararnameyle yapılan bu değişikliğin gerekçesine dair ise hiçbir açıklama yapılmadı. Aslında fonun yağmalanması yeni bir durum değil. İşçilerin eğitimi, istihdamın artırılması vb. argümanlar öne sürülerek kurulan İşsizlik Fonu, kurulduğu günden bugüne sermayeye peşkeş çekiliyor. Yeni olan ise fonda biriken on milyarlarca liranın sermayenin iştihanı kabartması ve onlara sunulan peşkeşin çok daha arttırılmış olması.

1999 yılında kurulan İşsizlik Sigortası Fonu'ndan işçilerin yararlanması zaman içerisinde getirilen şartlarla iyice zorlaştırıldı. Fondan yararlanmak için son üç yılda en az 600 gün prim bulunması ve son 120 gün hizmet akdi ile çalışmış olmak gibi şartlar getirilmesi, işçilerin işsiz kaldıklarında işsizlik maaşı almasını zorlaştırdı. Dolayısıyla yıllar içinde fonda daha çok para birikti. Son dönemlerde ise patronların yaygınca kullandığı "Kod 49" nedeniyle tazminatsız şekilde işten atılan işçiler de işsizlik parasını alamamakta. Bunların yanı sıra, SGK'ya kayıt yaptırmak, koşulları ne kadar berbat olursa olsun size sundukları iş görüşmelerine gitmek vb. şartlar da işsizlik maaşı almayı sürdürmenin koşulları arasında. Ayrıca kendi isteğinizle de işten ayrılmanız olmalıdır.

Pandemi döneminde "izinli" olarak geçirilen süreçlerde primler yatırılmadığı için sonrasında işsiz kalan on binlerce işçi de 600 gün prim şartını yerine getiremediği için işsizlik maaşından faydalanamadı.



İŞSİZLERİN SADECE YÜZDE 10'U İŞSİZLİK MAAŞI ALABİLİYOR

Bu tür zorlaştırıcı şartlar nedeniyle işsiz kalan her 100 işçiden sadece 10'u işsizlik maaşı alabiliyor. TÜİK'in açıkladığı Mayıs 2023 verilerine bakıldığında dahi, resmi işsiz sayısı 3 milyon 328 bin kişi olduğu görülmektedir. İŞKUR tarafından açıklanan Mayıs 2023 verilerinde ise işsizlik ödeneği alabilenlerin sayısı sadece 362 bin oldu. 2023 Mayıs dönemi için (önceki dönemden ödemesi devam edenlerle birlikte) 361.551 kişiye 1.163.425.525 TL ödeme yapıldı.

İŞKUR'un açıkladığı son veriye göre; 9 Haziran 2023 tarihi itibarıyla fonda biriken para 133 milyar 208 milyon 186 bin TL oldu. Fonda biriken meblağ bu kadar büyük olunca asalak sermayenin iştahı da bir o kadar kabardı. İşçilerin cebinden çıkan ancak onlara geri dönüşü temsil düzeyinde kalan fondan sermayeye çekilecek peşkeş ise toplamda bu yıl için 24 milyar 862 milyon TL'ye tırmanacak.

TÜRKİYE İŞSİZLİK MAAŞINA ULAŞILAN EN ZOR ÜÇ ÜLKEDEN BİRİ

Türkiye, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) üyesi ülkeler içinde işsizlik maaşına erişimin en zor olduğu

ilk üç ülke arasında yer alıyor. Ayrıca verilen işsizlik maaşının süresi ve miktarı bakımından da diğer ülkelere kıyasla oldukça geri bir noktada yer almaktadır. Asgari ücretle çalışan bir işçinin Temmuz 2023 itibarıyla alacağı işsizlik maaşı 5 bin 365 lira gibi son derece düşük bir oranda kalırken, bir işçinin maaşı 30 bin TL dahi olsa alacağı işsizlik maaşı ancak 10 bin 731 lira olabiliyor.

Patronlar fona iki ödeyip dört aldı İşçilerin fondan aldıkları maaşlarla patronlara sunulan teşviklerin oranlarını karşılaştırdığımızda peşkeşin boyutu daha iyi anlaşılacaktır. Öyle ki, 2002 yılından Ağustos 2022 yılına kadar alınan işsizlik maaşlarının toplamı ancak 48.4 milyar TL olurken, patronlara düşen aslan payı ise 55,5 milyar TL oldu. Bu durumun son yıllara yansımaları ise aşağıdaki şekilde:

"-2018 yılında işçiler İşsizlik Fonundan yüze 5.9 pay alırken patronlar ise 12.6 teşvik aldı.

-2019 yılında işçiler İşsizlik Fonundan yüze 10 pay alırken patronlar ise 19.1 teşvik aldı.

-2020 yılında işçiler İşsizlik Fonundan yüze 8.4 pay alırken patronlar ise 20.8 teşvik aldı.

-2021 yılında işçiler İşsizlik Fonundan

yüze 5.6 pay alırken patronlar ise 25.3 teşvik aldı.

-2022 yılında işçiler İşsizlik Fonundan yüze 11.2 pay alırken patronlar ise 33.6 teşvik aldı."

2022 yılının Ocak-Kasım dönemine baktığımızda, fona toplamda 23,4 milyar TL yatıran patronlara teşvik adı altında 33,6 milyar TL'nin peşkeş çekildiği görülmektedir.

Yıllara göre bu peşkeşin dağılımı şu şekilde:

"-2018 yılında patronların fona ödediği oran yüzde 11 iken aldıkları teşvik yüzde 19.1

-2019 yılında patronların fona ödediği oran yüzde 9.3 iken aldıkları teşvik yüzde 12.6

-2020 yılında patronların fona ödediği oran yüzde 10.8 iken aldıkları teşvik yüzde 20.8

-2021 yılında patronların fona ödediği oran yüzde 16.2 iken aldıkları teşvik yüzde 25.3

-2022 yılında patronların fona ödediği oran yüzde 23.4 iken aldıkları teşvik yüzde 33.6"

Tarihsel temelleriyle Türkiye’de dinsel gericilik

H. Fırat

TKİP Merkez Yayın Organı EKİM’in Nisan 2017 tarihli 307. sayısının başyazarını güncel önemi vesilesiyle okurlarımıza sunuyoruz.

(2017 yılının Şubat ayı sonunda verilmiş “Dinsel gericilik, laiklik ve referandum” konulu bir konferansın referandum konulu 3. Bölümünü, taşıdığı öncelikten dolayı geçen sayı sunmuştuk. Şimdi ise aynı konferansın elden geçirilmiş ve kısaltılmış 1. Bölümünü sunuyoruz... Başlık ve ara başlıklar yayın vesilesiyle konulmuştur...)

DİNSEL GERİCİLİK VE ŞOVEN MİLLİYETÇİLİK

Burjuvazi egemen bir sınıf düzeyine yükseldiğinden beri dini ve dinsel gericiliği kendi amaçları için kullanagelmiştir. Din, tam da emekçi kitleleri denetim altında tutmak ve kolayca yönetmek amacı çerçevesinde, burjuvazinin elinde her zaman etkili bir silah olmuştur. Burjuvazinin elbette dine karşı radikal tavırlar alabildiği tarihi dönemler de var. Ama kural olarak bu, onun henüz egemen sınıf düzeyine yükselmediği dönemlere özgüdür ve onun feodal sınıf egemenliğine karşı iktidar mücadelesinin bir gereğidir. Fakat burjuvazi iktidarın egemen gücü haline geldiği andan itibaren, hele de kendini önceleyen her türden gerici güç ve akımla iç içe geçtiği emperyalizm çağıyla birlikte, sözkonusu dönem artık kategori olarak geride kalmıştır. Emperyalizm çağında, dini düşünce ve dine dayalı gerici akımlar, burjuvazi için, sosyal uyanışı ve mücadeleyi dizginlemenin, emekçileri sınıf mücadelesinden alıkoymanın vazgeçilemez araçlarıdır.

Burjuvazinin din ve dinsel gericilikle bu ilişkisini Türkiye tarihi üzerinden de görebiliyoruz. Cumhuriyetin kuruluş sürecinde dine belli sınırlamalar getiren burjuvazi, bunu aynı anda dini kendi denetimine almak, kendi sınıf çıkarları ve ihtiyaçları doğrultusunda kullanmak tutumuyla birleştirmiştir. Özellikle ikinci Dünya Savaşı sonrası dönemden itibaren de, din ve dinsel gericilik, burjuvazinin ayrılmaz ve vazgeçilemez öğeleri olmuşlardır. 2000’li yıllara kadar süregelen “irticaya karşı mücadele” üzerine



tüm ikiye bölünmüş, aldatıcı ve sapırtıcı söylemlerine rağmen tarihi gerçek budur.

Yine de günümüz Türkiye’sinde karşı karşıya bulunduğumuz sorun, dinin kurulu burjuva düzen tarafından bu türden bir kullanımdan tümüyle farklıdır. Bugünün Türkiye’sinde siyasal bir akım olarak bizzat dinsel gericiliğin kendisi, burjuvazi adına başlı başına bir iktidar gücüdür. Devlet temel kurumlarıyla artık onun elindedir. Burjuva gericiliğinin hakim ögesi olarak toplumsal yaşamın tüm alanlarına hükmedecek bir pozisyonadadır. Dinsel gericiliği bugünün Türkiye’sinde çok önemli bir sorun haline getiren olgusal durum tam da budur.

Gelinen yerde buna yeni bir boyut daha eklendiğini görüyoruz. Kendi de zaten her zaman aynı zamanda şoven milliyetçi olan dinsel gericilik, şoven milliyetçiliğin güç odağı faşist partiyle önümüzdeki on yıllara damgasını vuracak bir iktidar bloğu oluşturmak gayretiindedir. Dinsel gericilik gibi şoven milliyetçilik de çağımızda burjuva gericiliğinin ayrılmaz bir ögesidir. Gericiliğin bu biçimi de burjuvazinin elinde her zaman etkili bir silah olagelmiştir. Her ülkenin burjuvazisi, emekçileri kontrol altında tutmak, bilincini bulandırmak, emekçileri milli-

yet esasına göre bölmek, toplumda milli duyguları kabartarak bunu kendi sınıfsal çıkarları doğrultusunda kullanabilmek için, milliyetçi gericiliği ihtiyaç duyduğu her durumda kullanmıştır.

Türkiye’de, sosyal uyanış ve mücadele ile belirlenen 1960’lı yıllardan itibaren, gericiliğin bu iki türü, dinsel gericilik ile şoven milliyetçilik, emperyalizm ve işbirlikçi burjuvazi tarafından bir arada ve iç içe kullanıldı. Sosyal uyanışa ve mücadeleye karşı bir barikat, daha genel planda devrime karşı birer dalga kıran olarak.

Bugünün Türkiye’sinde ise sorun bunun ötesine geçmiştir. Artık bu iki uç gerici siyasal akım birlikte, Türkiye’nin bugününü ve geleceğini belirlemek iddiasındadır. Halen dinsel gericiliğin toplanma odağı AKP ile şoven milliyetçiliğin bayraktarı MHP arasında kurulmuş ittifak, böyle bir perspektifle hareket etmektedir. Bu iki uç gericilik odağı, Türkiye’nin önümüzdeki on yıllarını birlikte belirlemek hevesi içindeler. Gündemdeki anayasa referandumunu da bu hedef doğrultusunda bir önemli dönemeç olarak ele alıyorlar.

Dinsel gericilik ya da şoven milliyetçilik, burjuvazinin elinde ne denli işlevli silahlar olurlarsa olsunlar, nispeten güç-

lü ve istikrarlı bir burjuva düzende, ön plana çıkmaları, hele de toplumsal-siyasal yaşamı belirleyecek bir konuma ulaşmaları genel olarak tercih edilmez. Bu gerici akımları alt sınıfları denetim altında tutmak için her halükarda etkili biçimde kullanılırlar. Ama burjuvazi, çok zorunlu kalmadıkça, kendi sınıf egemenliğini görünüm olarak daha modern, az çok demokratik biçimler içinde tutmaya ve sunmaya çalışır. Türkiye’nin kapitalist düzeni bugün bunu yapamaz duruma düşmüştür. Bu önemli olgusal durum, gerçekte düzenin siyasal ve moral iflasını göstermektedir.

Bir önceki parti kongresinin (2012’de toplanan TKİP IV. Kongresi) de önemle vurguladığı gibi, düzen bu noktaya bir rastlantı ya da beklenmedik bir sapmanın sonucu olarak değil, fakat açık ve anlaşılır bir tarihsel evrimin ürünü olarak gelmiştir. Bunu göz önünde bulundurmak, doğru devrimci politika bakımından bugünün önemli bir gerici öğesidir. (TKİP IV. Kongresi’nin sözkonusu değerlendirmesini ekte ayrıca sunuyoruz...)

KEMALİST DEVRİM VE DİNSEL GERİCİLİK

Türkiye’de burjuvazi Milli Kurtuluş Sa-

vaşı üzerinden gelişen sınırlı bir burjuva devrimiyle iktidarın hakim gücü haline geldi. Çok özel tarihi koşulların olanaklı kıldığı bir durumdu bu. Dağılan imparatorluğun kalıntıları içinden ağırlıklı olarak Türklerin ve Kürtlerin yaşadığı alanlarda tutunmak başarısı, yani Milli Kurtuluş Savaşı’nın zaferi, buna önderlik eden burjuva kadrolara çok özel bir güç ve inisiyatif kazandırmıştı. Bu sayede, o günün son derece geri, yarı-feodal Türkiye toplumunun olağan gelişimi içerisinde burjuvazi adına kolayca gündeme getirilemeyecek bir takım adımlar atıldı. Hanedanlık tasfiye edilerek Cumhuriyet ilan edildi ve ardından halifelik kaldırıldı. Dini esaslara dayalı eğitime ve hukuka son verildi. Tek elden ve laik esaslara göre yürütülmek üzere eğitim birliğine geçildi. “Türkiye Cumhuriyeti şeyhler, dervişler, müritler, meczuplar memleketi olamaz” denilerek tekke ve zaviyeler kapatıldı. “En hakiki mürşit ilimdir, fendir” denilerek bilim ve bilimsel düşünce yüceltildi. “Fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür” kuşaklar yetiştirmekten söz edildi. Bunları başka bazı reformlar tamamladı.

Bütün bu adımlar, sınıf olarak burjuvaziden çok, onun çıkarları ve ihtiyaçları konusunda sınıfsal bir öngörüye ve tutuma sahip ileri görüşlü burjuva siyasal kadrolar tarafından atıldı, bunu özellikle vurgulamak gerekir. Bu dönemin Türk-Müslüman kökenli burjuvazisi feodal, yarı-feodal geleneksel sınıflarla fazlasıyla iç içe olan, onlardan belirgin özellikler taşıyan, ticari-tefecici nitelikte bir sınıftı. Bu niteliği ile de kapitalist gelişmenin önünü açacak modernleşme adımlarının dolaysız temsilcisi olabilmek, hele de dine ve dinsel gericiliğe karşı belli tutumlar almak yeteneğinden yoksundu.

Kemalist harekette temsil edilen burjuvazinin siyasal temsilcileri, Türkiye’nin modern kapitalist gelişmesinin ihtiyaçları çerçevesinde hareket ettiler. Bunu “muasır medeniyet düzeyine çıkmak” hedefi olarak tanımladılar. Sözkonusu reformlar, Türkiye’nin burjuva gelişmesinin önünü açmak için birer ihtiyaçtı ve Mustafa Kemal’in önderlik ettiği milli burjuva hareketin bunları gerçekleştirebilecek gücü ve kapasitesi vardı. Feodal ve yarı-feodal toprak ağaları ile uzlaşma içinde bulunsa da politik olarak güçlü bir konumda idi, iktidarın dümenini tutuyor-



İşte ibretlik belge. Dolmabahçe’de 6. Filo’yu kıble alıp, namaz kılanlar...

du, yeni şekillenmekte olan devlete tam olarak egemendi.

Kemalist burjuvazinin cumhuriyetin kuruluşu esnasında dine getirdiği sınırlamalar esas itibarıyla siyasal-kültürel ve idari sınırlamalardı. Dinin iktisadi ve sosyal temeline, bunun taşıyıcısı sınıf ve katmanlara hiçbir biçimde dokunulmadı. Feodal ve yarı-feodal sınıflar, tasfiye edilme bir yana, egemen sınıf blokunun temel bir bileşeni olarak kaldılar. Bununla birlikte, Cumhuriyet’in kuruluşu sürecinde, kendi ideolojik ve kültürel eğilimlerini, buna dayalı siyasal tercihlerini öne çıkaracak, dayatacak güçten yoksundular. Burjuvaziyi temsil eden siyasal güçler, somutta Kemalist hareket, siyaseten başkının bir konumdaydı ve siyaseten boyun eğmek zorunda kaldılar.

Milli savaşın bütün bir yükünü köylülük çekmişti, ama zaferin köylüye kazandırdığı hemen hiçbir bir şey yoktu. Kemalist hareket, toprak devrimine karşıydı. Buna yönelik eğilim ve potansiyelleri daha ilk adımda boğmuştu. Öşür’ün kaldırılması kapitalist gelişmenin ihtiyaçlarına yönelikti ve köylüden çok büyük toprak sahibi üreticilere yaradı. Bunun yarattığı boşluk ise köylü kitlelerine yönelik modern sömürü yöntemleriyle

ikame edildi. Sonuçta köylü binbir yolla soyulup sömürüldü. İhtiyaç duyulan sermaye birikimini yaratmanın, sanayi alanında ilk adımları atmanın yolu burjuvazi için, daha çok da burjuva sınıf devleti için, zorunlu olarak buradan geçmekteydi.

Feodal, yarı-feodal ilişkilerin tasfiye edilmemesi, toprak devriminin yapılmaması, dolayısıyla köylünün özgürleştirilmemesi, dini besleyen güçlü ortaçağ ilişkilerinin sağlamca kalması demektir. İktisadi-sosyal temellerine devrimci bir biçimde vurulmadığı sürece, din toplumdaki etkisini güçlü bir biçimde sürdürür ve bu zemin dinsel gericilik akımlarını besler, döne döne yeniden üretir. Kapitalist gelişmenin etkisi altında yarı-feodal iktisadi ilişkiler zaman içinde dönüşüme uğrasa bile, ortaçağ ideolojisi ve kültürü yığınların, özellikle de köylü yığınlarının bilincinde ağır bir tortu olarak kalır ve onları bir bir bağla tarikatlarla, cemaatlerle, her biçimiyle dinsel gericiliğe bağlar. Kapitalist gelişmenin yıkıma uğrattığı ve düzensizce kentlere yığıldığı dönün köylüleri üzerinden aynı gerici ideolojik-kültürel etki bu kez kentlere taşınır. Köyden kente göçmüş yığınların biriktiği kenar semtlerin bugün dinsel gericiliğin en bü-

yük etki sahaları olmaları bu açıdan rastlantı değildir. Güdük burjuva devriminin bu yığınlarda yaratamadığı köklü ideolojik-kültürel değişimi bu durumda ancak sosyal mücadeleler yaratabilir. Ideolojik-kültürel mücadele değil fakat sosyal mücadele, devrimci sınıf mücadelesi! Bu nokta özellikle önemlidir ve bugünün her türden burjuva, küçük-burjuva laik eğilimleri ile devrimci sınıf bakış açısı arasındaki temel farkı işaretler.

Türkiye’nin o sınırlı burjuva devrimi sürecinde dinin sosyal temellerine dokunulmadığı gibi, dinin kontrol altına alınıp toplumu yönetmenin bir aracı olarak kullanılması da sorunun bir başka yönüdür. Diyanet İşleri Başkanlığı, halifeliğin kaldırılmasının ve dine getirilen sınırlanmaların ardından kuruldu ve tüm cumhuriyet döneminin en temel ve köklü kurumlarından biri olarak kaldı. Bu kurumun kendisi Türkiye’deki güdük ve güdümlü laikliğin bir kanıtıdır. Laik bir düzende kamu fonları dinsel faaliyetler ve hizmetler için kullanılamaz. Oysa Türkiye’de Diyanet, zaman içinde yüzünü aşan geniş kadrosu ve çok yönlü faaliyeti ile kamu fonlarını tüketen en asalak kurumlardan biri olmuştur. Tahmin edilebileceği gibi AKP iktidarı döneminde bu alanda tüm ölçüler

aşılmıştır. Bütçesi artık bir dizi temel bakanlığın bütçesini bile aşmaktadır. Dinci gericilik akımları AKP iktidarı öncesine kadar Diyanetin kaldırılmasını hararetle isterlerdi. Onu devletin elinde dinsel etki alanını kontrol etmenin ve dolayısıyla kendi etkilerini sınırlamanın bir aracı sayarlardı. Ama aynı araç kendi ellerine geçtiğinden beri, halen onu bugüne dek görülmemiş ölçülerde, bu arada adeta resmi bir fetva kurumu olarak en etkin biçimde kullanıyorlar.

Bütün bu söylenenlerden de anlaşılacağı gibi, bizde dine karşı köklü bir mücadele geleneği, dolayısıyla laiklik mücadelesinin köklü bir tarihsel temeli yok. O günün geri toplumunda atılan adımlar önemli olmakla birlikte, bunlar sınırlı girişimler olarak kalmıştır. Din, devlet ve kamu yaşamından temizlenmemiş, yalnızca sınırlanıp denetim altına alınmıştır. Bundan da önemlisi, yinelemiş oluyorum, dini ve dinsel gericiliği besleyen toplumsal zeminin muhafaza edilmesidir. Köylülüğü ortaçağa bağlayan toplumsal ilişkilerin korunmuş olmasıdır. İktisadi-sosyal temellerine devrimci bir biçimde vurulmadığı sürece, din toplumdaki etkisini güçlü bir biçimde sürdürür ve uygun koşullarda yeniden ön plana çıkar. Fransız Burjuva Devrimi feodal mülkiyet ilişkilerine (ki hatırı sayılır bir bölümü bizzat kilise mülkiyeti idi) köklü bir müdahalede bulundu. Bundan dolayıdır ki dinsel etkinin nispeten zayıf ve laikliğin en güçlü olduğu toplumlardan biridir halen Fransa. Oysa bugünün Türkiye'sinde dinsel gericilik burjuvazi adına artık bir iktidar gücüdür. Bu gerçeğin kendisi tam da Kemalist devrimin sınırlarını vermektedir.

Tüm bunlar, o günün o son derece geri toplumunda her şeye rağmen atılabilen adımları küçümsemek anlamına gelmemeli. Tersine, bunların anlamı ve önemi, toplum yaşamında yarattığı izler, günümüz toplumunun bir kesiminde dinsel gericiliğe karşı gösterilen büyük hassasiyet üzerinden bile görülebilir. Bu alanda yapılanlar, dinsel gericiliğin kattığı mesafeye karşı toplumun bir kesiminde günden güne büyüyen Mustafa Kemal sevgisinin denebilir ki en temel nedenidir. Fakat öte yandan, dinsel gericiliğin iktidar konumuna ulaşabilmiş olması gerçeği ile de yüz yüze bugünün ve bu aynı toplumda. İşte bunu anlamak ve açıklamak çabası, bizi gerisin geri cumhuriyetin kuruluşu sırasında dine getirilen sınırlamaların ve laikliğe yönelik adımların sınırlarına götürüyor. İktisadi-sosyal temellerine devrimci bir biçimde vurulmadığı sürece, din ve onun ortaçağ gericiliğinden kök alan ideolojisi ve kültürü, toplumdaki etkisini güçlü bir biçimde sürdürür. Türkiye'nin modern

burjuva tarihinin de kendi yönünden kanıtlandığı gerçekte budur.

Şunu da eklemek gerekir: 20. yüzyılda, emperyalizm çağında, burjuvazinin en iyi durumda yapabileceği ancak bu sınırlarda olabilirdi. Kaldı ki, ilkin bunu yapanın sınıf olarak burjuvaziden çok, onun kendi sınıflarının çok ilerisindeki ileri görüşlü siyasal temsilcileri olduğunu; ikinci olarak, aşağıdan bir devrim tehlikesi sözkonusu olsaydı eğer, bu kadarının bile hiçbir biçimde yapılamayacağı unutmamak gerekir.

CUMHURİYETİN EVRİMİ VE DİNSEL GERİCİLİK

Tarihsel açıdan temel önemde bir başka gerçeklik var, ki konumuz bakımından asıl önemli olan da budur. Sorun hiç de cumhuriyetin kuruluş sürecindeki adımların sınırlılığında ibaret değildir. Daha da önemli olanı, burjuva sınıf düzeninin, özellikle belirli tarihsel dönüm noktalarında, dinin ve dinsel gericiliğin önünü yeni bir düzeyde açmasıdır. Bu, dünya ölçüsünde burjuva gericiliğinin gösterdiği eğilime de paralel düşen bir tutumdur.

Bu kapsamda dört önemli dönüm noktasında söz edilebilir. Bunlardan ilki, Sovyetler Birliği ve dünya devrimci hareketinin büyük bir güç ve prestijle geride bıraktığı İkinci Dünya Savaşı'nı izleyen dönemdir. İkincisi, Türkiye'de modern sınıflaşma, sosyal uyanış ve kitlesel mücadelelerle belirlenen 1960'lı yıllardır. Üçüncüsü, '70'li yılların büyük bir devrimci yükselişi üzerine gelen faşist 12 Eylül askeri darbesi dönemidir. Ve dördüncüsü, Sovyetler Birliği'nin yıkılışını izleyen yıllarda ve Ortadoğu'ya yeni bir biçim vermek ihtiyacı çerçevesinde emperyalizm tarafından gündeme getirilen "ılımlı islam" projesidir, ki bugünün AKP'si ve Tayyip Erdoğan'ı dolaysız olarak bu projenin ürünleridir.

Cumhuriyet ile birlikte yeni düzenin oturması ve sağlanması daha 1930'ları başında gerçekleşmiş durumdaydı. Buna düzenin sistemli biçimde gericileşmesi, işçi sınıfı, emekçiler ve Kürt halkı karşısında baskıcı bir diktatörlük biçimi alması eşlik etti. Burada dönüm noktası 1926'da gündeme gelen Takrir-i Sükun Kanunu, buna vesile olansa Şeyh Sait isyanıydı. Bu, şeriatçı biçim içinde gerçekte bir Kürt isyanıydı. Cumhuriyet rejimi bu isyanın bastırılmasını işçi sınıfı ve emekçilerin zaten son derece sınırlı olan tüm demokratik hak ve özgürlüklerini tümünden boğmanın da bir fırsatına çevirdi. Her türden sendikal örgütlenme ve grev yasaklandı. Her türden hak arama olanağı ortadan kaldırıldı. Komünistlere yönelik operasyonlar birbirini izledi vb. Daha sonra, 1930'ların ikinci yarısında,

işçi sınıfına karşı baskıcı yasalar daha da ağırlaştırıldı. Faşist İtalya'dan esinlenerek hazırlanan yeni iş yasaları ile sendika ve grev hakkı yasakları pekiştirildi.

Bu dönemin özgün yönü, siyasal gericilikteki bu yoğunlaşmanın dinsel gericiliği içermemesi, ona dayanmak ihtiyacı duymak bir yana, onu da hedef almasıdır. Bu aynı dönemde dine karşı daha önce gerçekleştirilmiş siyasal ve idari sınırlamaların yasal ve anayasal düzeyde pekiştirildiğini biliyoruz. Kabaca İkinci Dünya Savaşı sonrasına kadar durum buydu.

Dönemin sosyal açıdan tümüyle durgun koşulları, kurulu düzen için dinsel gericiliği özel bir ihtiyaç olmaktan çıkarıyordu. Tersine, laik cumhuriyet biçimi içinde yeni düzenin oturması ve sağlanması ihtiyacı, bu arada dinsel ideolojik biçimler içinde ortaya çıkabildiğini Şeyh Sait isyanı üzerinden göstermiş bulunan Kürt sorunu, dinsel gericiliğe karşı önlemlerin sıkılaştırılmasını gerektiriyordu. Bu önlemlerin salt siyasal, yasal ve idari önlemler olarak kaldığını, dini besleyen sosyal ilişkilere dokunulmadığını ya da bunun salt isyana eğilimli Kürt feodallerine karşı bir tehdit olarak kullanıldığını da bu arada hatırlatalım.

İkinci Dünya Savaşı sonrası, ilk büyük dönüm noktasıdır. Sovyetler Birliği'nin insanlığı Hitler faşizminden kurtaran bir güç olarak dünyada büyük bir itibara sahip olduğu, devrim dalgasının ve komünizmin dünya ölçüsünde güç kazandığı, Avrupa'nın en önemli ülkelerinde, Fransa'da, İtalya'da, başka bazı ülkelerde komünist partilerin en güçlü partiler haline geldiği, Doğu Avrupa'da devrimci iktidarların kurulduğu, büyük Çin Devrimi'nin başarısının hemen arifesinde bulunduğu, Vietnam, Kore mücadeleleri vb.'nin yaşandığı bir dönem bu. Dünyada büyük bir devrimci dalga var, Sovyetler Birliği'nin büyük bir itibarı var. Sosyal devrim tehlikesinin büyüdüğü, devrim mücadelelerinin, sömürgeciliği hedefleyen milli kurtuluş mücadelelerinin güç kazandığı böyle bir dönemde, dünya gericiliği için anti-komünizm, devrim düşmanlığı ve buna karşı her türlü gerici güç ve ideolojiden yararlanma çabası özel bir tarzda ön plana çıktı.

Savaş sonrasında ve iktidarı DP'ye devretmeden hemen önce, cumhuriyetin kurucusu CHP, imam-hatip okulları, ilahiyat fakülteleri kuruyor, tekke ve zaviyelerle birlikte kapatılmış bulunan türbeleri yeniden açıyor, seçmeli de olsa din derslerini ilk okul müfredatına koyuyor. Tarikat mensubu bir dinciyi alıp başbakan yapıyor ve bu başbakan döneminde DP iktidarıyla birlikte tüm sonuçlarına götürülecek politikaların ilk adımları atılıyor. Bütün bunlar cumhuriyeti kuran partinin iki tarihsel isminden

biri olan İnönü döneminde ve liderliğinde yaşanıyor. Tıpkı ABD ile ilk ikili askeri anlaşmaların imzalanması gibi, tıpkı NATO'ya giriş başvurusu gibi. Her zaman vurguladığımız gibi, 1950'lerde iktidarın el değiştirmesi bir "karşı-devrim" değil. Burjuva gericiliğinin yoğunlaşması tam da İnönü önderliğinde ve CHP şahsında başlamıştı, ardından Demokrat Parti tarafından bütün sonuçlarına götürüldü. Cumhuriyetin evriminde illa bir kopuştan söz edilecekse, bu tam da CHP ile başlamış, DP ile sürdürülmüştür. Bunu ihtiyaç haline getiren ise o günün dünya koşulları ile Türkiye kapitalizminin, ona dayanan burjuva sınıf düzeninin kendi öz evrimi, bu evrimin ortaya çıkardığı yeni ihtiyaçlardır. Bu evrim, burjuvazinin ideolojik, siyasal ve kültürel olarak dinsel gericiliğe daha çok ihtiyaç duyması, daha çok başvurması doğrultusunda olmuştur.

DP döneminde dine ve dinsel gericiliğe ardi arkası kesilmeyen tavizler verildi, tarikatlar ve cemaatler hukuken yasak oldukları halde siyaseten meşruluk ve bu zeminde giderek hızla güç kazandılar. DP liderleri olarak Bayar ve Menderes gerçekte birer laik Kemalist idiler, onun sağ kanat temsilcileriydiler. Bunlar uzun yıllar boyunca CHP'nin önemli kadrolarıydı. Hele ki Bayar, denebilir ki CHP'nin "üçüncü adam"ıydı. DP, CHP'nin bölünmesiyle ortaya çıkmış bir partidir, bunu unutmamak gerekir. Burada bu açıdan gerçekte bir süreklilik var. Değişen ise kapitalist düzenin evrimi ve bunun ortaya çıkardığı yeni ihtiyaçlardı. DP, bu ihtiyaçlara en iyi yanıt veren, CHP'nin halk kitleleri nezdinde yıpranmışlığını da istismar ederek sahneye çıkan bir parti oldu. Tıpkı 2000'li yılların değişen koşullarına ve bunun ortaya çıkardığı yeni ihtiyaçlara yanıt vermek üzere AKP'nin sahneye sürülmesi gibi.

DP'nin iktidar yıllarında sosyal durgunluğun esası yönünden değiştiğini söyleyebilecek durumda değiliz. Buna rağmen dine yeni alanlar açılması, tarikatlar ve cemaatler üzerinden dinsel gericiliğin güç kazanması, ilkin sözünü etmiş bulunduğum dünya koşullarının ve ikinci olarak da çok partili rejime geçişin sonucuydu. Resmi tarih çok partili rejime geçişi, demokrasiye geçişin kilometre taşı sayar. Oysa tam da bu sayede demokrasinin en büyük engeli olan dinin ve dinsel gericiliğin önünün açıldığını görüyoruz. Sözüm ona parlamenter yarış, dinin her türden siyasal istismarını ve yeterli oy desteği sağlamak üzere tarikatlara, cemaatlere, aşiret reislerine dayanmayı birlikte getirdi. Bunlara siyasal alanda geniş bir alan açtı. Özgürleşmemiş geniş köylü yığınları önemli ölçüde bunların denetimindeydi ve köylünün oyunu almanın en kolay yolu bunlara dayanmaktan geçiyordu.

İkinci ve asıl büyük kırılma noktası, 1960'lı yıllardır. 1960 sonrası, Türkiye'de kapitalist gelişmenin belli bir düzeye ulaştığı, modern sınıflaşmanın hissedilir hale geldiği ve işçi sınıfının toplumsal bir güç olarak mücadele sahnesine çıktığı bir tarihi dönemdir. Dönemin başında büyük Saraçhane Mitingi ve sonunda 15-16 Haziran büyük işçi başkaldırısı olduğunu hatırlarsak, işçi sınıfı hareketinin bu dönemki gelişimi konusunda dolaysız bir fikir edinmiş oluruz. Kuşkusuz sosyal uyanış ve mücadelenin tek unsuru işçi sınıfı değildi. Kent ve kır emekçilerinin tüm öteki katmanları da şu veya bu ölçüde aynı gelişmenin bir parçası idiler. Öte yandan bu uyanış ve mücadele içinde sol Türkiye'nin tarihinde ilk kez olarak kitleleşti ve kitle mücadelelerinin sürükleyici dinamik gücü haline geldi.

Bu dönemin daha başlangıç yıllarında, Amerikalı uzmanların Türkiye'deki somut incelemelerinin ardından hazırladıkları raporun konumuz bakımından önemi, dinci gericiliğin önünün yeni bir düzeyde açılmasının Türkiye'yi yönetenlere hararetle tavsiye edilmesidir. Elbette tam da sosyal uyanışa ve mücadeleye karşı temel önemde bir önlem olarak. Buna Komünizmle Mücadele Dernekleri ile başlandı ve dinci partinin kuruluşu ile devam edildi. 1965 yılında Erzurum'da kurulan Komünizmle Mücadele Derneği'nin başkanının Fetullah Gülen olması, bugünkü gelişmelerin ışığında özellikle önemli ve açıklayıcıdır. Dinci gericilik odağı bu örgütlenmelerin CIA destekli ve güdümlü olduğunu biliyoruz. "Komünizmle mücadele" elbette sosyal uyanışa ve sola karşı mücadele demektir. Türkiye'nin devrimcileri emperyalizme karşı direnirken, bugünün iktidar gücü dinci gericilik, emperyalizmin hizmetinde devrime karşı bir vurucu güç idi. Örneğin, dönemin sonuna doğru, Amerikan 6. Filo'suna karşı kitlesel protestolar, karşılarında organize dinci çeteleri buldular. Devrimcileri Kanlı Pazar'da katledenler bu gerici gürühtü. Bu saldırının başını çekenlerden birinin şu sıra TBMM başkanı olması, sermaye düzeninin nereden nereye geldiğinin de veciz bir özetidir bir bakıma. O dönemde Komünizmle Mücadele Dernekleri, faşist komando kampları, tarikatlar ve cemaatler düzenin yardımcı uzantılarıydı. Bugünse dosdoğru düzenin kendisi haline gelmiş bulunuyorlar ve önümüzdeki on yıllar boyunca da Türkiye'nin kaderine hükmetmek hevesindedir.

Bizzat emperyalizm ve işbirlikçi burjuvazi, bu güçleri sosyal uyanışa ve mücadeleye karşı, bunun siyasal ifadesi olan sola ve devrime karşı besledi, organize etti ve etkili biçimde kullandı. Fakat zaman içinde bu güçler burjuva sınıf düzeninin elinde basit araçlar olmaktan çıktılar ve gelinen yerde ona hükmeden bir gelişme düzeyine ulaştılar. Bunun önünü '50'li yıllarda Bayar ve Menderesler açtılar. '60'lı ve '70'li yıllarda bunu Demireller sürdürdüler. Aynı şeyi '80'li yıllarda Kenan Evrenler ve ardından Turgut Özal'lar yaptılar. '90'lı yıllarda yeniden Demireller yaptılar. Bu kez dinsel gericiliğin aynı zamanda Kürt ulusal uyanışına karşı kullanılması da sözkonusuydu.



'60'lı yıllardan itibaren dinci ve faşist gerici akımlar, Amerikan tavsiyeleri ve akılları ile çok özel bir tarzda teşvik edildiler, güçlendirildiler ve sol dalgaya karşı kullanıldılar. '60'larda ikisi de ön plandaydı. '70'li yıllarda MHP ön plana çıktı. Şoven milliyetçilik ve onun faşist paramitler güçleri, o dönemin militan devrimci dalgası karşısında daha işlevseldi burjuva sınıf düzeni için.

'70'li yıllarda, her ne kadar doğru sınıf eksenine oturan bir önderliği yoktuysa da, çok güçlü bir devrimci dalga ve bunun içinde kendini bulmuş güçlü bir devrimci hareket vardı. Bu, burjuvaziyi yeni bir düzeyde gericiliğin bu uç biçimlerine, yani dinsel gericiliğe ve şoven milliyetçiliğe sarılmaya götürdü. Amerikancı 12 Eylül askeri faşist cuntası, Türk-İslam sentezini resmi ideoloji düzeyine çıkardı.

Türkiye'nin dincisi aynı zamanda şoven milliyetçidir, şoven milliyetçisi de aynı zamanda dincidir, bunu yeri geldikçe özellikle vurguluyoruz. MHP'nin '70'li yıllardaki meşhur "Tanrı dağı kadar Türk, Hıra dağı kadar Müslüman!" sloganı, bu ikinci durumu veciz biçimde ortaya koymaktadır. Burjuvazinin sosyal uyanışa ve mücadeleye, dolayısıyla sol gelişmeye ve devrimci dalgaya karşı özel bir tarzda teşvik edilip beslenen dincilik ile şoven milliyetçilik akımları bu ikili özelliğe bir arada sahiptiler. Dincisi milliyetçi, milliyetçisi dinciydi. Bugün birbirleriyle bu kadar kolay buluşmalarının gerisinde aynı zamanda bu var.

12 Eylül faşist askeri cuntası döneminde Türk-İslam sentezi resmi ideoloji düzeyine çıkarıldı ve okul müfredatlarına sokuldu, eğitimin temeli haline getirildi. Tarikatların, cemaatlerin önü açıldı. Mecburi din dersleri konuldu. Alevi köylerine kadar camiler yaygınlaştırılmaya çalışıldı. '70'li yılların büyük devrimci dalgasının yarattığı derin korkular sermaye düzenini dinin ve dinsel gericiliğin önünü yeni bir düzeyde açmaya yöneltti. Din, devrim tehlikesinin panzehiri olarak, devrimin dalgakıranı olarak görüldü, her yönden ve her yolla desteklendi.

Öte yandan faşist 12 Eylül rejimiyle belirlenen 1980'li yılların bir sosyal yıkım dönemi olduğunu, işçi sınıfı ve emekçilerin demokratik haklarından ve hak arama yollarından yoksun bırakılarak sömürü kısıncısı içerisine, dolayısıyla yoksulluğa ve yoksunluğa itildiğini biliyoruz. Yoksulluk, yoksunluk, sermayenin o ezici ağırlığı karşısında askeri cunta koşullarıyla belirlenen çaresizlik, dinin yoksul insanlar arasında kolayca güç kazanabileceği bir sosyal-siyasal zemindir. 12 Eylül tam olarak böyle bir dönemdi. Bir yandan emekçi yoksulluğun çukuruna ittiler, öte yandan da ona kendi hakkını araması için hiçbir imkan tanımadılar. Çaresiz emekçi bu koşullarda kolayca dinin ve dinsel gericiliğin tuzağına düşer. Dinsel duygu ve düşünce olarak düşer, öbür dünyayı sığınacak bir alan olarak görür. Dinsel inancı kendi sosyal acılarının uyuşturucusu olarak görür, ki Marks'ın "din halkın afyonudur" sözü bu anlama gelir. Sömürü düzeninin kaynaklık ettiği sosyal acılar öbür dünya avuntusu ile uyuşturulur.

Devrimci dalganın ve genel olarak solun ezildiği bu dönemde önü açılmış bulunan dinsel akımlar bu durumdan en iyi biçimde yararlandılar. Sıradan emekçileri tuzağına düşürmek için her yolu, yöntemi ve olanağı cömertçe kullandılar. Böylece emekçiler, duygu ve düşünceden öteye, sosyal ve siyasal olarak da dinsel gericiliğin ağına düştüler. 12 Eylül 1981'den 13

sene sonra, 1994 yılında İstanbul belediye başkanlığını Refah Partisi aldı. Bu, Tayyip Erdoğan'ın belediye başkanı olarak siyaset sahnesine çıkışıdır. 12 Eylül'ün ektiği tohumların verdiği meyve de diyebiliriz buna.

Böylece '90'lı yıllardaki büyük döneme gelmiş oluyoruz. Bu dönemde dinin ve dinsel gericiliğin Kürt ulusal uyanışına karşı özel bir tarzda ve bizzat devlet eliyle kullanıldığını biliyoruz. Bunu aynı dönemde emperyalist ve siyonist merkezlerde hazırlanan "ılımlı İslam" projesi tamamladı.

Dünyada, özel olarak Türkiye'de dinsel gericiliğin güç kazanmasının gerisinde başından itibaren emperyalizm, özellikle de Amerikan emperyalizmi var. '60'lı yıllardan itibaren Türkiye'de dinci parti gerekli düşüncesi CIA uzmanlarının hazırladığı raporun önerisiydi. '70'li yıllarda "Yeşil kuşak" projesi, Sovyetler Birliği'ni kuşatmaya yönelik emperyalist bir politika ve plandı. Amaç İslami dinsel gericiliği komünizme karşı etkili bir silah olarak kullanmaktı. Ha keza, 12 Eylül cuntasının arkasında Amerikan emperyalizmi vardı ve bunun dinin önünün en çok açıldığı bir tarihsel dönem olduğunu biliyoruz.

Bütün bunları '90'lı yıllarda "ılımlı İslam" projesi tamamladı. Yine Amerikan emperyalizminin bir projesidir. Bu proje çerçevesinde Tayyip Erdoğan, daha henüz İstanbul belediye başkanı iken, geleceğin "ılımlı İslami lideri" olarak CIA uzmanları tarafından hazırlanmaya başlandı. Amerikan büyükelçilikleri, konsoloslukları onunla özel ilişkiler kurdular, güç, cesaret ve yön verdiler. Bu ilişkilerin ve çabaların bir sonucu olarak, AKP, bugün bütün açıklığı ile ortaya çıktığı gibi, emperyalizmin ve siyonizmin bir proje partisi olarak gündeme geldi ve çok geçmeden iktidar gücü düzeyine ulaştı.

Nijer'de askeri darbe ve tepkiler

A. Vedat Ceyhan

Eski Fransız sömürgeci olan Nijer'de, 1960'ta bağımsızlığını ilan etmesinden bu yana birçok darbe girişimi yaşadı. Son darbe ise seçimle başa gelen ve Nisan 2021'den beri Cumhurbaşkanı görevinde bulunan Mohamed Bazoum'a karşı yapıldı.

Resmi adıyla "Nijer Cumhuriyeti" olarak bilinen Nijer, coğrafi olarak Afrika kıtasının batısında yer almakta, ancak denize kıyısı bulunmamaktadır. Adını büyük bir Afrika nehri olan Nijer'den alan ülke Cezayir, Libya, Çad, Nijerya, Benin, Burkina Faso ve Mali ile sınır komşusudur.

24 milyon nüfuslu Nijer 1,27 milyon kilometrekare yüzölçümü ile Batı Afrika'nın en büyük ülkesi konumundadır. Geçmişte Fransız sömürgeci olan ülke, 1960'da bağımsızlığına kavuşmuş olsa da Fransa'nın etkisi ve nüfuzu günümüze kadar devam etti.

Bağımsızlığını 3 Ağustos 1960'da kazanan Nijer'de, arada başarısız darbe girişimlerini saymazsak 1974, 1996, 1999, 2010 ve son olarak 26 Temmuz 2023'te olmak üzere beş darbe gerçekleştirildi.

İhtiyaca değil, kâra ve büyümeye dayalı kapitalist ekonomiler büyümelerini sürdürebilmek için daha fazla hammadde ve enerjiye ihtiyaç duymaktadırlar. Emperyalistler, bu ihtiyaçlarını karşılamak için başka ülkelerin yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynaklarını talan ederek "sürdürülebilirlik" hedeflerini tutturmaya çalışıyorlar. Nijer, bu vahşi kapitalist zihniyetin kurbanı ülkelerden biridir. Doğal zenginliklerine rağmen halkın geniş kesimleri yoksulluk ve sefalet içinde yaşıyor.

NİJER VE AFRIKA KITASI

ABD ve batılı emperyalist ülkeler gibi Rusya ve Çin de bu kıtaya büyük "ilgi" duyuyorlar. Düzenledikleri zirvelerle bu ilgilerini pekiştiriyorlar. Rusya'nın ilk olarak 2019'da Soçi'de düzenlediği Rusya-Afrika Zirvesi'ne 43 Afrikalı lider katılmıştı.

25 Temmuz 2023'de Rusya'nın St. Petersburg kentinde toplanan ikinci Rusya-Afrika Zirvesi'ne katılan 40 ülkenin 27'si devlet başkanı seviyesinde temsil edildi. ABD-NATO cephesinin Rusya'ya ambargo uyguladığı koşullarda küçümenecek sayıda devlet başkanı Putin

önderliğinde düzenlenen zirveye katıldı.

Katılımcı sayısının azalmasına gelince: ABD-NATO ve Afrika'nın eski sömürgeci ülkelerinden Fransa, Belçika, Hollanda, İngiltere, İtalya tehdit ve şantajlarla birçok Afrikalı liderin zirveye katılmasını engellemeleriydi.

Fransa'nın, eski sömürgelerinden 14 ülkenin kukla rejimleriyle imzalanmış anlaşmaları var. Bu anlaşmalar gereği; uranyum, altın, petrol, elmas vb. yeraltı zenginliklerinden elde edilen gelirlerin yüzde 80'ini Fransa Merkez Bankası'nda tutmakla yükümlüler. Bu da yılda yaklaşık 500 milyar dolara tekabül ediyor.

Elbette ki bu denli yüksek bir meblağ için bırakın tehdidi, savaş bile "mubah" eski sömürgeci Fransa için.

MESELE 500 MİLYAR DOLARDAN DA ÖTE

I. Emperyalist Dünya Savaşı sonrası birçok yerde olduğu gibi Afrika kıtasında da keyfi haritalar çizerek nüfuzlarını devam ettirmek isteyen diğer sömürgeci gibi, Fransız da bu kıtadaki hegemonyasını başkalarına kaptırmamak için her türlü yol ve yöntemi deniyor.

ABD ve Fransa'nın yanı sıra, diğer emperyalist ülkeler de St. Petersburg'da 25 Temmuz'da düzenlenen 2. Rusya-Afrika Zirvesi'ne katılımı engellemeye uğraşırken, 26 Temmuz'da Nijer'de gerçekleşen darbe, adeta soğuk duş etkisi yarattı.

26 Temmuz'da eski Fransız sömürgeci olan Nijer'de askerler darbe yapıp Fransa'nın Afrika'daki en önemli işbirlikçilerinden biri olan Cumhurbaşkanı Muhammed Bazoum'u devirerek yönetime el koydular.

Pay alan bir avuç işbirlikçi bir yana bırakılırsa, zenginlik kaynakları talan edilen Nijer halkı yokluk ve yoksulluk içinde yaşıyor. Bu nedenledir ki darbeciler küçümenecek bir kitle desteğini arkalarına alabildiler. Askeri yönetimi desteklemek için sokaklara çıkan kitleler Fransa aleyhine Rusya lehine sloganlar da atıyor.

Darbenin hemen sonrasında tepkiler ve tehditler peş peşe sıralandı. Fransa, ABD, AB ve onların "yerli" işbirlikçileri darbecileri darbeye tehdit ettiler. 15 üyesi bulunan Batı Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu (ECOWAS) Nijer'e 6 Ağustos gece yarısına kadar Muhammed Bazoum'u serbest bırakması ve kışlarına

dönmesi için darbecilere ultimatom verdi.

Mali ve Burkina Faso'dan destek alan "çiçeği burnunda" darbeciler ise Nijer'de konuşlanan Fransız üslerini kapatarak, uranyum ve benzeri madenlerin ihracatını durdurdular ve hava sahasını kapatarak ultimatomu tanımadıklarını ilan ettiler. Ülkenin en büyük stadyumunda halkın da katılımıyla gösteri düzenleyen askeri yönetim, olası bir saldırıya karşı direneceklerini duyurdular, Nijer'e saldırmanın tüm bölgeyi çatışma alanına çevireceği konusunda uyardılar. Stadyumda on binlerce kişinin katıldığı darbe yanlısı gösteride Rusya ve Rusya'nın paralı asker şirketi Wagner'in bayrakları taşındı. Eski sömürgeci Fransa'nın yerine yeni hakem Rusya/Wagner atanmış oldu.

ZENGİN KAYNAKLARA SAHİP BİR ÜLKE

Fransa'da 56 nükleer reaktör bulunuyor ve tükettiği elektriğin yüzde 75'ini bu santrallerden elde ediyor. Bu 56 nükleer reaktör için gerekli olan uranyumun yüzde 30'u ise Nijer'den geliyor.

Kazakistan, Kanada ve Namibya'dan sonra uranyum üretiminde Nijer dünyada dördüncü sırada yer alıyor. Fransa'nın yanı sıra AB ülkeleri de kullandıkları uranyumun yüzde 25'ini Nijer'den "tedarik" etmekte. Nijer'de altın, kömür ve elmas çıkarmada olduğu gibi, uranyumu çıkaran şirketlerin de tamamı Fransa merkezli.

1950'li yıllardan bu yana önlem alınmadan çıkarılan uranyumdan dolayı milyonlarca yoksul Nijerli radyasyona maruz kalarak hastalıkların pençesine itildiler ve bu sorun halen devam ediyor.

NİJER'İN STRATEJİK ÖNEMİ

Son iki yılda Mali ve Burkina Faso'daki nüfuzunu ve etkinliğini yitirip kapı dışarı edilen Fransa, askeri varlığını Nijer'e taşımıştı. Fransa'nın Nijer'de savaş uçaklarının yanı sıra, casus uçaklar diye tabir edilen özel operasyon uçakları da bulunuyor. Fransa'nın buradaki askeri varlığından faydalanan ABD de burada İHA ve SİHA üssü bulundurmaktadır.

Üslerin kapatılması, anlaşmaların feshedilmesi, "sürdürülebilirliği" sürdürülemez kılıyor. Bu bağlamda arı kovanına çomak sokulduğu için, darbecilere darbe

yapmak ve hatta savaş açmak "mubah" oluyor. ECOWAS'ın Nijer'e ultimatomuna Fransa'nın "askeri müdahale" dahil "her türlü desteği" vereceğini açıklaması bu nedenledir. Ancak ECOWAS üyelerinin sadece dördü askeri saldırıya katılabileceğini ilan etti. 11 ülkenin buna destek vermemesi ve bölgenin en güçlü devleti Cezayir'in yaptığı sert uyarı, Nijer'e savaş açma kararının alınmasının kolay olmadığına işaret ediyor. Olası bir saldırı ECOWAS'tan çok emperyalistlerin takinacakları tutuma bağlıdır.

ABD ve Batılı emperyalistlerin şimşeklerini üzerine çeken Nijer'in darbecileri çareyi Rusya ve Çin'e dümen kırmakta görüyorlar. ABD ve eski sömürgeci, Rusya ile Çin'in bölgeye gösterdikleri "ilgi" ve önü alınamayan etkisi karşısında adeta çılgına dönüyorlar.

Hali hazırda Afrika'nın onlarca ülkesinde Rusya'nın "askeri danışmanları" bulunuyor. Ek olarak Rusya, 27 Afrika ülkesiyle bir dizi alanda anlaşma imzalayarak ilişkileri daha da geliştiriyor.

Çin ise bölgede en az 20 ülkeye taram, ulaşım, madencilik, petrol ve benzeri birçok alanda destek veriyor. Binlerce Çin şirketinin bir dizi Afrika ülkesiyle milyarlarca dolarla (8-10 milyar dolar) ifade edilen ticareti bulunuyor. Batılı emperyalist sömürgecilerin halkların hafızasında bıraktıkları olumsuz izler, Kıta'daki değişimi engelleme imkanlarını büyük ölçüde sınırlıyor.

Özeldir Nijer genelde kıtada yaşanan gelişmeler Ukrayna cephesine Afrika cephesinin eklenmesini olası kılıyor.

Ukrayna üzerinden Çin destekli Rusya ile NATO-ABD arasında süren savaşın öngörülebilir bir sürede bitirilmesi ihtimali çok düşük görünüyor. Bu da "sürdürülebilirliği" sürdürebilmek için başka coğrafyalarda cereyan edecek yeni kapışmaları körüklüyor.

Onlarca yıla yayılan yağmaya rağmen "bakırlığı" ve zengin kaynakları ile Afrika kıtası bu coğrafyaların başında yer alıyor. Mali ve Burkina Faso'da başlayan ve hali hazırda Nijer üzerinde süren güç gösterisinin kimin lehine sonuçlanacağı hala ucu açık bir sorudur. Buna karşın batılı eski sömürgecilerin Afrika'da sarsılan hegemonyalarını yeniden inşa etmeleri pek olası görünmüyor.

ABD Basra Körfezi'nde gerilimi tırmandırıyor!

Ortadoğu'da nüfuzu zayıflayan ABD emperyalizminin bölgede daha saldırgan bir yönelim içine girdiği görülüyor. Son dönemde hem binlerce yeni asker hem ağır silah yığınağı yapmaya başlaması bu yönelimin yansımaları oldu. Biden yönetimi Suriye'de, Irak'ta, Ürdün'de ama özellikle Basra Körfezi'nde saldırgan/tehditkar adımlar atıyor.

ABD'NİN İSTEKLERİNİN "EMİR" ALGILANDIĞI DÖNEM KAPANIYOR

Hegemonya savaşı ve değişen güç dengelerinin belirgin şekilde hissedildiği yerlerden biri Ortadoğu ve Körfez bölgesidir. Yakın zamana kadar ABD'nin istediği gibi oynadığı, gerekli-gereksiz silah sattığı, yüz milyarlarca dolarlık ihaleler bağladığı Körfez ülkeleri, hegemonya çatışmasının yarattığı imkanları değerlendirmeye başladı. Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri gibi ülkeler hem Rusya hem Çin'le işbirliğini geliştiren adımlar atıyor. Kimi zaman ABD'nin isteklerini reddedebilecek bir özgüvenle hareket etmeye başladılar. Joe Biden yönetiminin tüm baskılarına rağmen Ukrayna savaşında NATO'nun safında yer almadılar. İran'la yakınlaşma adımları atıyorlar. Suriye'yi Arap Birliği'ne çağırıyorlar vb...

Krallar ya da Emirler elbette ABD karşıtı olmadılar. Ancak güç dengelerinin değişmeye başladığının, Amerika'nın eskisi kadar güçlü olmadığını, bunun kendilerine yeni manevra alanları yarattığının farkındalar. Sürecin artık dönüşü olmayan bir yönde ilerlediğini biliyorlar ve bunun kendileri için yarattığı imkanları değerlendiriyorlar. Çin'in katkılarıyla İran'la Suudi Arabistan arasında sağlanan yakınlaşma ise, ABD'nin petrodolar sızdırma argümanını zayıflattı. Zira, yüz milyarlarca dolarlık silah satmanın gerekçesi "İran tehdidi" idi. Bu "tehdit" ortadan kalktığına göre, Amerika'nın bu şantajla milyar dolarlar sızdırması eskisi kadar kolay olmayacak.

SAVAŞ AYGITIYLA GÜÇ GÖSTERİSİ

Değişimi izleyen Biden yönetimi, bir takım girişimlerde bulunsa da durumu tersine çevirebilmiş değil. Eskisi gibi küstahça tehditler savurmaktan da kaçınıyor. Çünkü bunun Körfez rejimlerini Çin'e daha çok yaklaştırmasından çekiniyor. Bu



arada Kral ve Emirler de ABD'yi kızdırmamak için özen gösteriyorlar. Özellikle Suudi rejimi, Ukrayna savaşına diplomatik çözüm bulunması için zirve toplayarak, NATO'ya bir tür jest yaptı. Bununla birlikte yeni yönelimlerini pekiştiren adımlar atmaktan da geri durmuyorlar.

Gidişattan rahatsız olan ABD emperyalizmi, yine iyi bildiği şeye, yani savaş kışkırtıcılığına başladı. Son günlerde Basra Körfezi'ne yaptığı askeri yığınak, İran'ı tehdit eden açıklamalar yapması, seyir halindeki İran gemilerinin taciz edilmesi, "deniz ulaşımı güvenliğinin sağlanması" demagojilerinin yeniden gündeme getirmesi bölgedeki gerilimi tırmandırmaya başladı. İlk provokatif adımı geçtiğimiz temmuz ayında atan ABD, Basra Körfezi'ni çevresine F-16 savaş uçakları konuşlandıracağını ilan etti.

ABD Savunma Bakanlığı Pentagon'dan ismini açıklamayan üst düzey bir yetkili, gazetecilere yaptığı açıklamada konuşlandırılacak F-16'ların bir süredir Hürmüz Boğazı çevresinde devriye görevi yürüten A-10 saldırı uçaklarının faaliyetlerini güçlendireceğini söyledi. F-16'ların Basra Körfezi çevresinde seyir halindeki gemilere hava koruması sağlayacağını iddia eden yetkili, bununla İran'ın bölgedeki gemilere müdahale etmesini önlemeyi ve ABD ordusunun bölgedeki görünürlüğü artırılmayı hedeflediklerini ifade etmişti.

İkinci provokatif adımı bu ayın ilk günlerinde atan ABD, gemilere silahlı denizciler ve deniz piyadeleri sağlanacağını ilan etti. Pentagon "İran'ın saldırılarını durdurmak" bahanesiyle başta Hürmüz Boğazı çevresi olmak üzere Basra Körfezi bölgesindeki ticari gemilere silahlı denizciler ve deniz piyadeleri sağlamaya hazırlanıyor. ABD medyasında yer alan haberlere göre "gemilere silahlı koruma" verilmesi, petrol taşımacılığı yapan şirketlerin talebine bağlı olacak.

ABD Merkez Kuvvetler Komutanlığı (CENTCOM), yaklaşık 3 bin askerden oluşan 26'ncı Deniz Piyadeleri Sefer Görev Birliği'nin 6 Ağustos'ta Orta Doğu'ya ulaştığını duyurdu. ABD 5. Filo sözcüsü ise, bu güçlerin bölgede kalıcı olacağını açıkladı. Katar'da büyük bir askeri üssü olmasına rağmen "kalıcı" askeri yığınak yapan ABD, İran-Suudi Arabistan anlaşmasını baltalamaya, Körfez ülkelerine baskı yapmaya ve sarsılan hegemonyasını savaş aygıtını kullanarak yeniden tesis etmeye çalışıyor.

"ABD SALDIRILARINA KARARLILIKLA YANIT VERİLECEKTİR!"

Suudi Arabistan dahil hiçbir bölge devletinin ABD'ye "gel Basra Körfezi'ni koru" diye bir talebi yoktur. Bu da Washington'daki savaş kundakçılarının öne sürdükleri "İran saldırılarını durdurma" iddiasının sahte olduğunu gösteriyor.

Tam tersine, bölge önceki yıllara göre daha istikrarlı durumda. İran-Suudi Arabistan anlaşması bağlamında atılan adımlar ABD tarafından engellenmezse, gerilimler daha da azalacak. Bu ise ABD'yi bölgede gereksiz hale getirecektir. Biden yönetimi tam da bunu önlemeye çalışıyor. Yani bölgede gerilimin ve çatışmaların devam etmesi için provokasyonları yoğunlaştırıyor.

Halen dünyanın en güçlü, en saldırgan emperyalist gücü olan ABD'nin Ortadoğu'yu daha da karıştırabilecek gücü var. Siyonist İsrail rejimi ve AKP-MHP iktidarı gibi kullanabileceği suç ortakları da "görev" bekliyor. Ancak gerilimi askeri bir çatışma boyutuna taşıması eskisi kadar kolay değil. Zira tehdit edilen İran, olası her saldırıya aynı şekilde karşılık vereceğini ilan etti.

ABD'nin tehditleri üzerine açıklama yapan İran Devrim Muhafızları sözcüsü Ramazan Şerif, "İran, gemilerinin Amerikan kuvvetleri tarafından engellenmesi veya alıkonulmasına karşılık verecektir" dedi. İran'ın herhangi bir Amerikan gerginliğine yanıt verme yeteneği ve kararlılığına sahip olduğunu vurgulayan Şerif, şu ifadelerle Biden yönetimine net bir mesaj verdi: "Amerikan'ın herhangi bir şeytani eylemi İran'ın kesin bir yanıtıyla karşılaşacaktır!"

Tahran yönetimi, daha önce kendisinin ve bölgedeki diğer ülkelerin Körfez'de su güvenliğini sağladığını vurgulamış, Amerikalılara ve diğer Batılı ülkelere seslenerek "Bu sizi ilgilendirmez" mesajı vermişti. İran'ın şu ana kadar gemilerine karşı yapılan tüm saldırılara aynı yöntemle karşılık vermiş olması, Tahran'dan yapılan açıklamaların ABD tarafından da ciddiye alınmasına neden oluyor. Nitekim ABD medyasında da Biden yönetiminin provokatif hamlelerinin yaratabileceği risklere dikkat çeken analizler yapılıyor.

Amerikan savaş aygıtının bölgeye asker ve silah yığınağı yapması Ortadoğu halkları için ciddi bir tehdit oluşturuyor. Zira provokasyonların askeri çatışma boyutuna taşınması, bölgenin yeniden savaş cehennemine çekilmesi anlamına gelecektir. Bu nedenle, hem ilerici devrimci güçlerin hem de bölge halklarının ABD'nin bu küstahça saldırganlığına karşı durması büyük bir önem taşıyor.

ABD-İngiltere suç ortaklığı:

Savaşın ateşine benzin dökmeye devam!

Ukrayna savaşının baş kışkırtıcıları olan ABD-İngiltere ikilisi, “olabildiği kadar savaşı uzatm” politikasını sürdürüyor. Ukrayna’nın yakılıp yıkılması pahasına izlenen bu politika, Volodimir Zelenski başkanlığındaki kukla rejim kullanılarak icra ediliyor. Batılı emperyalistler savaşın devamı için sürekli silah, mühimmat, istihbarat vb. sağlıyor. Böylece Rusya’yı zayıflattığını var sayan ABD ile suç ortakları, Ukrayna’nın yakılıp yıkılmasını ise umursamıyor. Ne de olsa Zelenski gibi kullanışlı bir kuklaları var.

Bu savaşın Ukrayna’ya maliyeti her açıdan çok ağır. Rusya Savunma Bakanlığı sadece temmuz ayında Ukrayna ordusunun 21 bin asker kaybettiğini iddia etti. Bu sayı abartılmış olsa da Rusya’ya karşı taarruza geçen Ukrayna ordusunun çok ağır kayıplar verdiğini Zelenski rejimi de gizleyemiyor.

ABD ile suç ortakları savaşın rutin şekilde devam etmesine de engel oluyor. İHA/SİHA kullanarak Moskova’da belli hedefleri vurma girişimleri, Kırım Köprüsü’ne ikinci kez sabotaj düzenlenmesi gibi provokasyonlar Rusya’nın daha agresif saldırılarla yanıt vermesine neden



oluyor. Görüldüğü kadarıyla ABD-İngiliz suç ortaklığı, Zelenski rejimini daha tehlikeli bir maceraya sürüklemeye hazırlanıyor. Bu defa hedefin Kırım olduğu söyleniyor. Sözü edilen saldırı gerçekleştirilirse eğer, bunun kendisi savaş ateşine benzin boca etmek anlamına gelecektir.

Expres’ten aktarılan bir haberde, İngiltere’nin Ukrayna askerlerini Kırım’a saldırı düzenlemek amacıyla eğittiği belirtildi. Haberi aktaran harici.com.tr’nin belirttiğine göre, iki binden fazla asker özel tatbikatlara katılmak üzere güneybatı İngiltere’deki Dartmoor’da bulunan bir eğitim arazisine getirildi.

Habere göre operasyon havadan, karadan ve denizden saldırıları içerecek ve Ukraynalı komandolar Rus birliklerini zayıflatmak ve felç etmek için yüksek teknoloji kullanacak. Başka bölgelerde ise zırhlı birlikler, İngiltere, ABD ve Almanya’dan tedarik edilen yeni uzun menzilli füzelerle desteklenen operasyonlarla Rus savunmasını delmeye çalışacak.

Belirtildiğine göre amaç Noel’den önce Kırım’ı yeniden ele geçirmek. Üst düzey bir İngiliz askeri kaynağa dayandırılan ifadelerle göre, “düşmanın kalbine” saldırmadan önce Ukraynalı birliklerin “savaş alanını şekillendirmesine” yar-

dımcı olmak için kıvrak NATO taktikleri kullanılacak. Bu arada Ukrayna istihbarat şefi Kyrylo Budanov’un da yakında Kırım’a saldırı düzenleneceği yönündeki haberi doğruladığı ifade ediliyor.

ABD-İngiliz suç ortaklığıyla hazırlanan bu saldırı ile Kırım’ı yeniden ele geçirmenin mümkün olmadığını tüm taraflar biliyor. Zira Kırım gibi büyük stratejik önemi olan bir alanın Ukrayna ordusu tarafından işgal edilmesine Rusya’nın müsaade etmesi mümkün değil. Eğer belirtildiği gibi saldırı olursa, savaş daha şiddetlenecek demektir. Öyle bir durumda Rusya’nın çok daha yıkıcı silahlar kullanacağı kimse için bir sır sayılmaz.

Durum bu kadar açıkken Zelenski rejimi böyle bir ahmaklık yaparsa Ukrayna’da daha büyük bir yıkım ve kıyımın önünü açmış olacak. Böyle bir saldırı ABD ile suç ortaklarını memnun edebilir. Ancak bunun Ukrayna ve Kırım halkları için bedeli ağır olur. ABD ile suç ortakları adına Rusya ile vekalet savaşı yürüten Zelenski rejimi, bu adımı da atarsa, halklara karşı şu ana kadarki suçlarının en ağırını işlemiş olacaktır.

Mültecileri çölde ölüme terk ediyor

Avrupa Birliği “düzensiz göçün önlenmesi” amacıyla 2016 yılında Türkiye ile imzaladığı Mültecilerin Geri Kabulü Anlaşması’nın bir benzerini Tunus’la da imzaladı. “Sınır güvenliğini iyileştirmesi” ve “insan kaçakçılığıyla mücadele etmesi” karşılığında Tunus’a yüzlerce milyon Euro’luk “yardım” ve yatırım sözü verildi. Tabi bu “yardımlar” AB’nin cömertliğinden kaynaklanmıyor. Tunus, bunun karşılığında Avrupa’dan geri gönderilecek göçmenleri kabul edecek.

Her yıl çok sayıda göçmen deniz yoluyla Afrika’dan, özellikle Tunus üzerinden Avrupa’ya ulaşmaya çalışıyor. Kimi denizde boğuluyor kimi İtalya’ya ulaşıyor. İmzalanan anlaşma ile AB, “düzensiz göçle mücadele” için Tunus’a 105 milyon Euro tutarında fon sağlayacak. Ek olarak, büyük bir borç yükü altında olan ülkeye 150 milyon Euro da bütçe yardımı yapılması öngörülüyor. Geçen ay Tunus’u ziyaret eden Avrupalı siya-

setçiler, uzun vadede 900 milyon Euro kredi vaadinde bulunmuştu. Ancak bu paranın verilmesi Tunus’un IMF (Uluslararası Para Fonu) ile müzakerelerini sürdürdüğü yaklaşık 2 milyar dolarlık kredinin onaylanması şartına bağlandı. Yani Tunus yönetimi, vaat edilen parayı alabilmek için geri gönderilen göçmenleri kabul etmenin yanı sıra IMF reçetesini de onaylamak zorunda kalacak.

Büyük bir ekonomik krizle boğuşan Tunus halihazırda yurtdışından kredi bulmakta zorlanıyor. Ülkede un, şeker ve pirinç gibi temel gıda maddelerinin tedarikinde zorluklar yaşanıyor. Bu anlaşmayla AB, ülkeyi ekonomik darboğazdan çıkarma vaadi karşılığında, Tunus hükümetini göçmenlere karşı işlenen insanlık suçuna ortak ediyor.

Tunus’ta devletin işlediği insan hakları ihlallerine dair kanıtlar artarken, insan hakları örgütleri imzalanan bu anlaşmanın başarısız olmuş göç politikala-

rının tehlikeli bir biçimde genişlemesine yol açacağı konusunda uyardı. İnsan hakları savunucuları, bu anlaşmayı imzalayan AB şeflerinin Tunus hükümetinin gittikçe şiddetlenen baskıcı politikalarına onay vermiş olduğuna da dikkat çektiler.

ÇÖLDE EN AZ 17 ÖLÜ

Geçtiğimiz günlerde Tunus yönetimi tarafından Sahra çölüne terkedilen göçmenlerin görüntüleri gündeme oturmuştu. Bu arada son haftalarda binden fazla mültecinin uzak bölgelere kaçırıldığına dair haberler de var. Gözlemciler, en az 17 kişinin çölde ölü bulunduğunu belirtiyor. Göçmenlerin Sahra çölünde aç ve susuz bir şekilde ölüme terk edilmesi, AB ile Tunus arasında imzalanan yeni göç anlaşmasının ne anlama geldiğini gözler önüne serdi. Suçüstü yakalanan Tunus İçişleri Bakanı, “Kolektif bir

uygulama yok bunlar bireysel vakalar” şeklinde ikiyüzlü açıklamalar yaptı. Oysa insan hakları örgütlerinin raporları, Bakan’ın iddiasının tersini ortaya koyuyor.

İnsan hakları örgütleri tarafından belgelenen bu vahşi uygulama, göçmenleri ölüme sürükleyen bir sınır dışı etme politikası izlendiğini gösteriyor. Devriye gezen Libya sınır muhafızlarıyla tesadüfen karşılaşmaları sonucu bazı göçmenler ölümden kurtuldu. Fakat birçok mültecinin hala bu insanlık dışı uygulamayla karşı karşıya bırakıldığı bildiriliyor.

Tayyip Erdoğan’dan sonra Tunus Cumhurbaşkanı Kays Said’le de anlaşma imzalayan AB şefleri, göçmenlere güvenli çalışma ve yaşam koşulları sağlamak yerine onları denizlerde boğulmak, çöllerde ölmek ya da Türkiye ve Tunus gibi ülkelerde kendi hallerine bırakmak için büyük fonlar harcıyor. Göçmen fonlarını Avrupa’nın sınır bekliliğini yapan zorba rejimlere aktarıyorlar. AB şefleri, bu icraatlarıyla temel hak ve özgürlükleri utanmazca hiçe sayıp insanlık dışı politikalarına yenilerini ekliyorlar.

Dünyada grev ve eylemler

Birçok ülkede işçi ve emekçiler hakları ve temel talepleri için eylem, grev ve protestolar düzenledi.

PERU: PROTESTOLAR DURMUYOR, BASKILAR SÜRÜYOR...

Peru'da darbe hükümetine karşı işçi sınıfının ve emekçi yerli halkların protestoları devam ediyor. Devlet Başkanı Dina Boluarte'nin istifasını ve seçimlerin yapılmasını talep eden emekçilerin protestolarını bastırmak için polis ve ordu yine şiddet kullandı. Protestolarda onlarca eylemci tutuklandı. Tüm bu baskılar sendikalara, ilerici partilere, yerli örgütlerine ve demokratik kitle örgütlerine geri adım attıramıyor. Emekçiler eylemlerini kararlılıkla sürdürüyor.

Boluarte, Peru'nun "Bağımsızlık Günü" olan 28 Temmuz'da parlamento-da yaptığı konuşmada, hükümetin protesto hakkına saygı duyduğunu beyan ederken, birkaç blok ötede polis gaz bombaları ile «Demokrasiye evet diktatörlüğe hayır!» yazılı pankartlar açan göstericilere azgınca saldırıyordu. Sadece Lima'da 24 saat içinde yaklaşık 100 kişinin tutuklandığı bildirildi. Ayrıca, hükümet karşıtları ve yakınları keyfi suçlamalarla sindirilirken, yerel basında çıkan haberlere göre, polis operasyonlarında sol görüşlü milletvekilleri ve gazeteciler de yaralandı.

Tüm baskı ve tehditlere rağmen, demokratik kitle örgütleri ve ilerici partilerden oluşan Ulusal Halk Meclisi (ANP), protestoların devam etmesi çağrısında bulundu. ANP taleplerini cumhurbaşkanının istifası, erken seçim, protestolarda öldürülen, yaralananlar için adalet, bir kurucu meclis ve Peru'ya gelen ABD güçlerinin geri çekilmesi olarak sıraladı.

İNGİLTERE: DEMİRYOLLARINDA GREV

İngiliz demiryollarında işçilerle şirket arasındaki anlaşmazlıklar yaz aylarında da devam ediyor. Demiryolu işçileri üst üste iki hafta sonu cumartesi günleri grev ve gitti. RMT sendikasına üye 20 bin çalışanın grevi nedeniyle tren istasyonları boş kaldı.

Demiryolu işçilerinin grevleri Haziran 2022 gibi erken bir tarihte başladı. RMT ücretlerin iyileştirilmesi, iş yerinde daha fazla güvenlik, daha iyi çalışma koşulları, işten çıkarmaların durdurulması ve bilet



gışelerinin planlanan kapanışlarına son verilmesini talep ediyor.

Cumartesi günü RMT sendikası grev ve giderken, Tren makinistleri sendikası ASLEF ise grevlere katılmadı, ancak fazla mesai boykotunu 12 Ağustos'a kadar iki hafta daha uzattığını açıkladı. Demiryolu ulaşımındaki aksama %90'lara ulaştı.

RMT Genel Sekreteri Mick Lynch, BBC'nin grevin ne zaman sona ereceği yönündeki sorusuna, "Bilmiyoruz. Pazarlık yapmayan bir hükümetimiz var" şeklinde yanıtladı. Lynch, dört yıldır maaş zammı yapılmadığını ancak şu anda en acil sorunun işten çıkarmalar olduğunu vurguladı. Şu an 2.300 demiryolu işçisine işten çıkarma bildirimini yapıldığını da ekledi. Buna ek olarak "yaşam maliyeti krizini ortadan kaldıran" bir maaş artışı istediklerini belirtti.

RMT'nin mevcut grev yetkisi Kasım ayına kadar devam ediyor. O zamana kadar bir çözüm bulunamazsa, üyelere altı ay daha ek sürenin sorulması gerekecek. İngiliz sermayesi bu nedenle soruna hızlı bir çözüm bulmayı umuyor. Temmuz ortasındaki üç günlük RMT grevinin ticaret ve turizm sektörünü yaklaşık 340 milyon sterlin zarara uğrattığı, bu nedenle hükümetin tazminat ödemeyi planladığı ifade ediliyor. Sendikanın hesaplarına göre, demiryolu işçilerinin ücret talepleri tazminattan daha az fark yaratıyor. Hükümet müzakere etmeyi reddediyor. İşçilere para vermek yerine şirketlere vermeyi tercih ediyorlar.

Demiryolu sendikaları henüz başka bir grev günü ilan etmedi. Ancak cumartesi günkü grevin son olmayacağı kesin

görünüyor.

NİJERYA: HAYAT PAHALILIĞINA KARŞI PROTESTOLAR

Batı Afrika ülkesi Nijerya'da hayat pahalılığına karşı protestolar başladı. Devlet Başkanı Bola Ahmed Tinubu'nun 29 Mayıs'ta petrol ürünlerine uygulanan sübvansiyonu kaldıracağını açıklamasının ardından ülkede akaryakıt fiyatları yükseldi. Litresi 185 Nairaya satılan akaryakıt 620 Nairaya çıkarken, bu büyük artış hayat pahalılığına yol açtı. Bu ise protestolara neden oldu.

Nijerya'nın başkenti Abuja'da işçi Konfederasyonu (NLC) ve Ticaret Birliği Kongresi'nin (TUC) çağrısıyla bir araya gelen ve "Sübvansiyonu değil, yoksulluğu öldürün!" şiarlı pankartlar açan işçiler Ulusal Meclise yürüdü. Meclisin ana kapısının kapatılması bile işçileri durduramadı. Kapıyı kırarak içeri giren protestocu işçiler hükümet aleyhine sloganlar attılar.

NLC başkanı Joe Ajero, hayat pahalılığının işçi ve emekçilerin yaşamını zorlaştırdığını, buna karşı ülke genelinde protestoların yaşandığını ve işçi sendikaları olarak hükümetten yanıt gelene değin protestoları sürdüreceklerini belirtti.

ASİSTAN DOKTORLAR SÜRESİZ GREVDE

Nijerya'da devlet hastanelerinde çalışan asistan doktorlar 26 Temmuz Çarşamba günü süresiz greve başladı. Doktorlar birçok talebin yanı sıra, Başkan Bola Tinubu'nun Mayıs sonunda petrol

sübvansiyonlarını kaldırmaya karar vermesinin ardından maaş zammı talep ediyorlar. Ulusal Mukim Doktorlar Birliği (NARD), Nijerya'da toplam 40.000'den fazla doktordan yaklaşık 15 binini temsil ediyor.

20 Temmuz'da İbadan Üniversite Koleji Hastanesi'ndeki (UCH) doktorlar genç meslektaşları için dayanışma grevine başladı. Doktorlar, Mayıs ayında yeni işe alınan asistan doktorların ilk maaşlarının ödenmesini talep ediyorlar.

İRAN: EMELİLER YOKSULLUK MAASINA KARŞI YÜRÜDÜ

İran'da emekliler, düşük emekli maaşları ve yaşam koşullarının kötüleşmesini bir kez daha protesto etti. Ahvaz, Kirmanşah, Reşt ve Şuş kentlerinde protestolar düzenlendi. Haft Tappeh şeker kamışı fabrikasından emekliler de Şuş'taki eylemlere katıldı. Reşt'te gösteri yapan 200 emeklinin, kendilerini kamera ile çeken ve tutuklamakla tehdit eden güvenlik güçlerine rağmen eylemlerini sürdürdüğü bildirildi.

BOSNA HERSEK: ÜCRETLER İÇİN MADEN OCAĞINDA GREV

24 Temmuz Salı günü, Zenica linyit madeninde yaklaşık 30 işçi işyerlerini terk etmeme eylemi başlatarak ocakları işgal etti. Maden işçileri, Haziran ayı maaşlarının ödenmesini talep ediyor. Maden şirketi yönetimi Salı günü diğer vardiyaların, Çarşamba günü ise sabah vardiyasının işgale katılacağından korktuğu için işçilerin maden ocağına girmesini engelledi.

BANGLADEŞ: HÜKÜMETE KARŞI PROTESTOLARDA ÇOK SAYIDA TUTUKLAMA

Bangladeş'in başkent Dakka'da polis, hükümet karşıtı protestolara katılan yaklaşık 150 kişiyi tutukladı. Polis, pazar günü yaptığı açıklamada tutukladığı kişileri cumartesi günü Dakka'daki gösteriye katılmak ve polis ile çatışmaya girmekle suçladı.

Göstericiler, yolsuzluk iddiaları ve devam eden baskılar nedeniyle Başbakan Şeyh Hasina yönetimindeki hükümetin istifa etmesi talebiyle aylardan beri eylemler yapıyor.

Emperyalizm insanlığın düşmanıdır

K. Torlak

Sınıflı toplumlar tarihi boyunca ezen-ezilen ilişkisi belirleyici olmuş, biçim değiştirerek günümüze kadar süregelmiştir. Bu toplumlarda kölelik de belli bir değişime uğrayarak varlığını korumuştur. Bu bağlamda kapitalist topluma “ücretli kölelik düzeni” diyebiliriz. Tekelci kapitalizm ya da emperyalizmi çağı ise bu sömürünün en vahşi en kanlı en barbar boyutlara ulaştığı aşamadır.

Emperyalizm her yönüyle halklara ve insanlığa, diğer bir ifadeyle kar ve rant dışında kalan her şeye düşmandır. Marx'ın, “Sermaye yüzde 10 kar için her yerde çalışmaya razıdır; kesin yüzde 20, iştahını kabartır; yüzde 50, küstahlaştırır, yüzde 100, bütün insani yasaları ayaklar altına aldırır; yüzde 300 kar ile sahibini astırma olasılığı bile olsa işlemeyeceği cinayet, atlamayacağı tehlike yoktur” sözü, kapitalist sömürünün işleyişine dair önemli bir belirlemedir.

Emperyalist kapitalist sistem dünya çapında döne döne ekonomik, sosyal, politik, ekolojik, biyolojik vb. krizler yaratmaktadır. Emperyalist tekeller bir taraftan ekonomik ve sosyal yıkımlara sebep olan bölgesel savaşlar ve iç çatışmaları körüklerken diğer taraftan başta konvansiyonel silahlar olmak üzere, nükleer, biyolojik ve kimyasal kitle imha silahlarının üretimini ve pazarlanmasını finanse etmektedir. 120 yılı aşan tarihi boyunca emperyalizm, kar ve rant uğruna milyonlarca hatta milyarlarca insanın kanını dökmekten çekilmeyecek kadar barbar bir sistem olduğunu binlerce kere kanıtlamıştır.

Birinci emperyalist paylaşım savaşı dünya çapında neredeyse elli milyon insanın ölümüne sebep olmuş, onlarca devlet işgal edilerek sömürgeleştirilmiş, yer altı ve yer üstü zenginliklerine el konulmuş, halklar köleleştirilmiş, devletler bankalar yoluyla borçlandırılmış ve dünya emperyalist devletler tarafından yeniden bölüşülmüştür. Birinci emperyalist paylaşım savaşından 21 yıl sonra ikinci emperyalist dünya savaşı başlatıldı. Bu savaş, ilk büyük paylaşım savaşından çok daha kapsamlı, kanlı ve hedefli olmuştur. Nazi Almanyası, İtalya ve Japonya gibi faşist saldırgan devletler, başta Sovyetler Birliği olmak üzere tüm dünya halkları üzerinde benzersiz bir yıkıma sebep oldular. Yaklaşık yüz milyon insanın ölümü-



ne yol açan insanlık tarihinin en büyük yıkımı ve vahşeti bu savaşta yaşanmıştır.

Sovyet Kızıl Ordusu'nun büyük karşı taarruzu savaşın seyrini değiştirmiştir. Alman faşizmi işgal ettiği yerlerden çekilmeye mecbur edilince, korkunç yıkımın sonuçları da ortaya çıkmaya başladı. Kızıl Ordu Berlin'e doğru ilerlerken her kurtarılan kentte, her kurtarılan köyde, toplama kamplarında vb. insan onuruna karşı yapılmış olan korkunç ve benzersiz katliamlara/uygulamalara şahit olunmuştur.

Bu büyük savaşta insanlık tarihinin belki de en büyük suçları işlendi. Başta Almanya ve Polonya olmak üzere, işgal edilen Doğu Avrupa'da Auschwitz-Birkenau, Belzec, Majdanek, Sabibor, Jasenovak gibi onlarca toplama/imha/çalışma kampı kuruldu. Bu kamplar, psikolojik, biyolojik, öjenik vb. gibi deneyler ve uygulamalar için birer laboratuvar olarak kullanılmıştır. “Ölüm Meleği” lakaplı Josef Mengele gibi caniler bu kamplarda, özellikle de çocuklar üzerinde korkunç deneyler yapmıştır. Komünistleri katleden Naziler, Holokost ve Porajmos ile Yahudileri, Çingeneleri, engellileri ve eşcinselleri de toplu olarak yok etmiştir.

Günümüzde dünyanın birçok yerinde emperyalist devletlerin politikaları doğrultusunda ve yine “tüm dünyanın gözleri önünde” insanlığa karşı suçlar işleniyor. Yakın tarihlerde gerçekleşenlerden Ruanda Soykırımı'nda üç ayda yaklaşık 1 Milyon kişi palalarla katledildi. Fransız emperyalizminin doğrudan etkisi altında gerçekleşen bu katliam tüm dünya-

nın gözleri önünde yaşanmıştır. ABD'nin Irak'a uyguladığı ambargodan dolayı 500 bin çocuk hayatını kaybetmiştir. Avrupa'nın göbeğinde gerçekleşen Bosna Hersek-Sırbistan savaşı, Orta Doğu'da ABD-İrak savaşı, ABD'nin Afganistan ve Irak'ı işgal etmesi, Libya ve Yemen'in yakılıp yıkılması, işgalci İsrail'in onlarca yıldan beri Filistin halkını hedef alan savaşları ve son olarak Suriye'ye emperyalist müdahale ile kışkırtılan iç çatışmalar sırasında İslami cihatçı örgütler (İŞİD, El Nusra, El Kaide vb.) eliyle işlenen vahşi suçlar, Alevilere, Hıristiyanlara, Rojava'da Kürt ve Yezidilere karşı yürütülen kirli savaş ve katliamlar silsilesi... Tüm bu benzer ağır savaş suçları emperyalizmin ve sermaye tekellerinin çıkarları için işlenmiştir.

Emperyalizm, kapitalizmin en yüksek aşaması olan bir politik ekonomi sistemidir. Emperyalist işgal sadece büyük askeri operasyonlar ya da işgallerden ibaret değil. Bölgeden bölgeye, ülkeden ülkeye değişen sosyo-ekonomik ve sosyo-politik etkenler emperyalizmin taktiksel pozisyonunu da etkilemektedir. Kimi sömürge ülkelerde açık sıcak savaşlar yaşanırken, kimi ülkelerde ise bu durum ekonomik yaptırım, borçlandırma, rüşvet, siyasi baskı, seçimlere müdahale, dinci-ırkçı-faşist parti ve örgütleri destekleme vb. biçimler altında kendini göstermektedir. Örneğin Latin Amerika'da yaşanan aske-

ri darbeler (CIA destekli), diğer araçların sonuç vermediği dönemlerde gerçekleştirilen Amerikancı darbelerdir. Keza İŞİD ve El Kaide gibi vahşi çetelerin çeşitli emperyalist klikler tarafından politik, maddi ve lojistik olarak desteklenmesi bir başka örnektir.

Emperyalizmin kirli ve kanlı tarihinin arkasındaki esas güç tarih boyunca hep büyük sermaye tekelleri olmuştur. Silah ve enerji tekelleri çoğu zaman savaşlarla gerçekleştirilen yıkımlardan beslenirler. Onlar için savaşlar bulunmaz birer fırsattır. Emperyalist tekellerin sefil çıkarları için halkların birbirini boğazlaması çoğu zaman yoksulların daha da yoksullaşması zenginlerin daha da zenginleşmesi ile sonuçlanan kitlesel bir yıkıma dönüşür.

Marx'ın “Dünyanın kurtuluşu sosyalizmedir!” vurgusu bugün kendini en yıkıcı bir şekilde hissettirmektedir. Çünkü Emperyalist kapitalist sistem sürekli bir şekilde savaşlar ve yıkımlar yaratıyor. Sadece insanlığa yönelik değil aynı zamanda doğaya yönelik hayratça bir yıkım gerçekleştiriyor. Hava kirliliği, su kirliliği, ormanların yok edilmesi, nükleer atıklar, kimyasal atıklar, buzulların erimesi, küresel ısınma, çevre felaketleri de doğanın ve kaynakların fütursuz bir şekilde tahrip edilmesinin dolaysız sonuçlarıdır.

Zaman zaman ortaya çıkan veri sızıntıları, WikiLeaks, Panama, Pandora belgeleri vb. kara para aklama, yasa dışı silah ticareti, uyuşturucu ticareti, paravan şirketler, rüşvet vb. her türlü kirli ve “yasa dışı” ilişkileri ortaya saçmaktadır. Boğazına kadar pisliğin içine batmış olan bu sistemin insanlığa felaket ve ölümden başka verebilecek hiçbir şeyi kalmamıştır.

Dünyanın, insan yaşamının ve doğadaki tüm canlıların üzerine karabasan gibi çöken sermaye tekellerinin politik-ekonomi sistemi olan bu düzen artık tarihin çöplüğüne atılmalıdır. Sınıflı toplumlar tarihi boyunca var olan sömürü düzenlerinin en dizginsizi, en saldırganı ve barbarı olan kapitalist-emperyalist sistem ancak işçi sınıfının ve dünya halklarının örgütlü mücadelesi ile sona erdirilebilir. Bu mücadele insanlık için bir ölüm kalım mücadelesi olacaktır. Ya barbarlık içinde yok olacağız ya da bu düzenin yıkıntıları üzerinden özgür geleceği, yani sosyalizmi inşa edeceğiz.

Wuppertal'da coşkulu Engels anması

Friedrich Engels, ölümsüzlüğünün 128. yılında yine miting ve yürüyüşle anıldı. Yoldaşı Marx'la birlikte bilimsel sosyalizmi kuran Engels'in doğup büyüdüğü kent olan Wuppertal'da düzenlenen anma, genç komünistlerin ve sınıf devrimcilerinin inisiyatifiyle 2015 sonrasında oluşan Engels İttifakı tarafından düzenlendi. Etkinliğe İttifak bileşenleri BİR-KAR, Revolutionärer Jugendbund, MLPD, Kommunistischer Aufbau, Linkes Forum dışında, DKP, ATİF, Young Struggle ve Samidun'dan temsili katılım gerçekleşti. TKİP, MLPD, Kommunistischer Aufbau imzalı pankartlar açarken, sayılan hemen her örgüt ve kurum kendi bayrak ve flamalarıyla yürüdü.

Anma, kitlenin saat 13.00'da Wuppertal tren garı önündeki alanda toplanmasının ardından, bir mitingle başladı. Polislin olağandan yoğun bir yığınak yaptığı meydandaki mitingde açılış ve selamlamadan sonra ilk konuşma BİR-KAR tarafından yapıldı. Emperyalist savaş karşıtı mücadelenin güncelliğini işleyen konuşmada, emperyalist kapitalizmin saldırganlığı ve savaş üreten işleyişi teşhir edilerek, emperyalist savaşa karşı tutarlı, güçlü, kitlesel bir barış hareketi ihtiyacına vurgu yapıldı. Ardından Kommunistischer Aufbau adına yapılan konuşmada, sosyalist bir programın ve devrimci partinin önemi üzerinde duruldu. Sosyalist devrimin Almanya'da mümkün olduğu söylenerek, Engels'in mirasına sahip çıkma çağrısı yapıldı.

Konuşmaların ardından kortejler kurularak yürüyüşe geçildi. Yoğun yağmura rağmen, kent merkezindeki işlek sokaklarda yapılan yürüyüşte eylemin anlamını, Engels'in devrimci kimliğini ve davasının güncelliğini öne çıkaran ajitasyonların yanı sıra, kapitalist krize, faşizme, savaşa dair teşhir ve ajitasyonlar yapıldı, sıkça coşkulu sloganlar atıldı. Ayrıca 2021'de polis saldırısı ve sürmekte olan davalarla ilgili bilgilendirmeler yapıldı.

Yürüyüş yoğun yağmur nedeniyle ikinci miting yerinde kısa açıklamalar yapılarak, aynı coşkuyla son mitingün yapılacağı başlama noktasına devam etti. Buradaki mitingde Komünist Gençlik (KJ) baskılar hakkında konuştu. RJ polis şiddeti ve yükselen gerici temalı bir konuşma yaptı. RJ'nin "No justice - no peace!" diye başlayan konuşmasında,

George Floyd eylemleri (2020 Mayıs'ında ABD'de polis tarafından katledilmesi nedeniyle başlayan eylem dalgası) ve bu yaz Fransa'da yine polislin işlediği cinayete karşı yükselen eylemlere dair bilgiler paylaşarak, polis devleti uygulamaları teşhir edildi. Polis baskısı ve cinayetlerinin sistemin ihtiyaçlarının bir parçası olduğu söylenerek, Engels anmasına saldırının da bundan bağımsız olmadığı vurgulandı. Young Struggle Alman emperyalizminin İsrail'le iş birliğine ve enternasyonal mücadeleye değindi. Komünist Organizasyon (KO) emperyalist savaş karşıtı bir konuşma yaptı ve Ukrayna savaşına dair kampanyasını tanıttı. MLPD ise birleşik mücadele ihtiyacına dair vurguların ardından, emperyalist savaşı teşhir etti ve sosyalizm propagandası yaptı.

Bu yılki eylemde, yağmur nedeniyle Engels evinin topluca ziyareti bölümünden vazgeçilse de eylemin sonunda isteyenler Barmen'deki Engels heykelinin ziyaret etmeye gittiler. Yoğun yağmura rağmen baştan sona coşkunun eksilmediği eyleme, bu yıl yerel basın da ilgi gösterdiği gözlemlendi.

EMPERYALİST SAVAŞ KARŞITI MÜCADELENİN GÜNCELLİĞİ

BİR-KAR adına yapılan konuşma:

(...)

Proletaryanın devrimci öğretmeni Friedrich Engels, birlikte bilimsel sosyalizmi inşa ettiği yoldaşı Marx gibi, son nefesine kadar sömürsüz, savaşı, sınıfsız bir dünya için mücadele etti. O dönemin egemenlerinin aralarındaki rekabetin ürünü gerici yıkım savaşlarına karşı işçi sınıfının enternasyonal tutumunu ve taktiklerini oluşturdu. Kapitalizmin akıldışı işleyişinden kaynaklanan bu savaşların teorik ve politik çözümlemesini yaptı. Egemenlerin halklara dayattıkları kanlı boğazlaşmaların temellerini ve güç dengelerini tahlil etmekte o denli düşünsel olgunluğa ulaşmıştı ki, savaşların gidişatını önceden adım adım saptayabiliyordu. Engels, komünistler arasında "General" unvanıyla anılmasını, 1848-49 devrimlerindeki savaş pratiğinin yanı sıra, bu alandaki dehasına borçluymuştu. Bu öyle bir dehaydı ki, bir broşüre 1887'de yazdığı önsözde, birinci emperyalist paylaşım savaşını, daha sonra Lenin'in "kahince sözler" diye niteleyeceği bir berraklıkta,



neredeyse birebir öngördü.

Kapitalizmin emperyalist aşamasında dünyamız iki büyük emperyalist paylaşım savaşının dehşetli ölüm ve yıkımına, sayısız bölgesel savaşa ve halklar boğazlaşmasına sahne oldu. Şimdilerde nükleer silah kapasitesi nedeniyle dünyaya kıyameti getirmesi muhtemel üçüncü bir emperyalist savaşın güçlü ayak sesleri yankılanıyor. Zira emperyalist kapitalizm çok yönlü bir tarihsel bunalım içinde kıvrılıyor. Dünya burjuvazisi emekçilere ödettiği ağır iktisadi, sosyal, siyasal faturalara rağmen bir çıkış bulamıyor. Kapitalizmin dünya ölçüsündeki ağır bunalımı, emperyalist nüfuz mücadelesini şiddetlendiriyor, emperyalist hegemonya krizini derinleştiriyor, militarizmi ve silahlanma yarışını azdırıyor ve döne döne savaşlara kaynaklık ediyor.

1990'ların başından, yani Sovyetler Birliği ve Doğu Bloku'nun dağılmasından sonra savaşı geçiren tek bir yıl yoktur. Son otuz yıla damga vuran hemen tüm savaşlar (Irak, Yugoslavya, Afganistan, Libya, Suriye, Yemen vs.), 1992 tarihli ABD Savunma Planı Rehberi'nde açıkça ilan edilen, "gelecekte herhangi bir küresel rakibin ortaya çıkmasını engellemeye odaklı" saldırgan emperyalist stratejinin ürünüdür. Bu stratejinin hayat bulduğu son halka Ukrayna'dır. ABD ve başta Almanya olmak üzere Batılı ortaklarının yılları bulan kirli uğraşlarıyla Ukrayna'da kukla bir faşist yönetim işbaşına getirilmiş, Rus nüfusa yönelik saldırganlık tırmandırılarak, Ukrayna bir kriz coğrafyasına dönüştürülmüştür. Sonunda Rusya'nın emperyalist ve gerici hesaplarla Ukrayna'ya saldırması sağlanmış, ülke gerçekte ABD-NATO ile Rusya'nın hesaplaşma arenasına haline getirilmiştir. Hangi bir ateşkesin, barışın vs.nin engellenmesi, silah ve askeri çete yığınağıyla savaşın uzatılması, nükleer silahların kul-

lanılması olasılığını, dolayısıyla yok edici üçüncü bir emperyalist paylaşım savaşını gün geçtikçe daha büyük bir riske dönüştürmektedir. Yine ABD ve Batılı ortaklarının Asya-Pasifik'te kesintisiz sürdürdüğü provokasyonlar, Çin'e karşı QUAD, AU-KUS gibi saldırgan ittifak adımları emperyalist dünya savaşını tehlikesinin öteki bir cepheye yansımalarıdır.

İşçi sınıfı ve emekçiler yazık ki bu gelişmeler karşısında henüz gereken politik tutumu alabilmiş, eylemli duruşu sergileyebilmiş değiller. Keza devrimci, ilerici sol güçler genelde dağınık bir görünüm sunmaktadırlar. Oysa emperyalist savaşa karşı tutarlı, güçlü, kitlesel bir barış hareketi günümüzün en yakıcı ve acil ihtiyacıdır. Üstelik savaşın süren tırmanışı, sadece yok edici bir nükleer savaş tehlikesini büyütmeyle kalmıyor, işçiler, emekçiler, gençlik ve kadınlar olarak ödediğimiz ekonomik-sosyal faturaları da ağırlaştırıyor. Siyasal hak ve özgürlüklerin kolayca gasp edilmesinin, polis devleti uygulamalarına köklü geçişin ve ırkçı-faşist akımların güçlendirilmesinin bahanesine dönüştürülüyor. Dolayısıyla tüm bu sorunlara karşı mücadeleyi geliştirmeyi, emperyalist savaşa karşı mücadeleden bağımsız ele alamayız.

Bugün Engels'in izinden yürümenin ve onun anısını onurlandırmanın en anlamlı yollarından biri, tüm gücümüzle emperyalist saldırganlığa ve savaşa karşı kitlesel ve militan bir mücadeleyi örgütlenmekten geçiyor. Tarih, emeğin kurtuluşu davası uğruna dövüşenlerden bir kez daha seferberlik bekliyor. Marx ve Engels'in öğrencileri olarak bu çağrıyı yanıtırsak bırakmayalım...

İşçi sınıfının devrimci önderi Friedrich Engels ölümsüzdür!

Yaşasın proletarya devrimi ve enternasyonalizmi!

“48 Filistinlileri” Siyonist hükümeti protesto ediyor

Binyamin Netanyahu başkanlığındaki dinci-faşist İsrail hükümeti, yılın başından bu yana Filistin halkını ve direnişçileri hedef alan onlarca vahşi saldırı gerçekleştirdi. Aralarında çocukların da olduğu yüze yakın kişi işgalci askerler, polisler ya da aşırı ırkçı-dinci Yahudi yerleşimcileri tarafından öldürüldü. İçeride yönetme krizi derinleştikçe çatışma ve katliama ağırlık veren Netanyahu, bu yöntemlerle kriminal hükümetini ayakta tutup paçasını kurtarmaya çalışıyor.

Netanyahu hükümeti Filistin halkına yaptığı zulümle yetinmiyor, yargıyı ele geçirme saldırısında da ısrar ediyor. Aylardan beri devam kitle gösterilerine rağmen “yargı reformu” adı verilen saldırıyı yasallaştırdı. Bu ise kriminal Netanyahu ve onun başında bulunduğu hükümetin yönetme krizini daha da derinleştirdi. Zira kitle gösterileri durulmadığı gibi, İsrail savaş aygıtının yedek kuvvetlerinde görev yapan bir kısım subay ve askerler de görev yapmayı reddediyor. Bu sorun, militarist aygıtı dayanan İsrail rejimi için ciddi bir zaaf olarak değerlendiriliyor.

“48 Filistinlileri” diye adlandırılan ve İsrail’de yaşayan Filistinliler ise, Siyonistlerin uyguladığı “Apartheid rejimi” altında yaşıyor. Yahudiler nispi de olsa demokratik haklardan yararlanabilirken, Filistinlilere hayatın her alanında kaba bir ırkçılık uygulanıyor. Netanyahu karşıtı gösterilerde Siyonist işgalin yarattığı sorunlar yok sayıldığı için, Filistinliler o eylemlere katılmadılar. Ancak Netanyahu rejimi, Filistinliler üzerindeki baskıyı da derinleştiriyor. Buna karşı harekete geçen 48 Filistinlileri, Netanyahu hükümetinin baskılarına karşı gösterilere başladılar.



Filistin Enformasyon Merkezi’nin internet sitesinde (<https://turkish.palinfo.com>) yer alan habere göre, Filistin’in 1948’de işgal edilmiş bölgesindeki Bölgesel Komite, günlere yayılan eylemler yapma kararı aldı. Komite, 14 Ağustos Pazartesi günü 1948 Bölgesi’ndeki tüm yerel yönetimlerde protesto ve uyarı grevi gerçekleştirerek, Kudüs’te ise Netanyahu’nun ofisi önünde gösteri düzenleyerek süreci başlatacağını bildirdi.

İşgalci İsrail hükümetinin Filistinlilere yönelik şiddet ve faili meçhul cinayetler karşısındaki umursamazlığını protesto etme kararı alan Bölgesel Komite’nin, Filistinli toplumla ilgilenen kurumların bütçesinden büyük kesintiler yapılması-

na tepki koymak amacıyla da peş peşe eylemler düzenleme kararı aldığı ifade edildi. Yanı sıra, 1948 Bölgesi’ndeki Arap okullarında yeni öğretim yılını başlatma kararı alan Komite, bu eylemin Arap topluluklarının yaşadığı tüm şehir, kasaba ve köylerdeki okulları kapsayacağını belirtti.

Bu arada, hükümetin taleplere karşılık vermemesi durumunda tüm Arap yerel yönetimlerinde açık greve gidileceğine dikkat çekildi. Bunlarla eş zamanlı olarak 1948 Bölgesi’ndeki tüm ana kavşaklarda protesto gösterilerinin düzenlenmesinin de planlandığı belirtildi. Komite’nin, muhtelif ülkelerin diplomatik temsilciliklerine işgal rejiminin Arap top-

lumuna yönelik ayrımcı ve ırkçı politikaları hakkında ayrıntılı bilgiler veren mesajlar göndereceği de ifade edildi.

En basit demokratik hakları kullanmanın işgalci rejiminin sert saldırılarına maruz kaldığı gerçeği dikkate alındığında, 48 Filistinlilerinin bu eylemleri gerçekleştirme kararı almaları, durumun daha vahim bir hal almaya başladığına işaret ediyor.

“Yargı reformu” saldırısına karşı gösteriler devam ederken Filistinlilerin de eyleme geçmesinin, yönetme krizi içinde debelenen dinci-faşist Netanyahu hükümetini daha da sıkıştırması bekleniyor.

WWC Ortadoğu Koordinasyonu’ndan seminer

Geçtiğimiz sene Tunus’ta 3-10 Eylül tarihleri arasında gerçekleşen 3. Dünya Kadın Konferansı’nda alınan kararlar doğrultusunda 4. Dünya Kadın Konferansı’na ilerleniyor.

Dünya Kadın Konferansı (WWC) Ortadoğu Koordinasyonu, ön çalışmalar kapsamında iki ayrı online seminer gerçekleştirdi. Seminerlerden ilki “Filistin’in Güncel Durumu, Gerçeklik ve Zorluklar” başlığı ile yapıldı. Seminerde

sunumu Dr. Mariam Abu Daqqa gerçekleştirdi. Sunumda Filistin’de süren halk mücadelesinde ve direnişte kadınların yeri anlatıldı. Leyla Halit’in örnek olarak verildiği seminer, sorulan sorular ve yapılan katkılar ile canlı geçti.

İkinci seminerin konu başlığı “Rojava

Kadın Devrimi, Kazanımlar ve Engeller” idi. Sema Begdaş’ın konuşmacı olduğu seminerde Rojava’daki direniş ve inşa sürecinde kadınların öncülüğü anlatıldı. Kadınların belirleyici ve önder kimlikleri ile yer aldığı direniş ve inşa sürecinde kadınların her düzeyde örgütlü olduğu

vurgulandı. Güncel planda kadınların yaşadığı şiddet biçimlerinin ne düzeyde ortadan kalktığı üzerine duruldu. Kadınların yaşamın her alanına katılımı üzerinden güncel tabloya değinildi. Sorulan sorulara verilen cevaplarla seminer sona erdi.

Farklı başlıklarla Ortadoğu Koordinasyonu’nun online seminerlerinin devam edeceği duyuruldu.

KIZIL BAYRAK / İSTANBUL

“Felaket toplulukları” ve 6 Şubat depremleri

C. Boran

Maraş merkezli gerçekleşen büyük depremler binlerce insanımızla birlikte pek çok şeyimizi yitirmemize sebep oldu. Doğal bir afetin muhtemel geleceğini görmezden gelenlerin bilinçli ihmalleri ve tercihleri sonucu insanlarımız günlerce yardım çığlıkları atarak enkaz altında can verdi. Herkes mutlaka dolaylı/dolaysız bir yakını, bazılarımız tüm ailesini, çekirdek ailesinin fertlerini yitirdi. Bir insanı kaybetmenin acısı dahi tarif edilemezken toplum olarak koca bir katliamla yüz yüze geldik. Bu katliamı direkt olarak yaşayanlarla duygudaşlık kurmak çok mümkün olmasa da, toplum olarak bütün insani ve psikolojik değerlerimizle oynandığını ve büyük bir sınanma, yıpranma, çaresizlik durumuyla baş başa bırakıldığımızı söyleyebiliriz. Ayrıca tüm bunların bizlerden çok şey götürdüğünü söylemek de yanlış olmaz. Belki de ileride katalog suçlarla yargılanması gerekenler siyasi hesaplarıyla yaşanan afet durumunu başkalaştırmıştır. Sermaye devleti ve onun varlığını betona borçlu olan tek adam rejimi, yaşanan afet durumunu bir felaket durumuna çevirmiştir.

Yaşatılan ve devam ettirilen felakete dair artık gören gözün gördüğü, bilmeyenin öğrendiği, bilmezlikten gelenin kabul etmek zorunda kaldığı gerçekleri elimden geldiğince tekrarlamamaya çalışacağım. Bu çalışmada daha çok kapitalist devlet yapısının ve temsilcilerinin böylesi zamanlardaki stratejik pratikleri, felaket zamanlarında toplumun, felaketzedelerin sosyal tepkileri ve bu durumların ortaya çıkardığı çeşitli toplumsal dinamikler üzerinde durmak istiyorum. Aslında afet ve felaket kavramları üzerinden tekrardan bir düşünme, yahut felaket anlarında yaşamsal olarak kendiliğinden ortaya çıkan hareketleri, içinden bir gözlemle anlama çabası da diyebiliriz.

KAPİTALİSTLERE VEYA ONLARIN DEVLET AYGITINA İHTİYACIMIZ VAR MI?

Genelde bu soru ve ruhu, işçi sınıfının dümeni devraldığı anlarda, grevlerde, fabrika işgallerinde, ayaklanmalarda, direnişlerde duyulur ve hissedilir. Ancak Avustralya'nın Queensland eyaletinde yaşanan sel felaketinden sonra yaşananlardan şöyle bahsediliyordu:

“On binlerce insan bir şeyleri başar-



mak için sermayeye ya da hükümetlere ihtiyacımız olmadığını gösterdi. İnsanlar birbirlerini rahatlatmaya, kendi geleceklerini yeniden inşa etmeye, yaratmaya ve şekillendirmeye katılma iradesini gösterdiler.”

Baştan eşitsiz bir kabulde şekillenen bir sistem olarak kapitalizm, öyle veya böyle bizim gibi ülkelerde hala geçer bir paradigmaydı diyebiliriz. Fikirsiz olarak köklü bir toplumsal kopuşun yetersiz, yayılma konusunda başarısız olduğunu, özellikle yeni nesillerle birlikte antikapitalist cephenin zayıf hale geldiğini kabul etmek gerekir. Kapitalizm karşıtlarının yıllar yılı mücadelesinin olduğu bir ülke burası, bu yadsınamaz lakin somut durumda hala insanları vaatlerle kandırabilen, elindeki çeşitli güçler aracılığıyla algılarıyla oynayabilen bir sistemin mevcut olduğunu da kabul etmek gerekir. Her şeye rağmen kuruluşundan itibaren varlığını sürdüren, giderek büyüyen yapısal sorunları ve krizleri de ele alarak, son yirmi yıl özelinde yaşananlar ve hala devam eden deprem felaketi gerçekliği kapitalist devlet aygıtından ümidi olanları da hüsrana uğratmıştır. Görünüyor ki bu

paradigma artık geçer akçe değildir. Bu dönem bazı düşüncelerin üzerindeki sis bulutlarını dağıtırken, en başta görünen ve artık karşılık bulan bir gerçeklik vardır: Kapitalist devlet aygıtının insanlığa verebileceği bir şey kalmamıştır.

“FELAKET TOPLULUKLARI” VE ERK’İN TEPKİSİ

“... felaketten etkilenen toplulukların devleti beklemeyen ya da sermayenin inisiyatif almasına izin vermeyen, bunun yerine ‘elleriyle müzakere eden’, kendi topluluklarını yeniden inşa eden ve ‘kendilerini iyileştirerek’ daha güçlü topluluklar ortaya çıkaran çabaları. Ben bu çabaları felaket komünizmi olarak adlandırıyorum.” (Disaster Communism & Anarchy in the Streets, 2011)

Rebecca Solnit “Cehennemde İnşa Edilmiş Bir Cennet” başlıklı kitabında “felaket toplulukları”ni işlerken bazı anekdotlar veriyor. Yazar, devletin bu anlardaki asıl amacının, hayatta kalan insanlara yardım etmekten ziyade kendi düzenini yeniden tesis etmek olduğunu belirtiyor. Örneğin, 1906 San Francisco

depreminde, ilk olarak ordunun bölgeye gönderildiğine ve sonrasında, kendi kendine organize olan arama, kurtarma ve yangın söndürme çalışmalarının sekteye uğradığına dikkat çekiyor.

“Yangınlar ve gürültülü patlamalar üç gün boyunca devam etti. Sanki bir savaş gibiydi. İşleri bittiğinde şehrin yarısı kül ve moloz yığınına dönmüş, yirmi sekiz binden fazla bina yıkılmış ve dört yüz binlik nüfusun yarısından fazlası evsiz kalmıştı. Nob Hill’in tepesindeki konaklar yandı; Market Street’in güneyindeki gecekondu bölgesi neredeyse yeryüzünden silinmişti. Bu felaket, çoğu zaman olduğu gibi, karışık tepkilere yol açtı: Vatandaşların çoğu arasında cömertlik ve dayanışma vardı, aynı zamanda bu boyun eğdirilmemiş vatandaşlar güruhundan korkan ve onları kontrol etmeye çalışanlar da günyüzündeydi, [Tuğgeneral] Funston’ın sözleriyle, bu güruh ‘cezalandırılmamış bir çeteydi.’” (Solnit, 2009, s.35)

Ne kadar da tanıdık değil mi? İçinden geçtiğimiz süreçte günlerce devletin bir görevlisini dahi görmeyen insanlar, kendi kendilerine örgütlenip birbirlerini enkazlardan çıkardılar. Toplumun ilerici

ve devrimcilerinin hızla harekete geçip yanlarına gelmeleriyle birlikte temel ihtiyaçlarına ancak ulaşabildiler. Paranın işlemediği, bir şey satın almanın mümkün olmadığı yıkılmış kentlerde, örgütlülüğü bu kadar düşük seviyelerde olan bir halk arasında sosyal yardımlaşma, dayanışma ve işbirliği kültürü ciddi büyüklükte açığa çıktı. Böylesi büyük kayıplar sonrasında insana karmaşık duygular yaşatan, ilk olarak Van depreminde gördüğüm “felaket toplulukları” benzeri alternatif örgütlenmeyi, 6 Şubat depremlerinin ardından da gözlemlemiş olmaktı.

Diğer yandan devlet tarafı ise günler sonra geldiği bölgede enkaz üstünde fotoğraf vererek varlık gösterdi. Dünyanın çeşitli yerlerinden gelen arama kurtarma ekiplerini sabote edip, gözaltına alıp yolladı. Siyasi hesapları uymadığı için düşman gördüğü ülkelerden gelen yardımları geri çevirdi. Maden işçilerini enkazlardan kovdu, iznine tabii hale getirmeye çalıştı. Felaket topluluklarının oluşturduğu merkezlerde eli mabadında bekçilik yapmaya kolluğunu gönderdi. Arama kurtarma için gelmek isteyen gönüllü yüzlerce insanı günlerce havaalanlarında bekletti. İnsanları şehirlerinden göçe zorladı. Belki de iş makineleriyle gireceği enkazlarda işleyeceği yeni suçlarına tanık bırakmak istemiyordu.

Bu şaşırtıcı ve ürkütücü zamanlarda, bilinçli olarak yağma haberleri yayarak göçmen düşmanlığını körükledi. Yarattığı ırkçı-şoven atmosfere ek olarak paramilitar gruplarla birlikte hareket eden kolluğunun eline kemer ve zincir vererek bir işkence normalliğini benimsetmeye çalıştı. Felaket anlarında işkence yaptı, sokakta insan öldürdü. Zaten öldürmüştü ama yetmedi... Suçu çok büyüktü, hem örtmesi hem güç göstermesi hem de düzeni tesis etmesi için şiddet göstermesi gerektiğine inandı ve bunu gerçekleştirdi.

Çalışmasından alıntılar yaptığımız Solnit, bu tarzda çok sayıda felaketi inceleyen bilim insanı Charles Fritz'in bir çalışmasından yararlanarak, bu felaket anlarında bencillik, anti-sosyal bireycilik ve saldırganlık klişelerinin tamamen kanıtızsız olduğuna dikkat çekiyor. Fritz'in çalışmasından direkt alıntıyla söyleyecek olursak:

“Felaketzedeler nadiren histerik davranışlar sergiler, bir tür şok geçirme ya da sersemleme davranışı daha yaygın bir ilk tepkidir. En kötü felaket koşullarında bile insanlar kendi kontrollerini korur ya da hızla yeniden kazanır ve başkalarının iyiliği için endişelenmeye başlarlar. İlk arama, kurtarma ve yardım faaliyetlerinin çoğu, organize dış yardım gelmeden önce felaketzedeler tarafından üstlenilir. Felaketlerde yağmalama raporları olduk-

ça abartılıdır, hırsızlık ve soygun oranları aslında felaketlerde düşer ve çalınandan çok daha fazlası başkalarına verilir. Başkalarına karşı saldırganlık ve belli kişileri günah keçisi ilan etme gibi diğer anti-sosyal davranış biçimleri nadirdir ya da hiç yoktur. Bunun yerine çoğu felaket, felakete uğrayan halk arasında sosyal dayanışmada büyük bir artışa neden olur ve bu yeni yaratılan dayanışma, çoğu kişisel ve sosyal patoloji türünün görülme sıklığını azaltma eğilimindedir.” (Frtiz, 1996) (s.10)

Bunların bazıları bölgede bizim için şimdilik sönmüş olsa da “felaket toplulukları” üzerindeki çalışmalar hala devam etmekte. Maraş bölgesinde bu topluluklar tarafından bir merkeze çevrilmiş olan cemevine kayyum atayarak çökme girişiminden sonra, bu kez Hatay'da yine bu topluluklar tarafından oluşturulan yaşam alanlarına saldırmaya, buraları tahliye etmeye çalıştılar. Özellikle buralarda ilerici ve devrimci grupların ilk günden beri insanlarla oluşan bağlarını koparmaya yönelik hamleler yapılması, kendisine karşı oluşacak en ufak bir örgütlenmeye bile tahammülünün olmadığını gösteriyor. Çünkü devlet yerel örgütlenmeyi, dayanışmayı ve karşılıklı yardım ilişkilerini ezilmesi gereken bir tehdit olarak görmektedir.

Gördüğümüz manzarada, bir kez daha kapitalist devlet aygıtının “kendi yurttaşlarına sıcak bir çorba yerine sıcak bir kurşunu sağlamakta daha hızlı davranıyor” oluşu, yadsıyacağımız bir gerçeklik değil. Bu durumda da düzenlerinin devamlılığı onlar için her şeyden daha hayati demek yanlış bir tespit olmaz.

Solnit, çalıştığı felaketlere bakarak, mevcut düzeni sürdürmenin sürekli bir çaba gerektirdiğini söylüyor ve bunu bir lambaya, felaketleri de elektrik kesintisine benzetiyordu. Elektrikler kesildiğinde kendiliğinden yardımlaşma ve yerele dönüş yaşanır diyor. Tersinden ise kapitalist devlet aygıtının eylemlerinin, 1906 San Francisco depreminden 2023 Maraş depremlerine kadar benzer refleksler gösterdiğini görüyoruz ve bundan ise en basit çıkarımla, bizlere kapitalist “normalliği” dayatmayı görev bilmiş bir kurumsal anomali hali ortaya çıkıyor.

“FELAKET TOPLULUKLARI”NIN GELECEĞİ VE DEVRİM

Olağanüstü koşullarda ortaya çıkan bu toplulukların dayanışmacı ve bireye iyi gelen bir takım davranışları yarattığına ve geliştirdiğine şüphe yok. Fakat hem Van depremi, hem de 6 Şubat depremlerine dayanan gözlemlerimden çıkardığım bir gerçeklik var ki, o da bu toplulukların özellikle katılan kişilerde yarattığı iyi etkiye rağmen kısa ömürlü olduğudur.

Romantik bir perspektifle kurdurduğu hayaller güzel olsa da onun ötesinde bir gerçekliği bulunmuyor. En nihayetinde “felaket toplulukları” üzerine yapılan çalışmaların neredeyse tamamı bu toplulukların kapitalist normalliğe dönme eğiliminde olduğuna işaret ediyor. Nedenleri de aslında çok açıktır, çünkü bu topluluklar ortaya çıkış biçimlerine sıkı sıkıya bağlıdır. Yerelde örgütlenen, kendi sınırlarını aşamayan, oraya ve oranın sorunlarına gömülmüş bir hat izleyen bu hareketler, toplumsal mücadelenin diğer alanlarıyla bağ kurmakta zorlandığı için, oluşum süreçleri ortadan kalktığında veya kalkmaya başladığında, ya yalıtılmış ufak gruplara dönüşür ya da kendiliğinden sönmüş olmeye mahkumdur. Bizim ülkemizde bu durum, otoriteyi rahatsız ettiği ölçüde zor yoluyla da hayata geçirilebilir.

Aksi mümkün müdür? Elbette mümkündür.

Toplumsal dönüşüm yahut devrim nasıl ki bir devrimci sınıf hareketi ihtiyacını gün yüzüne çıkarıyorsa, sosyal mücadeleler için ise bu mücadelelerin sınıf mücadelesiyle bağının kurulması gibi bir gerçekliği ve görevi ortaya çıkarıyor. Lenin 1900'lerin başında ekonomist kendiliğindencilikle mücadeleye giriştiğinde, işçi hareketi için tersinden şunları söylüyordu:

“Rus işçileri, polisler halka zorbaca davranışına karşı, dinsel mezheplere zulmedilmesine, köylülerin kırbaçlanmasına karşı, amansız sansüre, askerlere işkence edilmesine, en masum kültürel girişimlerin bastırılmasına vb. karşı niçin hâlâ bu kadar az devrimci eylemde bulunmaktadırlar? Böyle bir eylem, ‘elle tutulur sonuçlar vaatmediği’nden, ‘olumlu’ fazla birşey sağlamadığından, ‘iktisadi mücadelenin’ onları buna ‘itmediği’nden ötürü müdür? Böyle bir görüşü benimsemek, yineliyoruz, saldırıyı gerektirdiği yere yöneltmek olur, kişinin kendi darkafalılığını ‘ya da bernştayncılığı’ işçi yığınlarına yüklemek olur. Eğer bütün utanç verici haksızlıklara karşı yeteri kadar geniş, çarpıcı ve anında teşhirleri hâlâ örgütleyemiyorsak suç bizdedir, yığın hareketinin gerisinde kalışımızdadır. Bunu yaptığımız zaman (ve bunu yapmak zorundayız ve yapabiliriz de), en geri işçi bile, öğrencilerin ve dinsel mezheplerin de, köylülerin ve yazarların da, kendisini yaşamının her adımında baskı altında tutan ve ezen aynı karanlık güçler tarafından hareketlere ve keyfi davranışlara uğradıklarını anlayacak ya da içinde duyacaktır; ve bunu duyunca, kendisi de tepki göstermek isteyecektir, bu yolda dayanılmaz bir istek duyacak ve gereğini yapmayı bilecektir; bugün sansürcüleri ‘yuhalayacak’, yarın bir köylü ayaklanma-

sını amansızca bastırmış olan valinin evi önünde gösteri yapacak, öbür gün kutsal engizisyonun işini gören papaz kılıkli jandarmalara bir ders verecektir, vb.” (Ne Yapmalı, s.73)

Yani demek gerekir ki, “felaket toplulukları”nın kalıcı olmasının olmazsa olmaz koşulu, stratejik hedeflerinin düzene karşı konumlandırılması, mevcut mülkiyet ve üretim ilişkileriyle çatışan bir perspektife kavuşturulması, bunlara ek olarak sürmekte olan sınıf mücadeleleri ve toplumsal hareketlerle bağının kurulmasıdır. Tüm bunları yapmadan başka bir şeyler hayal etmek güçtür. İyileştirici yerel bir öznenen değiştiren-dönüştüren nitelikli bir sınıf konumuna evrilmeden herhangi bir hareketin devrimcileşmesi söz konusu değildir.

Seçimler vesilesiyle burjuva ve küçük-burjuva politikacıların felaketlerin yaşandığı şehirlerden beklentileri salt bir tepkisellik üzerineyken, kendi perspektiflerinden bambaşka sonuçlarla karşılaşmaları onlar için bir sürpriz olsa da, bu esasında toplumsal gerçekliği ve sosyal mücadeleleri iyi kavrayamamaktan kaynaklı bir sorundur. Marksistler elbette somut durumu bu sonuçlar üzerinden kavrayamaz. Nasıl ki her ekonomik kriz bir devrim doğurmadıysa, felaketlerin de kısa sürede müthiş toplumsal dönüşümler doğurmasını bekleyemeyiz. Toplumsal dönüşümler uzun süren emeklerin, ciddi örgütlülüklerin ve bağımsız programların ürünüdür. Zafer ise sürekliliği, ısrarı olan ve insana birebir dokunan sınıf mücadelelerinin sonucunda elde edilebilir.

Yararlanılan Kaynaklar:

Disaster Communism & Anarchy in the Streets. (2011), Revolts Now

Frtiz, C. E. (1996), Disasters and mental health: therapeutic principles drawn from disaster studies, Disaster Research Center

Rebecca Solnit (2009), Cehennemde İnşa Edilen Cennet: Felakette Ortaya Çıkan Olağanüstü Topluluklar

V. İ. Lenin (1902), Ne Yapmalı? Hareketimizin Can Alıcı Sorunları, Sol Yayınları
Woods, Out of the (2014). Disaster Communism - Disaster Communities. (libcom.org) (Konzept & Antarktika & Do-bar, Çev. Heimatlos Kolektif)

Çocuk istismarcılarına “af” hazırlığı

Z. İnanç

AKP-MHP rejimi, geriye dönük işleyeceği söylenen “Af Kanunu”nu çıkarmaya hazırlanıyor. Bu kanunla katiller, hırsızlar, çeteler ve her tür kirli işi yapanlarla birlikte çocuk istismarcıları da sokaklara salınacak. Çocuk istismarcılarının bırakılması, istismara uğrayan çocuklara, tecavüz sonucu hamile kalarak çocuk doğurmak zorunda kalmış dünün çocukları/bugünün kadınlarına yapılan yeni bir zulüm olacaktır. Ancak sorun bundan ibaret değildir. Bu anlayışa, bu zihniyete, bu sapkınlığa çanak tutan rejim, toplumun geleceğini de riske atmaktadır.

Her söylemiyle çocuk istismarını normalleştiren; kadınları tecavüzcüleriyle evlenmeye zorlayan, “suçlu”dan bir “koca” yaratmaya çalışan gerici-ırkçı saray rejimi, sapkınlığın savunucularını ödüllendiriyor. Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı okulların kapılarının 45 erkek çocuğun istismara uğradığı Ensar Vakfı’na açılması hem sapkınları ödüllendirmek hem çocukları istismar tehlikesiyle karşı karşıya bırakmaktan başka bir anlam taşımıyor.

Rejim, çocuk istismarcılarına arka çıkan AKP’li Bekir Bozdağ ve Ensar Vakfı’nda yaşanan toplu istismar olayından dolayı hakkında soruşturma açılan Asım Sultanoğlu’na yeni mevkiler bahsetti. “Ailelerin ve küçüğün rızası var” sözleriyle istismar suçu işleyenlere kalkan olan Bekir Bozdağ Adalet Bakanı olarak atandı. İlk işi, “sadece geriye dönük kapsama sahip” diyerek gerekçelendirdiği bir af yarasından söz etmek oldu. AKP’li Bozdağ, çocuk istismarcılarını da kapsayacak bir af çıkaracaklarını ilan etti.

Mevki bahşedilen Asım Sultanoğlu ise Ensar Vakfı’nda 45 erkek çocuk istismara uğradığında Karaman İl Millî Eğitim müdürüydü. İstismarcı ile fotoğrafları ortaya çıkmış, hakkında soruşturma açılmış ve Ensar Vakfı’nı korumak için yalan beyanda bulunmuştu. Şimdi hiçbir şey olmamış gibi, Saray rejimi tarafından Urfa İl Millî Eğitim Müdürü olarak atandığı açıklandı. AKP-MHP koalisyonu bu sapkınlık savunucusunu önceki yıllarda Bursa ve Kahramanmaraş illerine Millî Eğitim Müdürü olarak atamış ancak tepkiler üzerine kararlarını geri çekmek zorunda kalmıştı.

20 yılı aşkın bir süredir işbaşında olan Sarayın Şefi ile havarilerinin irin saçan



açıklamaları, cinsiyetçi yaklaşımları, kadınları gerici cendereye sokma çabaları, çocuklara yaşatılanları “normal” saymaları, çocuk yaşta evlenmenin önünü açmaları vb icraatlarla ülke için nasıl bir kabusla dönüştüklerini gösterdiler. Şaibeli seçimlerden sonra ise bu konuda daha da pervasız adımlar atmaya başladılar. Her af çıkardığında çocuk istismarcıları ve tecavüzcülere öncelik tanıyan rejim, tarikat/cemaat şeyhleri/müritleri başta olmak üzere bu tarz suçların faillerini toplum içine salmayı kendine iş edinmiştir.

Hatırlanacağı üzere 45 çocuğun istismara uğradığı Ensar Vakfı’na dokunulmamıştı. Hatta adeta dokunulmazlıkla “kutsanmaya” çalışılmıştı. Durumu protesto eden, haberleştiren, gündemde tutmaya çalışan gazeteciler ise gözaltı terörüne, baskıya maruz kalmıştı. Konuyla ilgili haberlere erişim engeli konuşmuştu. Olayın faili Muharrem Büyüktürk’e 508 yıl hapis verilmişti, hazırlanan aflu o ve onun gibiler de sokaklara salınacaktır.

“Adaletin” ellerine teslim edildiği Bekir Bozdağ, çocuk istismarına dair verilerin üstü sistematik olarak örtülürken “Üzeri örtülen bir şey yok” diyor. Oysa gerçekler, üstü örtülemeyecek boyutlara varan bir dağa dönüşmüş durumda. Bozdağ, çocuk istismarcılarını ve tecavüzcü-

leri de kapsayan af planını şöyle gerekçelendiriyor:

“Geçici bir düzenlemedir. Sadece geriye dönük bir defa uygulanacaktır. Geleceğe dönük bunun uygulanması söz konusu değildir. Evlilik yasağı bulunanlarla evlenmek, dün olduğu gibi bugün de Ceza Kanunumuzda suçtur. Cezası da asgari 16 yıldır. Bu aynen duruyor. Herhangi bir değişiklik yapılması söz konusu değildir. Sadece geriye dönük bir uygulamadır.”

Çocuklara dönük istismar ve saldırılara asla “geride kaldı” denilemez. Hele ki toplum, sapkın ve çürümüş bir saray rejiminin hükmü altında yaşamaya devam ederken, herhangi bir psikolojik ve toplumsal destekten yoksunken, ailelerin ve toplumun bir kısmı da sarayın zihniyetiyle zehirlenmişken... Psikologlar çocukların istismar ve tecavüz sonucunda özgüven sorunu yaşadığını; beyin gelişiminde olumsuzluk, ebeveyn güvenizlik, duygusal ilişkilerde sorunlar, bedensel hastalıklara yatkınlık, unutkanlık başta olmak üzere birçok problemle karşı karşıya kaldıklarını belirtiyor. Bu da gösteriyor ki, sorunlar geçmişte kalmıyor, tersine hayat boyu süren kalıcı izler bırakıyor.

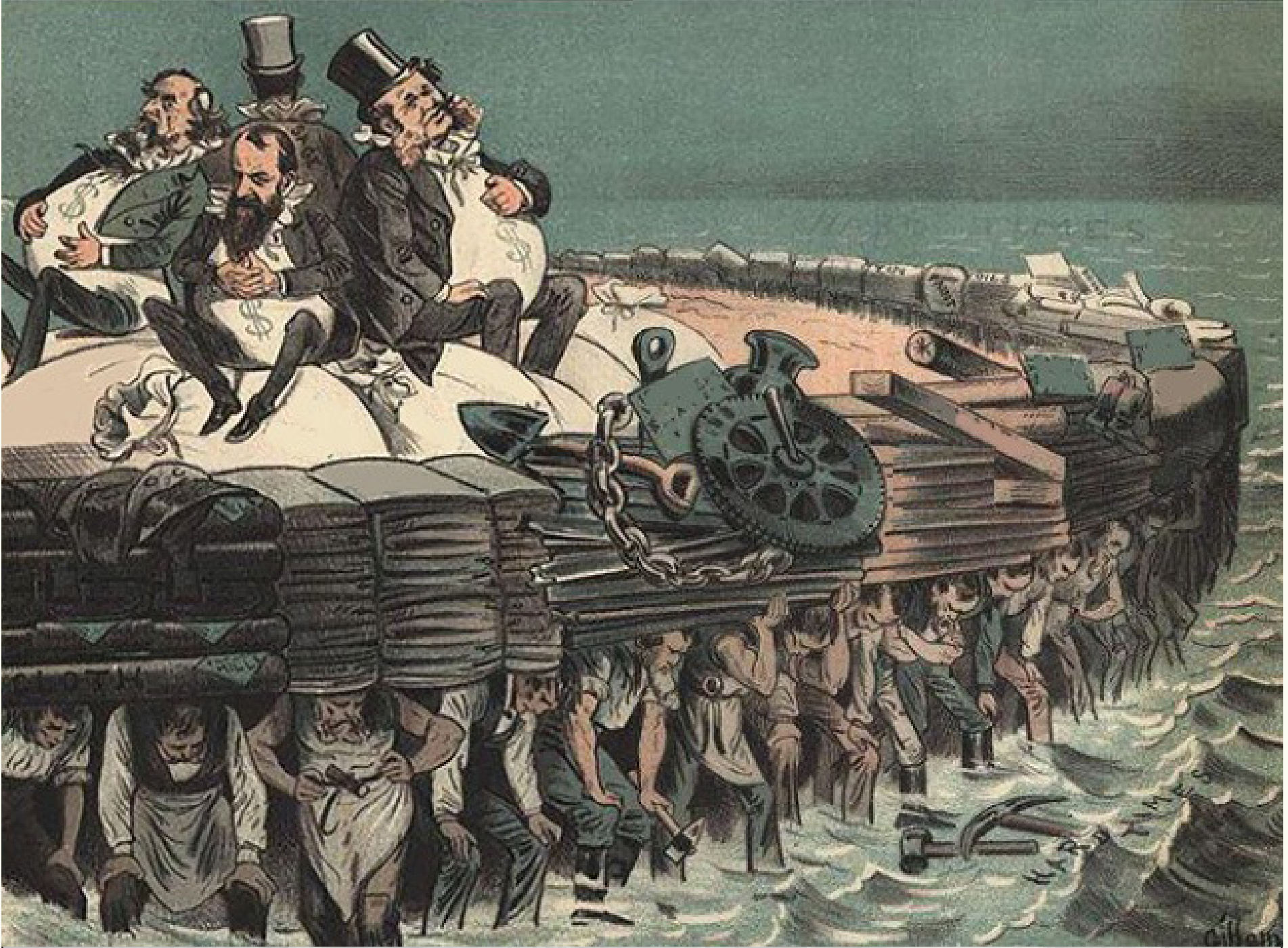
Bozdağ’ın bir başka açıklaması gösteriyor ki, zorla evlendirilmiş kız çocuklarının, aile kurumu içerisinde yaşadığı

istismar ve tecavüz meşrulaştırılmak isteniyor:

“Erken yaşta evlilikler istemesek de devam etti. Evlilik oluyor ama yaş tutmadığı için resmi nikah yapamıyorlar. Ortada yaşanan bir sorun var. Bu 2005’te yürürlüğe giren Ceza Kanunu uygulamasındaki geçiş döneminde yaşanan sıkıntılar nedeniyle şu anda 16 yıl hapis cezasıyla karşı karşıya olan insanlar var. Bunlar tecavüzcü değil, bunlar cinsel istismar suçunu zorla işlemiş olan kişiler değil. Tamamen ailelerin rızasıyla yapılmış işler...”

Sarayın Adalet Bakanı, üç bine yakın kişinin bu suçtan yattığını, bunların mağdur olduğunu, onları kurtarıp, “aileleri birleştireceklerini” söylüyor. Bu uygulamanın bir defaya mahsus olacağını iddia ederek tepkileri yatıştırmaya çalışıyor. Oysa AKP, tarihi boyunca yalan ve sahtekarlıkla suçlarını örtmeye çalışmıştır. Kurduğu saray rejimi ise tüm kurumlarıyla halka yalan söylüyor. Bu son af düzenlemesi ise sadece katilleri, soyguncuları, çeteleri sokaklara salmakla kalmayacaklarını, çocuk istismarını suç olmaktan çıkarmanın yolunu açmaya çalıştıklarını da gösteriyor. Toplumsal bir tepki gelişmediği takdirde işi o noktaya vardırılmaları uzun sürmeyecektir.

Açlık, yoksulluk, baskı, sömürü...



**Kahrolsun ücretli
kölelik düzeni!**